(111)

Gy. 43/1970. ikt.

SZIGORUAN TITKOS

1-0045/2/1970

Fallai dr. G.

JELENTÉS
AZ 1969. ÉVI
ÁLLAMI KÖLTSÉGVETÉS
VÉGREHAJTÁSÁRÓL

BUDAPEST, 1970

JELENTÉS
AZ 1969. ÉVI
ÁLLAMI KÖLTSÉGVETÉS
VÉGREHAJTÁSÁRÓL

BUDAPEST, 1970

Törvényjavaslat

a Magyar Népköztársaság 1969. évi költségvetésének végrehajtásáról

1. §

Az Országgyűlés a Magyar Népköztársaság 1968. évi VI. számú törvénnyel megállapított 1969. évi költségvetésének végrehajtásáról szóló jelentést

155.048,791.000 (Százötvenötmilliárd-negyvennyolcmillió-hétszázkilencvenegyezer) forint bevétellel,

156.863,706.000 (Százötvenhatmilliárd-nyolcszázhatvanhárommillió-hétszázhatezer) forint kiadással,

1.814,915.000 (Egymilliárd-nyolcszáztizennégymillió-kilencszáztizenötezer) forint hiánnyal jóváhagyja.

2. §

Az 1. §-ban jóváhagyott bevételekből

— a vállalatok, a mezőgazdasági termelőszövetkezetek, a kisipari szövetkezetek, az általános fogyasztási és értékesítő szövetkezetek és a szövetkezeti vállalatok befizetései 131.045 millió forint, a bevételek 84,5%-a;

— a lakosságtól származó befizetések 8.639 millió forint, a bevételek 5,6%-a;

— a költségvetési szervek befizetései, a nemzetközi pénzügyi kapcsolatokból eredő és egyéb forrásokból származó befizetések 15.365 millió forint, a bevételek 9,9%-a.

3. §

Az 1. §-ban jóváhagyott kiadásokból

— a beruházásoknak az állami költségvetést terhelő kiadása, a tanácsi fejlesztési alapok támogatására fordított kiadás, egyes állami beruházásokkal kapcsolatos vállalati forgóalap képzés kiadása, a központi készletezés kiadása, továbbá a mezőgazdasági termelőszövetkezetek ár- és egyéb támogatásának kiadása 37.685 millió forint, a kiadások 24%-a;

— a vállalatok és szövetkezetek részére juttatott állami visszatérítések, dotációk, termelési árkiegészítések, import-árkiegészítések, egyéb állami támogatások, továbbá a fogyasztói árkiegészítések kiadása 41.403 millió forint, a kiadások 26,4%-a;

— a nemzetközi kötelezettségekkel kapcsolatos kiadás, a belföldi államadósságok törlesztése és egyéb célokra fordított kiadás 12.661 millió forint, a kiadások 8,1%-a.

4. §

(1) Az 1. §-ban jóváhagyott kiadásokból a költségvetési szervek kiadása 65.115 millió forint, a kiadások 41,5%-a.

(2) Az (1) bekezdés szerinti kiadásból

— az egészségügyi, szociális és kulturális kiadás 38.807 millió forint, az 1. §-ban jóváhagyott kiadások 24,7%-a;

— a honvédelmi kiadás 7.644 millió forint, az 1. §-ban jóváhagyott kiadások 4,9%-a;

— a rend- és jogbiztonsági kiadás 4.716 millió forint, az 1. §-ban jóváhagyott kiadások 3%-a;

— az igazgatási kiadás 2.932 millió forint, az 1. §-ban jóváhagyott kiadások 1,9%-a;

— a költségvetési szervek különböző gazdasági és egyéb feladatainak kiadása 11.016 millió forint, az 1. §-ban jóváhagyott kiadások 7%-a.

5. §

Az 1. §-ban jóváhagyott bevételekből és kiadásokból a tanácsok költségvetése kötelező előirányzatainak teljesítési adatait megyénként

és jogcímenként az 1. számú melléklet, a központi költségvetési szervek kötelező előirányzatainak teljesítési adatait fejezetenként és jogcímenként a 2. számú melléklet tartalmazza.

6. §

Az Országgyűlés tudomásul veszi a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormánynak és a pénzügyminiszternek az 1968. évi VI. számú törvény 14—15. §-aiban foglalt felhatalmazásokon alapuló és az 1969. évi költségvetés végrehajtására vonatkozó tevékenységét.

7. §

E törvény a kihirdetés napján lép hatályba.

Budapest, 1970. június hó.

Vályi Péter s. k.
pénzügyminiszter

A TÖRVÉNY MELLÉKLETEI

A TANÁCSOK KÖLTSÉGVETÉSE KÖTELEZŐ ELŐIRÁNYZATAINAK

(Ezer

Megnevezés	Állami hozzájárulás a költségvetéshez	Állami támogatás a fejlesztési alaphoz
Budapest főváros	523.582	2,650.000
Baranya megye	226.784	122.000
Bács-Kiskun megye	198.425	244.000
Békés megye	184.804	132.300
Borsod-Abaúj-Zemplén megye	369.411	363.000
Csongrád megye	109.340	67.000
Fejér megye	268.044	150.000
Győr-Sopron megye	342.401	419.000
Hajdú-Bihar megye	153.831	82.000
Heves megye	252.736	130.000
Komárom megye	240.568	199.000
Nógrád megye	305.829	81.000
Pest megye	253.307	271.000
Somogy megye	250.963	109.000
Szabolcs-Szatmár megye	431.395	158.000
Szolnok megye	255.459	211.700
Tolna megye	185.934	122.000
Vas megye	307.556	122.000
Veszprém megye	321.677	300.000
Zala megye	206.767	84.000
Debrecen megyei jogú város	146.460	234.000
Miskolc megyei jogú város	360.709	457.000
Pécs megyei jogú város	161.837	272.000
Szeged megyei jogú város	114.113	286.000
Együtt	**6,171.932**	**7,266.000**

TELJESÍTÉSE MEGYÉNKÉNT ÉS JOGCÍMEK SZERINT

forintban)

1. sz. melléklet a törvény 5. §-ához

Költségvetési szervek béralapja		Helyi utak, hidak fenntartási kiadásai	Igazgatási szervek kiadásai	Vállalati kezelésben levő lakóházak felújításához és fenntartásához nyújtott támogatás
összesen	ebből: igazgatási szervek béralapja			
1,266.083	108.187	304.097	194.883	921.400
200.277	41.415	24.453	70.014	5.000
327.651	54.037	33.444	92.951	30.919
281.592	42.909	34.857	73.960	6.910
307.714	62.245	49.706	108.915	33.754
207.783	33.447	23.974	61.108	12.250
236.513	34.423	31.522	61.551	34.500
262.754	38.124	49.784	64.660	82.890
235.599	38.442	25.933	67.360	5.268
206.812	35.451	33.870	65.684	31.700
201.764	26.755	34.814	45.197	23.850
159.974	29.653	45.691	52.388	34.180
400.327	65.803	60.507	112.156	24.960
228.154	45.916	25.178	76.707	22.425
352.822	55.683	19.690	94.206	8.000
290.396	44.872	36.857	80.502	18.560
175.763	30.246	26.703	52.275	13.445
208.363	35.583	26.827	60.043	42.200
262.781	47.998	37.271	84.742	25.531
174.502	38.291	33.010	64.196	20.800
79.122	9.148	31.734	16.691	33.540
157.649	10.180	48.188	17.439	45.547
85.633	8.056	42.182	14.911	45.200
83.802	7.996	23.758	14.428	29.400
6,393.830	**944.860**	**1,104.050**	**1,646.967**	**1,552.229**

A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉSI SZERVEK KÖTELEZŐ ELŐIRÁNYZATAINAK

(Ezer

Megnevezés	Bevételek összesen
Országgyűlés és Népköztársaság Elnöki Tanácsa	895
Minisztertanács	4.827
Népköztársaság Ügyészsége	1.463
Központi Népi Ellenőrzési Bizottság	211
Magyar Testnevelési és Sportszövetség	583
Magyar Tudományos Akadémia	24.330
Országos Tervhivatal	833
Munkaügyi Minisztérium	111.302
Központi Statisztikai Hivatal	10.705
Külügyminisztérium	29.382
Belügyminisztérium	54.548
Honvédelmi Minisztérium	123.788
Pénzügyminisztérium	7.910
Igazságügyminisztérium	135.210
Kohó- és Gépipari Minisztérium	9.770
Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság	10.953
Nehézipari Minisztérium	35.578
Országos Anyag- és Árhivatal	37.898
Központi Földtani Hivatal	5.354
Könnyűipari Minisztérium	9.159
Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium	167.473
Belkereskedelmi Minisztérium	5.066
Külkereskedelmi Minisztérium	8.076
Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium	15.945
Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium	38.717
Országos Vízügyi Hivatal	10.876
Magyar Rádió és Televízió	1,089.043
Művelődésügyi Minisztérium	82.296
Egészségügyi Minisztérium	61.705
SZOT Társadalombiztosítási Főigazgatóság	17,729.718[1])
Üdültetés	90.086
Együtt	**19,913.700**

[1]) A társadalombiztosítási járulékbefizetést is tartalmazza.

TELJESÍTÉSE FEJEZETENKÉNT ÉS JOGCÍMEK SZERINT

forintban) *2. sz. melléklet a törvény 5. §-ához*

Kiadások			
összesen	Béralap		Igazgatási szervek kiadásai
	összesen	ebből: igazgatási szervek béralapja	
38.352	5.669	5.669	26.887
95.639	29.726	22.730	45.705
100.341	65.836	.	.
31.673	18.780	18.780	30.873
320.292	6.358	.	.
522.715	12.737	8.255	14.300
54.406	30.088	25.159	41.433
809.114	288.359	13.648	22.742
187.392	78.769	64.482	132.158
326.540	89.751	88.705	303.359
3,856.675	.	.	.
7,644.127	.	.	.
234.908	43.267	34.922	56.907
622.261	152.493	9.429	15.626
148.484	61.921	20.434	38.966
159.478	40.713	6.806	22.985
170.929	60.571	17.205	37.891
17.455	8.998	5.195	10.337
283.366	1.952	1.907	3.669
81.198	40.049	14.116	26.606
2,324.788	451.222	38.714	80.160
212.918	45.677	22.004	39.591
316.543	71.531	67.860	168.854
182.794	38.182	21.182	38.614
2,811.583	122.058	18.478	29.608
967.747	13.293	9.199	14.955
682.054	87.886	.	.
1,789.098	486.487	25.029	40.131
1,937.179	653.459	14.160	21.663
19,560.576	102.680	8.765	14.324
323.585	76.368	4.293	6.588
46,814.210	**3,184.880**	**587.126**	**1,284.932**

A TÖRVÉNYJAVASLAT INDOKOLÁSA

I.

A pénzügyi helyzet alakulása

A népgazdaság az 1969. évben a tervezettnek megfelelő ütemben, a gazdaságpolitikai célkitűzésekkel összhangban fejlődött; a reform fokozatos kibontakozásának hatására több területen javult a gazdaság egyensúlyi helyzete, a külgazdasági kapcsolatok dinamikusan fejlődtek, a lakosság életszínvonala a tervezettet némileg meghaladó mértékben emelkedett.

A reform mind szélesebb körű kibontakozása fokozta a gazdálkodó szerveknél a hatékonyságra irányuló törekvéseket és ennek eredménye egyebek között abban jutott kifejezésre, hogy javult a gazdálkodás népgazdasági szinten mért jövedelmezősége.

Az 1969. évi pénzügyi helyzetre a reform fokozatos kibontakozása által létrehozott környezet már érezhető befolyást gyakorolt. Az egyensúlyi viszonyok javulása mellett bekövetkezett gazdasági fejlődés, a struktúraváltozási tendenciák erősödése az 1969. évi általános pénzügyi helyzetben a következők szerint tükröződnek:

— élénkült a jövedelemképződés és a jövedelmek növekményének nagyobb része származott a hatékonyság javulásából, mint az előző évben, mert a többlet mintegy fele a társadalmi termék bővülésével arányos, másik fele pedig nagyjából egyenlő mértékben származik hatékonyság javulásból, illetve árnyereségből;

— a rendelkezésre álló jövedelmek valamennyi fő jövedelemtulajdonosnál (vállalatok, szövetkezetek, lakosság, költségvetési szervek stb.) gyorsabban nőttek, mint egy évvel korábban;

— a vállalatoknál és szövetkezeteknél realizált nettó jövedelem*) — amely a gazdálkodás népgazdasági szintű jövedelmezőségét fejezi ki — az 1968. évinél gyorsabb ütemben növekedett és valamelyest nőtt a centralizált rész aránya;

— a termelői és fogyasztói árak változása az év folyamán az előző évinél ugyan erőteljesebb volt, de a tervezetten belül maradt, s így a jövedelmek reálértéke is megfelelt a számítottnak;

— konvertibilis devizahelyzetben előnyös tendenciák bontakoztak ki: a dollár elszámolású értékesítésnél a cserearány kedvezően alakult, javultak a devizakitermelési mutatók, a nagymértékben megnövekedett és mindkét viszonylatban aktív egyenlegű külkereskedelmi forgalmunk következtében nemzetközi fizetési helyzetünk mindkét viszonylatban javult. A megnövekedett kivitel néhány terméknél korlátozta a belföldi piac ellátásának javítását;

— jelentős mértékben nőttek a gazdálkodó szervek és a lakosság megtakarításai és ezzel bővültek a hitel útján történő jövedelemátcsoportosítás lehetőségei is;

— az 1968. évben realizálódott nyereségből képzett, megnövekedett volumenű decentralizált alapok az 1969. évben váltak elköthetővé, s ez a felhalmozási célú vásárlóerőt jelentősen megnövelte;

— az állami költségvetés egyensúlya — a realizált nettó jövedelemből centralizált rész arányának a tervezetthez képest kisebb növekedése és az előirányzat készítése idején még számításba nem vett kiadási kötelezettségek miatt — csak úgy volt biztosítható, hogy a hitelforrások átcsoportosítása vált szükségessé.

*) A nettó jövedelem a veszteséggel mérsékelt vállalati nyereség, a termelési költségekben elszámolt jövedelmek (eszközlekötési járulék, bérjárulékok, termelési adó és egyéb jövedelmek), valamint a forgalmazáshoz kapcsolt jövedelmek (forgalmi adó, vám és import-forgalmi adó) költségvetési támogatásokkal (állami visszatérítés, dotáció, termelési, fogyasztói, import-árkiegészítés és egyéb támogatások) csökkentett összege.

A népgazdaság pénzügyeiről a továbbiakban

— az állami vállalatok és szövetkezetek jövedelmeinek,

— a lakosság pénzbevételeinek és kiadásainak,

— a külgazdasági kapcsolatok pénzügyeinek, valamint

— az állami költségvetés végrehajtásának áttekintése és elemzése nyújt tájékoztatást.

Az állami vállalatok és szövetkezetek jövedelmeinek alakulása

Az állami vállalatoknál és szövetkezeteknél — tevékenységük eredményeként — az 1969. évben 121,1 milliárd forint nettó jövedelem képződött, ami az előző évinél 16,4%-kal több.

A nettó jövedelem összetétele a következő:

Megnevezés	1968. tény	1969. terv	1969. tény	Index 1968. évi tény = 100
	milliárd forintban			
Vállalati nyereség	74,4	80,0	82,7	111,2
Termelési költségekben elszámolt jövedelem	46,1	52,9	52,0	112,8
Forgalmazáshoz kapcsolt jövedelmek	26,4	30,1	30,5	115,5
Együtt	146,9	163,0	165,2	112,5
Le: Támogatások	42,9	43,7	44,1	102,8
Nettó jövedelem	**104,0**	**119,3**	**121,1**	**116,4**

A nettó jövedelemből az állami vállalatoknál, a kisipari, az általános fogyasztási és értékesítő szövetkezeteknél együttesen 108,6 milliárd forint keletkezett, míg a mezőgazdasági termelőszövetkezeteknél közel 12,5 milliárd forint jött létre.

A jövedelemképződés növekedése főként az értékesítés termelést meghaladó bővülésének, továbbá a termelési és értékesítési struktúra kedvező irányú változásának következménye. A vállalatok és szövetkezetek gyártási és forgalmazási tevékenységüket a korábbiaknál jobban a kereslethez, a vevők mennyiségi, választéki igényeihez igazították, nagyobb figyelmet fordítottak termékeik értékesíthetőségének biztosítására és gazdálkodásuk jövedelmezőségére. A nettó jövedelem összetételét a szabályozók egy részének 1969. évi változtatása (az eszközlekötési járulék fizetési kötelezettség kiterjesztése a hitellel finanszírozott állóeszközökre és készletekre, a járulékmentesség csökkentése, új területeken termelési adó kivetése, a termelési támogatások körének szűkítése, mértékének csökkentése, egyes vámfelfüggesztések és semlegesítések megszüntetése, a bérszorzók egységesítése stb.) módosította. Az intézkedések szűkítették a gazdálkodó szervek piaci hatások alóli védettségét, fokozták a működésükkel szembeni követelményeket és elősegítették a tényleges hatékonyságkülönbségek szerinti differenciálódást.

Mindezt jól tükrözi a nettó jövedelem összetételének a változása is. A forgalmazáshoz kapcsolt jövedelmek részarányának növekedésében kifejezésre jut, hogy a végső felhasználási célokra történő realizálás meghaladta a társadalmi termék növekedési ütemét. A termelési költségekben elszámolt jövedelmek aránya kismértékben nőtt. A nettó jövedelem struktúrájában bekövetkezett változás hatással volt a jövedelemelosztás arányaira. Az egyes jövedelem-elemekből különböző mértékű a központi pénzalap részesedése: a termelési költségekben elszámolt jövedelmek és a forgalomhoz kapcsolt jövedelmek — melyek közel teljes összegükben a költségvetést illetik — részaránya az összes jövedelmen belül megnőtt, így az elosztás arányában a központi pénzalap érdekeltsége emelkedett. (A nettó jövedelem kétharmada került centralizálásra az 1968. évi 65,8%-kal szemben.)

A nettó jövedelem központosított része azonban 2,6 százalékponttal kisebb a tervezettnél, főként az eszközértékkel arányosan fizetett járulékok, valamint az év elején hozott egyes intézkedésektől várt bevételek alacsonyabb teljesülése miatt.

A nettó jövedelem képződésében az egyes ágazatok szerepe mind az előirányzathoz, mind pedig az 1968. évhez képest jelentősen módosult. Emelkedett a külkereskedelem, mezőgazdaság, vegyipar, bányászat, élelmiszeripar, építőipar részaránya, az építőanyagiparé, könnyűiparé, kohászaté és szállításé viszont csökkent.

A vállalatok és szövetkezetek nettó jövedelmének megítélésénél figyelembe kell venni, hogy az ipari termelői árszínvonal 1,8%-kal emelkedett. Az iparban az 1969. évben az árak gyorsuló növekedése volt tapasztalható, míg az I. negyedévben 0,8%-kal, a IV. negyedévben már 3%-kal haladták meg az előző év azonos időszakának színvonalát. Az építési-szerelési munkák árai átlagosan 4%-kal nagyobbak az előző évinél. A fogyasztói árszínvonal 1,4%-kal emelkedett. Az árak változásában jelentős tényező volt, hogy a végső felhasználás területein a kereslet meghaladta a kínálatot, ami lehetővé tette a vállalatok számára árnyereség realizálását is. A világpiaci árváltozások és a nemzetközi pénzpiac helyzete ugyancsak az árszínvonal emelkedésének irányába hatott.

A gazdálkodás hatékonysága, a nettó jövedelem képződése és növekedése szoros kapcsolatban van a termelési tényezőkkel, a termelésben foglalkoztatott létszámmal és a lekötött eszközökkel is.

Az 1969. évben nem javult a vállalatok létszámgazdálkodása és a termelékenység növekedése nem kielégítő. Bár a szocialista iparban a foglalkoztatottak száma az előző évinél mérsékeltebben (3%-kal) nőtt, az egy foglalkoztatottra jutó termelés lényegében az 1968. évi szinten maradt. Az egy teljesített munkásórára jutó termelés azonban több mint 5%-kal meghaladta az előző évi színvonalat.

Az építőiparban az egy órára számított termelés ugyan mintegy 7%-kal nagyobb volt, mint az 1968. évben, csupán a munkaidőcsökkentés folytán kiesett termelést pótolta; a termelésnövekedés 7%-os létszámbővüléssel párosult.

A létszámalakulást több tényező befolyásolta. A magas foglalkoztatottsági színvonal fenntartása mellett szerepe volt a nagyobb termelésre irányuló vállalati szándéknak, valamint annak is, hogy az élőmunka terhei a vállalati költségszerkezetben nem szerepelnek megfelelő súllyal. Mindez fékezi a racionális létszámgazdálkodás kialakulását és azokat a műszaki fejlesztési intézkedéseket, melyek termelékenység növekedést eredményeznek.

A rendelkezésre álló eszközök felhasználásának javulására lehet következtetni a készletek 1969. évi alakulásából is. A vállalatok, a kisipari termelő, valamint a fogyasztási és értékesítő szövetkezeteknél a forgóeszközök állománya az év során 8 milliárd forinttal nőtt. A növekedési ütem az 1968. évinek mintegy a felét képviseli. Az 1969. év sajátossága, hogy az év első felében a készletállomány csökkent és a növekedés a második félévben következett be. Az értékesítés változatlanul magas szintje ugyanis a termelés és az import élénkülésével párosult. Különösen az év utolsó negyedében mindinkább érvényre jutott az a természetes kapcsolat, hogy az élénk vásárlási kedv és a fizetőképes kereslet ösztönzőleg hat a termelésre, amely megalapozza a későbbi és tartós gazdasági növekedést.

A készletelemek közül az átlagosnál jóval nagyobb a növekedés az anyagoknál (9%). Az iparon belül jelentős a könnyű- és a vegyipari anyagkészletek növekedése, de az élelmiszeripar anyagkészlete is 10%-ot meghaladó mértékben emelkedett. A befejezetlen termelés és félkésztermékek állománya 2,8%-kal, a késztermékeké és a terményeké pedig 3,6%-kal nőtt. A késztermékeknél figyelemre méltó, hogy állományuk az iparban — a könnyű- és az élelmiszeriparban számottevően — csökkent. Ez az értékesítés év végi gyorsulását is jelzi.

A vállalatok és szövetkezetek állóeszközállományának bruttó értéke 1969. december 31-én 631,5 milliárd forint volt, amely 24 milliárd forinttal (4%-kal) több, mint a január 1-i állomány. A vállalatok az 1969. évben fokozták az elavult berendezéseik selejtezését. A selejtezett és megsemmisült állóeszközök értéke az év végén meghaladta a 7,5 milliárd forintot s ez 1,9 milliárd forinttal volt nagyobb, mint az előző év végén. A gazdálkodó egységeknek 1969. január 1-től lehetőségük nyílt arra, hogy a nullára leírt állóeszközeiket eszmei értéken vegyék nyilvántartásba. Ilyen címen az év során 16,4 milliárd forinttal csökkent a vállalatok állóeszközállománya, melyeknek egy része azonban változatlanul részt vehet a termelésben.

Az állóeszközállomány összetételében népgazdasági szinten kedvezőtlen elmozdulás volt. A gépek és berendezések aránya lényegében változatlan, az ingatlanoké 0,4 százalékponttal emelkedett, a többi eszköz (elsősorban járművek) részaránya pedig csökkent.

A lakosság pénzbevételeinek és kiadásainak alakulása

A lakosság főbb forrásokból származó készpénzbevétele az 1969. évben több mint 10%-kal, közel 12 milliárd forinttal haladta meg az előző évit. A pénzkiáramlás a tervezettnél mintegy 3 milliárd forinttal nagyobb, és a két fő népességcsoport pénzbevételeinek növekedése között nem volt lényeges ütemkülönbség. A vásárlóerő növekedésében több tényező hatása érvényesült: a foglalkoztatottság emelkedése, az előző éveknél aktívabb vállalati bérpolitika, a mezőgazdaság kimagasló terméseredményei, a dinamikusan fejlődő külkereskedelmi forgalom, a gyorsuló beruházási kiadások stb.

A lakosság anyagi életkörülményeinek javulása kifejeződött a reáljövedelem 7%-os és a reálbér 5%-os emelkedésében. Ez utóbbi az 1968. évben megvalósultnak több mint kétszerese és az 1964. év óta a legmagasabb.

A bérből élők bevételei az év folyamán közel 10%-kal emelkedtek, amelyen belül a készpénzben folyósított munkabérek 8%-kal haladták meg az 1968. évit. Az utóbbi években ezt megközelítő ütemű (7%-os) bérnövekedés csak az 1964. évben volt. A munkabérek átlagos színvonala az 1969. évben számottevően, közel 5%-kal emelkedett. A jelentősnek minősíthető átlagbérnövekedés több ágazatban a munkaerő megszerzésére és megtartására irányult, de nem fűződött hozzá a kívánt mértékű teljesítménynövekedés.

A bérből élők bevételeiben fokozódott az egyéb személyi jövedelmek (pl. nyereségrészesedés, prémium, jutalom stb.) részaránya. Ilyen címen a bevételek 2,2 milliárd forinttal emelkedtek, amiben elsősorban az 1968. évi gazdálkodás eredményei után fizetett nyereségrészesedés hatása jut kifejezésre.

A mezőgazdasági termeléssel összefüggő lakossági készpénzbevételek (a társadalombiztosítási készpénzjuttatásokkal együtt) a megelőző két évinél kisebb ütemben — közel 12%-kal — emelkedtek. A növekedési ütem mérséklődése döntően a háztáji és egyéni gazdaságok állatértékesítésének csökkenése miatt következett be. Ezeknek a gazdaságoknak értékesítési bevétele alig több mint 3%-kal emelkedett. A termelőszövetkezetektől származó jövedelmek az 1969. évben is számottevően növekedtek: a tagok pénzbeni részesedése közel 14%-kal, az alkalmazottak munkabére pedig több mint 23%-kal volt nagyobb az 1968. évinél. Ez utóbbi kifizetéseket növelte a segéd- és melléküzemági tevékenység további bővülése, illetve a foglalkoztatottak számának gyarapodása.

Áruvásárlásokra az 1969. évi készpénzbevételek 86,5%-át fordította a lakosság. Ez valamivel alacsonyabb, mint az előző évi arány. A lakosság készpénzes áruvásárlásai az 1968. évhez képest 9,4%-kal emelkedtek, míg a közületi vásárlásokat is magában foglaló teljeskörű kiskereskedelmi áruforgalom ezt meghaladóan nőtt. A korábbi évekkel ellentétben az egyes árufőcsoportok forgalom-bővülése — 9—10%-os növekedéssel — kiegyenlített volt. Az áruforgalom volumene — a kiskereskedelmi eladások mintegy 1,4%-os árszínvonal növekedését figyelembe véve — kb. 8%-kal nőtt. Az árváltozások az eladott cikkeket különböző módon érintették: a forgalom 6%-át kitevő cikkeknél az árak csökkentek, 10%-ánál 2—5%-kal, 13%-ánál pedig több mint 5%-kal emelkedtek. A legnagyobb áremelkedés a ruházati cikkeknél következett be, míg az élelmiszer idénycikkek ára az első félévben lényegesen magasabb, a második félévben pedig alacsonyabb volt, mint az 1968. év megfelelő időszakában.

A lakosság árukereslete a fogyasztói piacon az év folyamán állandóan élénk volt. A belkereskedelem a vásárlóerő lekötését nem tudta mindig és mindenben kielégítően biztosítani, erre a készlet csökkentése és az évközi többletbeszerzések nem voltak elegendőek.

Az áru-utánpótlás üteme, választéka, s ebből következően a belkereskedelem készletállománya nem volt kielégítő és erre a lakosság érzékenyen reagált. Az áruhiányok a II. és III. negyedévben okozták a legnagyobb problémákat. A fogyasztók igényét az elmúlt évben sem lehetett kellő színvonalon és összetételben kielégíteni sertéshúsból, húskészítményekből, személygépkocsiból, néhány építőanyagból stb. Az év első felében a kedvezőtlen időjárás miatt problémák voltak a zöldség-gyümölcs ellátásban is. Átmenetileg hiány volt több tartós fogyasztási cikkből (televízió, hűtőszekrény) és tüzelőanyagból. A ruházati cikkeknél rohamosan növekedett a korszerű áruk iránti kereslet, melynek kielégítésére nem volt lehetőség. Az év egészét tekintve, a fogyasztói piac egyensúlya kedvezőtlenebb volt, mint az 1968. évben.

A kereskedelmi szervek az év elején a forgalom várható növekedését alábecsülték. Az

igények felmérése nem volt megbízható, a kereskedelmi vállalatok rendeléseik feladásakor túlzott mértékben óvatoskodtak. (A nem eléggé megalapozott piaci megítélés mellett egyes szabályozók is olyan irányba hatottak, hogy a kereskedelmi vállalatok készleteiket csökkentsék.) Mindez az iparvállalatokat helytelenül orientálta a belföldi piac helyzetéről. A rendeléshiány miatt támadt kapacitás-feleslegüket külföldön való értékesítés útján igyekeztek hasznosítani. Egyes helyeken a termelés csökkentésére kényszerültek. A lakosság tényleges kereslete ugyanakkor a várakozásokat meghaladta. A problémákat csak tetézte, hogy a rendelések, a szállítási szerződések teljesítésében is gyakori volt a késedelem. Az év második felében a kereskedelmi vállalatok ugyan már aktívabb beszerzési politikát folytattak, az ipar pedig gyorsuló ütemben bővítette termelését, a megrendelések olyan gyors teljesítésére nem volt lehetőség, ahogyan a forgalom növekedése indokolta volna. A belföldi piac feszültségének enyhítésére a kereskedelem növelte a fogyasztási cikkek importját, ez azonban csak bizonyos késéssel javította a lakosság áruellátását.

A lakosság pénzkészlete az év folyamán 8,3 milliárd forinttal gyarapodott, amiből 5,9 milliárd forint a takarékbetétállományt növelte. Ez a növekedés az eddigi legmagasabb szintet képviseli. A megtakarítások aránya a lakosság szocialista szektorból származó készpénzbevételeihez képest is emelkedett; 100 forint bevétel után 1969. évben 4,70 forint betét képződött az előző évi 3,80 forinttal szemben. A betétállomány területi megosztásában a vidék részaránya tovább nőtt.

A külgazdasági kapcsolatok pénzügyei

Az 1969. évben a külkereskedelem bizonyult a népgazdaság legdinamikusabban fejlődő ágazatának. A növekedés üteme nemcsak a nemzeti jövedelem emelkedésénél nagyobb, hanem a külkereskedelmi forgalom előző években elért bővüléséhez mérve is kiemelkedő. A külkereskedelmi forgalom mindkét fő viszonylatban jelentős mérvű aktívummal zárult, s így az 1969. évben megtermelt nemzeti jövedelem egy része nem a belföldi fogyasztási és felhalmozási célokat szolgálta, hanem az ország külgazdasági kapcsolatainak megszilárdítását hozta. A reform keretében létrejött új érdekeltségi rendszer hatására az ipari, mezőgazdasági termelők — a külkereskedelmi vállalatok közvetítésével — a korábbinál sokkal jobban kihasználták az export fokozásának lehetőségeit, a kedvező külföldi konjunktúrát és áralakulást.

Az áruforgalmi aktívum kedvező hatással volt a nemzetközi fizetési mérleg alakulására. A fizetési mérleg az 1969. évben számottevő bevételi többlettel zárult, mind rubel, mind dollár elszámolású viszonylatban. Ez hozzájárult a magyar népgazdaság külföldi megítélésének további javulásához, a hitelfelvételi és hitelnyújtási lehetőségek bővüléséhez. A külkereskedelmi és fizetési mérleg pozíciója a gazdasági egyensúly 1969. évi megszilárdításának egyik legfontosabb mutatója.

A rubel elszámolású külkereskedelmi mérleg mintegy 3,7 milliárd forinttal volt aktív, összefüggésben azzal, hogy a szocialista országokban a kereslet növekedése párosult vállalataink erőteljes export-törekvéseivel és ugyanakkor a behozatal a tervezettnél lassúbb ütemben emelkedett. A kivitel növekedési üteme az előző évekével megegyező; közel 11%-kal haladta meg az 1968. évi szintet. Az államközi szerződésekben vállalt export-kötelezettségek az 1969. évben is teljesültek; mégpedig tervszerűbb összetételben, mint a korábbi években. Emellett egyes esetekben többletszállításokra is sor került. Átlagot meghaladó ütemben nőtt az anyagok és alkatrészek, valamint a mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek kivitele. Az export mintegy egyharmadát jelentő gépexport az 1969. évben az előző évinél lassabban bővült.

Az erőteljesen növekvő kivitelt az import csak kisebb mértékben követte, a behozatal növekedési üteme az 1969. évben csak 4%-ot tett ki. Bár a gépimport élénkült, az anyagok és félkésztermékek behozatalának növekedése csak szerény mérvű volt, a fogyasztási cikkekben pedig némi visszaesés jelentkezett. Az import mérsékelt növekedését több, részben átmeneti tényező idézte elő; így pl. a partnerek árukínálata és a magyar vállalatok igényei közötti eltérések, egyes átmeneti szállítási problémák, a nem megfelelő importpiac kutatási tevékenység, a belföldi kereslet előre nem látható strukturális változásai stb.

A dollár elszámolású külkereskedelmi mérleg 3,4 milliárd forintos aktívuma úgy jött létre, hogy közben a forgalom dinamikusan bővült; az 1968. évhez viszonyítva az export 35%-kal, az import pedig — a devizális kötöttségek zömének feloldása mellett — 16%-kal nőtt. A

forgalom növekedésében a volumen emelkedése mellett a magasabb értékesítési, illetve beszerzési árak is kifejeződnek. Az exportban elért árnyereség azonban lényegesen meghaladta az importárak növekedése miatt keletkezett árveszteséget. A külkereskedelmi cserearány javulása mintegy 1 milliárd forinttal növelte a külkereskedelem aktív szaldóját.

A dollár elszámolású külkereskedelmi egyenleg és ennek a fizetési mérlegben is megmutatkozó eredményei egyúttal azt jelentik, hogy a vártnál kedvezőbb devizális feltételek jöttek létre további gazdasági fejlődésünkhöz.

A nem szocialista országokba kivitt termékek közül — éppen a kedvező külföldi konjunktúra következtében — legnagyobb mérvű növekedés az anyagok terén jelentkezett. Az elmúlt év kiemelkedő növénytermesztési eredményei a növekvő zöldség- és gyümölcsexport mellett jelentős mennyiségű búza és kukorica kivitelét is lehetővé tették. Bár súlya a kivitelben még nem nagy, de a reform kedvező hatására utal a gépkivitel több mint egyharmados növekedése.

A kedvező export-eredmények lehetővé tették a fogyasztási cikkek dollár elszámolású viszonylatokból származó importját. A termelő ágazatok bővülő tevékenységéhez, valamint a konjunkturális okokból erősen megnövekedett anyagexport következtében számottevően növeltük az anyagok és félkésztermékek importját is. A gépbehozatal egyébként indokolt mérvű növelését bizonyos mértékig fékezte a beruházási célra rendelkezésre álló belföldi pénzeszközök erős lekötöttsége építésre.

Az import áru-szerkezetének alakulása szempontjából figyelemreméltó az anyag és félkésztermékek, valamint a mezőgazdasági és élelmiszeripari import erőteljes emelkedése.

A dollár elszámolású viszonylatban az árak szintjének változása részben a világpiaci áralakulás tendenciáit tükrözi, részben a vállalatok eredményes külkereskedelmi piaci munkáját bizonyítja.

A nemzetközi pénzpiac helyzetét az 1969. évben inflációs tendenciák és ennek meggátlását célzó restriktív hitelpolitika, valamint a spekulatív tőkemozgásokkal összefüggő valutáris bizonytalanság jellemezték. Mindezek következtében a nemzetközi kamatszint igen magas volt.

A külkereskedelmi forgalom dinamikus fejlődését az állami költségvetés 15,4 milliárd forint összegű támogatás nyújtásával segítette elő. Ebből az állami visszatérítés 13,1, az import-árkiegészítés 2 milliárd, a kereskedelempolitikai alapból adott támogatás pedig 315 millió forint. Az exportforgalomnak mintegy fele állami támogatásban részesült. Az állami visszatérítés növekedése lényegesen kisebb volt mint az exporté, vagyis javult a devizakitermelés gazdaságossága. Azoknak a vállalatoknak az exportja növekedett gyorsabban, amelyek az átlagosnál kevesebb támogatásban részesültek. Az export állami támogatása fajlagosan csökkent, bár még így is nagy összegű állami támogatás igénybevételével valósult meg. Ez továbbra is szükségessé teszi az export struktúra javítását.

A vám és import-forgalmi adó bevételek 9,3 milliárd forintot tettek ki, 29,5%-kal többet, mint az előző évben. A növekedés kisebb volt mint az import emelkedése, jórészt annak következtében, hogy az importban az átlagosnál nagyobb mértékben nőtt a viszonylag kisebb vámszínvonalat képviselő termékcsoportok forgalma.

Az állami költségvetés végrehajtása

Az 1969. évi állami költségvetés végrehajtása az előirányzathoz közelálló teljesítést mutat; a tervezett bevételek 0,5%-os, a kiadások 0,6%-os túlteljesítésének hatására az előirányzatot csak kismértékben (105 millió forinttal) meghaladó hiánnyal zárult. Az 1,8 milliárd forint hiány fedezetét az állami pénzkészlet biztosította.

A gazdaság fejlődésében bekövetkezett pozitív változások néhány esetben nehezítették a központi pénzalap helyzetét. A készletnövekedés mérséklődése miatt a tervezettnél kisebb a költségvetés eszközlekötési járulékbevétele; a dinamikus exportnövekedés az előirányzottnál nagyobb összegű állami visszatérítést igényelt; a kimagasló mezőgazdasági terméseredmények növelték a támogatás-igényes exportalapot, a készlettartási költségeket és a gabonakedvezmény összegét. A mezőgazdaságban megélénkült beruházási tevékenység a termelőszövetkezeti beruházási ártámogatás céljait szolgáló költségvetési kiadásokat jelentősen emelte. Az ipari termelés lassúbb növekedése miatt a vállalatoktól és szövetkezetektől származó befizetések is elmaradtak az előirányzattól. Annak ellenére, hogy ez az 1969. évben nehezítette a költségvetés helyzetét, a jelzett gazdasági folyamatok alapozzák meg a következő években az állami bevételek növekvő ütemű emelkedését.

Az 1969. évi pénzügyi helyzet jellegzetessége volt, hogy miközben az állami költségvetés — a fenti okok miatt — egyensúlyi és finanszírozási problémákkal küzdött, addig a többi jövedelemtulajdonos (lakosság, vállalatok, tanácsok, költségvetési szervek stb.) körében jelentős időlegesen fel nem használt pénz halmozódott fel, amely végső soron a bankrendszerben centralizálódott. Ebből adódóan szükséges volt, hogy a költségvetés finanszírozási feladatainak teljesítésére pénzeszközöket csoportosítson át a hitelszférából. Ez az átcsoportosítás fejlesztési célokra, visszafizetési kötelezettség mellett történt.

A költségvetés összes bevétele kismértékben — 829 millió forinttal — haladta meg az előirányzatot. A túlteljesítésben szerepe van annak, hogy a bevételeket tartós hitelforrásból származó — 4 milliárd forint összegű — államháztartási fejlesztési kölcsön növelte. A kölcsön összegét az előirányzatok nem tartalmazták.

A bevételek között a vállalatok, a kisipari termelőszövetkezetek, valamint az általános fogyasztási és értékesítő szövetkezetek befizetése 2,5 milliárd forinttal volt kisebb az előirányzatnál. A termeléssel összefüggő jövedelmek közül a nyereség- és a termelési adó 1,6 milliárd forinttal kisebb a tervezettnél, de az eszközállomány nagyságától függő eszközlekötési járulék és központosított amortizáció címén is 2,1 milliárd forinttal kevesebb a költségvetés bevétele.

Jelentős bevétel maradt el annak következtében, hogy az 1969. évi költségvetés jóváhagyása után a pénzügyi folyamatok közgazdasági összefüggéseiről helyesebben informáló rendszer került bevezetésre a nemzetközi pénzügyi kapcsolatok elszámolásában. A közép- és hosszúlejáratú tőkés áru- és céghitelek felvételéből származó bevétel ugyanis a költségvetés és a hitelforrások között megosztásra került (attól függően, hogy a belföldi finanszírozás milyen források terhére történik), míg a korábban felvett ilyen hitelek visszafizetése teljes egészében az állami költségvetést terheli, minthogy az a hitelfelvétel időpontjában a központi pénzalapot illette meg.

A költségvetés bevételeinek előzőek szerinti csökkenését nem tudta pótolni a mezőgazdasági termelőszövetkezetek, a lakosság és a költségvetési szervek által az előirányzaton felül teljesített — 1,4 milliárd forint összegű — befizetés.

A költségvetés összes kiadása 934 millió forinttal volt magasabb az előirányzatnál. A tanácsi fejlesztési alap támogatásánál 402 millió forint a túlteljesítés. A mezőgazdasági termelőszövetkezetek támogatására — amelynek mintegy kétharmada beruházási ártámogatás — igen számottevő, közel 2 milliárd forint az előirányzat feletti juttatás. Az állami vállalatok támogatására együttesen 584 millió forinttal nagyobb összeg került folyósításra. Figyelembe kell venni azonban, hogy a tervezettet lényegesen meghaladó külkereskedelmi áruforgalom 1,6 milliárd forinttal magasabb állami visszatérítés, illetve import-árkiegészítés juttatását tette szükségessé. A költségvetési szervek közül csak a tanácsi szervek kiadásai haladták meg (911 millió forinttal) az előirányzott összeget. A költségvetési kiadások túlteljesítését idézték elő az év közben szükségessé vált intézkedések is, amelyek több beruházás befejezési határidejének előrehozását, új beruházások elkezdését, állattenyésztés ösztönzését stb. segítették elő.

* * *

Összefoglalóan megállapítható, hogy az 1969. évben a gazdasági fejlődés az egyensúlyi viszonyok javulása mellett következett be és a reformmal megindult átrendeződési és struktúra változási tendenciák erősödtek, a termelés és a realizálás szorosabb kapcsolata alakult ki. A tapasztalatok igazolták, hogy a közgazdasági szabályozókkal való irányítás hatékony. A gazdaság fejlődésében bekövetkezett számos pozitív változás még nem jutott kifejezésre az állami költségvetés egyensúlyi helyzetének alakulásában, sőt nem egy esetben bevételeit csökkentette, a kiadásait növelte. A beruházási-fogyasztói piac helyzetének javulása, a műszaki-technikai színvonal emelkedése, az élőmunka hatékonyságának növekedése nem volt kielégítő.

A kidolgozás alatt álló negyedik ötéves tervben, valamint a szabályozórendszer továbbfejlesztése során messzemenően hasznosulnak a pénzügyi helyzet alakulásának eddigi tapasztalatai és alakulnak ki azok az intézkedések, amelyek a pénzügyi egyensúly tartós megteremtését szolgálják.

II.

Az állami költségvetés bevételei

Az állami költségvetés összes bevétele az 1969. évben kereken 155 milliárd forint volt, ami lényegében azonos az előirányzattal, az előző évinél pedig 11,7%-kal magasabb. A bevételi struktúra azonban eltér a tervezettől és az 1968. évvel való összehasonlítás is változásokat jelez. Továbbra is a vállalati-szövetkezeti befizetések voltak a legjelentősebbek, bár 82,6%-os részarányuk kisebb a tervezettnél. A tervezettől való elmaradás elsősorban az ipari termelés és az eszközállomány alacsonyabb ütemű növekedésével van összefüggésben, de szerepe van annak is, hogy a nyereség központosításra került hányada is kisebb. A lakosság és a költségvetési szervek befizetései, valamint az egyéb befizetések részaránya magasabb, a mezőgazdasági termelőszövetkezetek befizetése azonos, a nemzetközi pénzügyi kapcsolatokból eredő befizetés pedig kisebb a tervezettnél. A bevételi szerkezet 1968. évhez viszonyított változására a mezőgazdasági termelőszövetkezetek és az egyéb befizetések növekvő, a lakossági befizetések változatlan, míg a többi jövedelemtulajdonostól származó befizetések csökkenő részaránya a jellemző. Ennek ellenére a központosított jövedelmeknek a nemzeti jövedelemnél gyorsabb növekedési üteme azt mutatja, hogy az 1969. évben a költségvetés szerepe a jövedelmek újraelosztásában fokozódott.

Az **állami vállalatok, a kisipari, az általános fogyasztási és értékesítő szövetkezetek, valamint a szövetkezeti vállalatok** (továbbiakban: vállalatok) 128,1 milliárd forintot fizettek be az állami költségvetésbe. Ez ugyan közel 10 %-kal több az 1968. évi befizetésnél, de a tervezettnél 2,5 milliárd forinttal (1,9%-kal) kevesebb. A lemaradás főként a költségvetés eszközlekötési járulék, nyereségadó, vám és import-forgalmi adó bevételeinél van.

A vállalatok 1969. évben realizált **nyeresége** 69,6 milliárd forint, a tervezettnél közel 1 milliárd forinttal (1,4%-kal), az 1968. évinél pedig 5,7 milliárd forinttal (9%-kal) több. A nyereség emelkedése ugyan az összes vállalati jövedelmek növekedési üteménél alacsonyabb, ez azonban nem jelenti a gazdálkodás hatékonyságának romlását; ellenkezőleg annak javulását fejezi ki. Az 1969. I. 1-ével bevezetett intézkedések (kedvezmények és mentességek részbeni megvonása, támogatások csökkentése stb.) ugyanis nagyobb követelményeket támasztottak a vállalatokkal szemben. Szűkítették a vállalatok piaci hatásoktól való védettségét és fokozták a nyereség megszerzésének követelményeit. Így a megtermelt nettó jövedelemnek valamelyest kisebb hányada realizálódott nyereségként.

A vállalatok 1969. évi árbevétele — a vállalati mérlegbeszámolók összesített adatai szerint — 890 milliárd forint volt. A bevételekben 27,6 milliárd forint az állami támogatások címén elszámolt összeg. Az árbevételt növelő állami támogatások 57%-át az ipar, 22%-át a bel- és külkereskedelem, 16%-át a szállítás és hírközlés vállalatai kapták. Az 1969. január 1-ével hozott intézkedések hatásaként a bevételek támogatás-tartalma csökkent, az 1968. évi 3,3 %-kal szemben az 1969. évben 3,1% volt.

A termelési tényezők (eszközök és bérek) a számítottól eltérően hatottak a nyereség alakulására. A bérköltség 4,3 milliárd forinttal több, a lekötött eszközállomány viszont 16 milliárd forinttal kevesebb volt a tervezettnél. Ezek együttesen a termelési tényezők egységére jutó nyereséget a tervezett 8,9%-ról 9,1%-ra növelték. Az eszköz- és bérarányos nyereség színvonala terven felül a belkereskedelemben, az állami mezőgazdaságban nőtt, az iparban és az építőiparban csökkent, a szállítás- és hírközlésben nem változott.

Az eszközarányos nyereség mértéke a számított 9,8% helyett 10,1%. A 100 forint lekö-

tött eszközértékre az 1968. évben 10 forint, az 1969. évben pedig 10,3 forint jutott.

A népgazdaság különböző ágazataiban az eszközarányos nyereség változásának szóródása jelentős. A belkereskedelemben az 1968. évi 11,1 %-ról az 1969. évben 13,4%-ra, az állami mezőgazdaságban 4%-ról 4,8%-ra, a bányászatban 3,5%-ról 3,7%-ra, a gépiparban 13,3%-ról 13,6 %-ra, az élelmiszeriparban 10%-ról 10,4%-ra nőtt, a vegyiparban, a könnyűiparban és a kohászatban pedig csökkent.

A nyereség növekedésben számottevő szerepe van az értékesítés termelést meghaladó bővülésének és az értékesítési irányok változásának. A nyereségtöbbletnek több mint felét a kereslet változásához jobban igazodó termelés és forgalom növekedése biztosította. A termelő ágazatok árbevétele az 1969. évben 11,3%-kal, nyereségük pedig 6,5%-kal (2,8 milliárd forinttal) nőtt. A forgalmi szférában a nyereség 3,3 milliárd forint — 23,3%-os — emelkedése a bevételek 1,1%-os növelése mellett valósult meg. Jelentős a bel- és külkereskedelem nyereségének a növekedése. A vállalatok eredményesen használták ki a konjunktúrát; növelték termékeik exportját, javították az export jövedelmezőségét. Az exportált termékek árindexe 1,2 százalékponttal meghaladta az importcikkek árindexét. Egyes területeken (pl. belkereskedelemben) nyereség-növelő hatása volt az évközi áremeléseknek is. A gazdasági hatékonyság javulása — különösen az év második felében — növelte a vállalatok nyereségét. A hatékonyabb gazdálkodást jelzi a termelési és gyártmányszerkezet módosulása.

A vállalati nyereség növekedéséhez kedvező feltételeket teremtett az, hogy az alapvető fontosságú anyagokban és alkatrészekben kiegyensúlyozottabb volt a vállalatok készletgazdálkodása és így nem volt számottevő ellátási probléma. (Kivételt képezett — bizonyos időszakokban — a kohászati és az építőanyagipari termékekből való ellátás.) Mindinkább kialakul és tért hódít — elsősorban az importban — az a beszerzési politika, hogy a vállalatok termelési és értékesítési tevékenységükhöz folyamatosan vásárolják az anyagot, alkatrészt. Ma már egyre ritkább az a — korábbi évekre jellemző — gyakorlat, hogy időszakonként erőteljesen felhalmozzák készleteiket. A termékforgalmazás kötöttségeinek feloldása, az import-anyag ellátás folyamatossága is elősegíti a kedvező irányú változást. A kontingensek mindinkább elveszítik azt a funkciójukat, hogy devizális meggondolásokból alkalmazott importkorlátozás eszközei legyenek. Néhány területen azonban még mindig nem kellő előrelátással, nem megfelelő időben adják fel megrendeléseiket a vállalatok, ami a szükségesnél nagyobb készletfelhalmozódást okoz.

Az *ipar*vállalatok az 1969. évben 35,6 milliárd forint nyereséget realizáltak, ami 1,7 milliárd forinttal több az 1968. évinél, de 4,5 milliárd forinttal kisebb a tervezettnél. A számított nyereségnövekedéstől különösen elmaradt a könnyűipar, vegyipar, gépipar, melyet csak részben ellensúlyozott a bányászat és az élelmiszeripar túlteljesítése. Ez összefügg azzal, hogy mérséklődött az ipari termelés növekedési üteme, sőt néhány fontos iparág termelése (textilipar, textilruházat, tégla-, cserép-, mész- és cementipar stb.) valamelyest csökkent is.

A nyereség növekedését korlátozta, hogy a belkereskedelem mérsékelt forgalom növekedésre számítva adta fel megrendeléseit, ezáltal a vállalatok termelése különösen az év elején alacsony színvonalú volt, amit az export fokozása teljes mértékben nem tudott áthidalni. A termelési ütem lassúlása azonban néhány olyan iparágban is bekövetkezett, (pl. a cementiparban) ahol a fizetőképes kereslet a végső felhasználóknál magas volt. A vállalatok egy része a termelés bővítésének még mindig az extenzív útját választotta, a termelés növekedése a foglalkoztatottak számának túlzottan magas emelkedése mellett valósult meg. A csökkentett munkaidőre való áttérést a tervezettnél gyorsabban hajtották végre. A munkaerő kereslet több területen a kínálathoz képest magas volt. Ez akadályozta a munkaerő átrendeződését, a létszámtartalékok leépítését, a munkafegyelem javulását és növelte a fluktuációt. Az iparvállalatok nyereségének az előirányzattal szembeni lemaradását az is okozta, hogy a tervezettnél később kezdtek üzemelni jelentős termelő kapacitások (vegyiparban, kohászatban) és a fenntartási költségek növekedése miatt a rezsiköltségek a számítottnál magasabbak.

Az *építőipari* vállalatok 1969. évi nyeresége 6,3 milliárd forint volt, ami 437 millió forinttal több az 1968. évinél és lényegében azonos a tervezettel. A nyereség növekedést előidéző tényezők közül jelentős az építési-szerelési tevékenység átlagosnál gyorsabb ütemű bővülése, az eszközök jobb kihasználása, az önköltség fajlagos javulása, valamint az építőipari árak emelkedése.

A *mező-, erdő- és vízgazdálkodás* állami szektorában realizált 3,1 milliárd forint nyereség 1,1 milliárd forinttal több a költségvetés összeállításának időszakában számítottnál. Ezt a kedvező időjárás hatására a tervezettnél nagyobb terméshozamok, a termelési struktúra kezdeti átrendeződése, a korszerűbb technológiát biztosító anyagi-műszaki bázis és a gazdálkodás színvonalának javulása eredményezték.

A *belkereskedelmi* vállalatok 1969. évi 10,2 milliárd forint nyeresége 2 milliárd forinttal több az 1968. évinél és 2,4 milliárd forinttal a tervezettnél. A nyereség volumenének növelésében a forgalom bővítése mellett elsősorban a magasabb árrés volt a meghatározó tényező. A tervezés során számításba vett árukészletszint sem valósult meg és ez is hozzájárult a nagyobb nyereséghez.

A *külkereskedelmi* vállalatok 3,6 milliárd forint összegű nyeresége 1,2 milliárd forinttal több az előző évinél. A nyereségtöbbletet kialakító tényezők közül jelentős az exportnövekedés, a vállalatok javuló ármunkája, a külföldi árak kedvező hatása. A vállalatok nyeresége a tervezettet 2,4 milliárd forinttal haladja meg.

A *pénzintézetek* 6,1 milliárd forint nyereséget realizáltak, amely közel 370 millió forinttal alacsonyabb a tervezettnél. Ezt főként a felvett külföldi hitelek és a bankoknál elhelyezett betétek után fizetett kamattérítések emelkedése idézte elő. A költségtöbbletet a kihelyezett hitelállomány emelkedéséből realizált kamatbevétel csak kismértékben csökkentette.

Az 1969. évben a vállalatok vesztesége 386 millió forint, amely az 1968. évinek közel ötszöröse. A veszteséges gazdálkodó egységek száma 29 volt, amiből 12 ipari, 8 építőipari, 6 mezőgazdasági és 3 kereskedelmi. Ezeknél a vállalatoknál veszteségrendezési (szanálási) eljárásra került sor, amelyek kapcsán megtörtént a pénzügyi rendezésre és a jövedelmező gazdálkodás feltételeinek biztosítására vonatkozó intézkedések kidolgozása. Annak ellenére, hogy mind a veszteség összege, mind a veszteséges vállalatok aránya nem tekinthető számottevőnek; ezek az adatok a vállalatok közötti differenciálódást jelzik.

A vállalatok 1969. évi nyereségéből az állami költségvetést 43,3 milliárd forint illeti meg, amelyből a vállalatok dolgozóik munkábajárási dotációjaként 844 millió forintot, az állami mezőgazdaságban kenyérgabona kedvezmény miatt 148 millió forintot, egyéb címeken 413 millió forintot visszatarthattak. Ezek együttes hatására az állami költségvetés nyereségadó bevétele 41,8 milliárd forint volt. A nyereségnek az állam és a vállalatok közötti megoszlása a tervezetthez képest a vállalatok javára tolódott el (a vállalati alapok képzésére terv szerint a nyereség 36,3%-a, ténylegesen 37,8%-a szolgált).

Az iparvállalatok 57%-os átlagkulccsal adóztak. Az ipari átlagot meghaladó adókulcs a vegyiparban (62,5%), a kohászatban (59,1%), a gépiparban (58,6%) érvényesült. A belkereskedelmi vállalatok átlagos nyereségadó kulcsa 64%. A nyereségadó átlagkulcsa legalacsonyabb az állami mezőgazdaságban (42,4%).

A **vállalati alapok** képzésére 25,5 milliárd forint jutott, míg közvetett támogatást jelentett mintegy 1 milliárd forint (munkábajárási és kenyérgabona kedvezmény) és 1,2 milliárd forint a szövetkezeti központok fenntartási költségének és a vezetői érdekeltségi alap fedezetére, valamint egyéb visszatartásra szolgált. A vállalatoknál maradó nyereségből 5,8 milliárd forint (22,9%) a részesedési, 17,2 milliárd forint (67,5%) a fejlesztési és 2,5 milliárd forint a tartalékalap növelését biztosította. A vállalati alapok megítélésénél — a szabályozási rendszer lényegéből adódóan — figyelembe kell venni, hogy a gazdálkodó szervek részesedési alapjuk terhére 2,8 milliárd forintot bérszínvonal fejlesztésére az év során már felhasználtak.

A vállalatok és a szövetkezetek nyereségéből képződő r é s z e s e d é s i a l a p és a bérszínvonal fejlesztés együttes összege 8,6 milliárd forint, ami a bérköltség (72,3 milliárd forint) 11,9%-a. A bérszínvonal fejlesztés és a részesedési alap együttes összege a bérköltséghez viszonyítva nagyobb volt, mint az 1968. évben (10,4%). Az átlagosnál magasabb ez az arány a külkereskedelemben (21,7%), az építőiparban (13,4%), a kohászatban (13%), a vegyiparban (12,5%), a gépiparban (12,4%), a könnyűiparban (12,3%), az állami mezőgazdaságban (12,6%), alacsonyabb viszont a bányászatban (10,3%), a villamosenergiaiparban és a szállításban (10,2%), az erdőgazdálkodásban (9,6%), valamint az építőanyagiparban (7,8%).

A vállalatok 1969. második félévében aktívabb bérpolitikát folytattak. Ez kifejeződött abban, hogy a bérszínvonal-fejlesztésre fordított összeg az 1968. évinek több mint három és félszeresére növekedett. A vállalatok az év végi

részesedésre kisebb összeget tartalékoltak. A szövetkezeteknél változatlanul jelentős az év végi részesedés aránya. A minisztériumi és a tanácsi vállalatoknál a bérfejlesztés mértéke 4,1%, illetve 3,8%, a szövetkezeteknél pedig csak 1,7% volt.

A nyereségből képzett részen túl — szociális, kulturális és egyéb kiadások fedezetére — a vállalatok költségeik terhére 1,6 milliárd forint fix (garantált) részesedési alapot is képezhettek.

A vállalatok eltérő fejlődését, tevékenységük eredményességét az is jelzi, hogy az egy főre jutó részesedés különbségei nagyobbak, mint az előző évben.

Az 1969. évi nyereségből képzett — a vállalatok által azonban csak az 1970. évben felhasználható — fejlesztési alap 17,2 milliárd forint, 12,4%-kal magasabb az 1968. évinél. Amortizációból ennél nagyobb összeg, 17,6 milliárd forint, egyéb címen (állóeszközök értékesítéséből, juttatásokból stb.) pedig 6,9 milliárd forint szolgál a fejlesztés bővítésére. A fejlesztési alap együttes összege eléri a lekötött eszközök 6,1%-át, ami 1,1 százalékponttal több a számítottnál.

A nyereségből képzett fejlesztési alap eszközértékre vetített hányada a népgazdasági ágak között eléggé eltérő; az átlagosnál nagyobb a belkereskedelemben és az építőiparban.

Az ipar 1969. évi nyereségéből 10,5 milliárd forint, amortizációból 8,6 milliárd forint és egyéb forrásból 3 milliárd forint fejlesztési alapot képzett. A fejlesztési alap lekötött eszközökre vetített aránya 6,1%, ami meghaladja a számítottat.

A belkereskedelmi vállalatok 1969. évi nyereségükből 2,5 milliárd forint, amortizációból 623 millió forint és egyéb forrásból 891 millió forint fejlesztési alapot képezhettek. A fejlesztési alap a lekötött eszközök értékének 5,3%-a, a tervezett 3,3%-kal szemben. A nagyobb fejlesztési lehetőség kedvezőnek minősíthető, mivel a belkereskedelemben a hálózat korszerűsége és technikai ellátottsága nem kielégítő.

Az építőipari vállalatok fejlesztési alapját a nyereségből 1,5 milliárd forint, amortizációból és egyéb címen 814 millió forint illeti meg. A tervezettnél 19,6%-kal magasabb összeg a lekötött eszközök 8,5%-a.

Az 1969. évi nyereségből a vállalatok 2,5 milliárd forintot helyeztek a tartalékalapba. A vállalatok pénzügyi biztonságát szolgáló tartalékalapokba helyezett összeg az iparban 1,5 milliárd forint. Az iparban a tartalékolás az előző évinél 7,6%-kal, az építőiparban 9,3%-kal magasabb, a szállítás- és hírközlésben 15,3%-kal kisebb. A vállalatok tartalékalapjainak mobilizálása a korábbinál nagyobb mértékű volt. A tartalékalapokban felhalmozott pénzeszközök állománya elérte az 5,9 milliárd forintot. A kötelező szint eléréséhez — az elmúlt évek fejlődési ütemét figyelembe véve — 4-5 évre van szükség.

Az **eszközlekötési járulék** 1969. évi összege — az 1,1 milliárd forint beruházási járulékkal együtt — 24,4 milliárd forint, ami az előirányzatnál 1,6 milliárd forinttal (6,1%-kal) kevesebb, az 1968. évi teljesítésnél azonban magasabb. Ebből az állami költségvetést 23,3 milliárd forint illeti meg, 1,1 milliárd forint a szövetkezetek központi szervei részére esedékes beruházási hiteltörlesztések céljaira, forgóalaprendezésre, a zöldség- és gyümölcskereskedelem támogatására, továbbá a szállodai vendéglátóipar rezsiköltsége fedezetének kiegészítéseként ideiglenesen átengedésre került. Az eszközlekötési járulék alakulása összefügg az állóeszköz aktiválások elhúzódásával, a készletnövekedés számítottnál nagyobb mérséklődésével, valamint az elhasználódott állóeszközök járulékalapot csökkentő hatásával, illetve azzal, hogy a csak eszmei értéken nyilvántartott állóeszközök után nem kell járulékot fizetni. Éreztette hatását az is, hogy egyes területeken még az üzembehelyezett beruházások aktiválása sem történt meg kellő időben.

Az állóeszközök bruttó értéke — 106 milliárd forint értékű lakásalapot is figyelembe véve — 1969. december 31-én elérte a 632 milliárd forintot, amely 24 milliárd forinttal (4%-kal) több az előző évinél. Az átlagot meghaladóan gyors volt a vegyipar, a kereskedelem, a mező-, erdő- és vízgazdálkodás állóeszközállományának növekedése. A műszaki színvonal további növekedését korlátozta, hogy az üzembe nem helyezett beruházások állománya — 1968. évi árszinten — 10,3 milliárd forinttal nőtt (az állami szektorban 8,9, a szövetkezeti szektorban 1,4 milliárd forinttal).

A készletek állománya az év során 4,6%-kal — a korábbi évekénél kisebb ütemben — nőtt, és az év végén meghaladta a 182 milliárd forintot. Legnagyobb növekedés (9%-os) az anyagokban és a fogyóeszközökben következett be, az átlagtól 1%-kal maradt el a késztermékek és

ternények, s 1,8%-kal a befejezetlen termelés és félkésztermékek értéknövekedése. Az átlagot meghaladóan bővült a mezőgazdaság és az ipar készletállománya.

Az állóeszközök és készletek éves átlagos állománya — a bérelt ingatlanok nélkül — 2,5 %-kal, 17,6 milliárd forinttal elmaradt a számítottól, ami közel 900 millió forinttal csökkentette a járulék összegét. A teljes eszközállomány 28,8%-a (1968. évben 36%) mentes a járulékbefizetési kötelezettség alól, amely 9,7 milliárd forinttal mérsékli a költségvetés bevételeit. (A kedvezmény összege 3,1 milliárd forint az iparban, 2,9 milliárd forint a mezőgazdaság állami szektorában, 3,1 milliárd forint pedig a közlekedésben.) A mentességek részaránya a teljes állományhoz viszonyítva legmagasabb az állami mezőgazdaságban (92%), a nem termelő ágazatokban (74,5%), valamint a szállításban (42,9%). Az ipar átlagos 16,9%-os mentesítésén belül a legmagasabb a bányászatnál (62,7%) és a villamosenergiaiparban (47,8%), a legalacsonyabb pedig az építőanyagiparban (2,6%), a könnyűiparban (1,3%) és a kohászatban (0,5%). Az eszközlekötési járulék az 1968. évinél 2,4 milliárd forinttal magasabb. A növekedés összefügg azzal a pénzügyi intézkedéssel, amely a járulékfizetési kötelezettséget a hitelből finanszírozott készletekre és állóeszközökre is kiterjesztette, továbbá, hogy néhány területen (bányászat, villamosenergiaipar, élelmiszeripar, könnyűipar) csökkent a mentesség. Az eszközlekötési járulék alól mentesített eszközök miatt a múlt évben az eszközállománynak 3,5%-a volt a tényleges járulék (1968. évben 3,2%).

A **bérjárulékok** (illetményadó és társadalombiztosítási járulék) összege 16,2 milliárd forint, mely több mint 400 millió forinttal haladja meg az előirányzottat és mintegy 1 milliárd forinttal az előző évit. E növekedés összefügg a kifizetett bérek gyorsütemű, tervezettet meghaladó emelkedésével. A vállalatoknál elszámolt bérjárulékok az 1969. évi bérköltség 22,6%-át képviselik. A vállalatok egy része jelentős kedvezményben (1,7 milliárd forint) részesült, annak következtében, hogy egyes tevékenységek (pl. bányászati, mezőgazdasági, pénzintézeti) mentesültek az illetményadó fizetése alól, illetve a társadalombiztosítási járulék fizetési kötelezettség is kisebb az általánosnál.

Az állami költségvetést **termelési adó** címén 9,3 milliárd forint illette meg, ez 2,6 milliárd forinttal (közel 40%-kal) nagyobb az 1968. évinél. A növekedésből 1 milliárd forint az adóköteles tevékenységi kör 1969. január 1-i intézkedések hatására bekövetkezett bővítéséből, 600 millió forint az adóköteles termelés (forgalom) volumenének növekedéséből származik, 1 milliárd forint pedig az 1968. évről áthúzódott pénzügyi teljesítésből adódott. Az adófizetésre köteles kör bővülését főként az építési-szerelési adó bevezetése okozta. A termelési adó növekedését eredményezte az, hogy a kohászatban az átlagosnál kedvezőbb műszaki feltételekből adódó nyereség egy része adóként került elvonásra. Az év során pótlólag került kivetésre termelési adó a vegyiparban és a könnyűiparban.

A termelési adó befizetés ennek ellenére 4,6%-kal alacsonyabb a tervezettnél, mivel az építési-szerelési adó bevétel közel 1 milliárd forinttal maradt a számított alatt. A lemaradás jelentős volt mind a főtevékenységű építőipari-kivitelező, mind a házilagos építési szervezeteknél. Kisebb a tervezettnél a belkereskedelem (232 millió forint), az élelmiszeripar (72 millió forint), a könnyűipar (59 millió forint) és a bányászat (31 millió forint) termelési adóbefizetése is.

A külkereskedelem és a közlekedés termelési adó előirányzata túlteljesült. A külkereskedelmi ágazatban ugyanis a színes- és feketefém importtal kapcsolatos világpiaci áringadozások esetleges veszteségének fedezetéül az 1968. évben import árkülönbözeti tartalékalap és vaskohászati engedmény-alap létesült. A világpiaci árak kedvező alakulása következtében szükségtelenül magas alap képződött, s a többlet 505 millió forint összegben termelési adó címén elvonásra került.

Az 1969. évi termelési adó bevételből a kőolajipari termékek árába épített adó 3,5 milliárd forint, bányajáradék 1,1 milliárd forint.

A gyógyszeripari termékek exportadója 1,1 milliárd, az építési-szerelési adó 875 millió forint.

Forgalmi adó címén a vállalatok és szövetkezetek közel 20 milliárd forintot fizettek be az állami költségvetésbe, ami lényegében megegyezik az előirányzattal.

A kiskereskedelmi forgalom az 1969. évben 10%-kal (1 százalékponttal terven felül) emelkedett. Ezen belül a magas forgalmi adót realizáló ruházati cikkek forgalma az elmúlt évben 9%-kal (a számítottnál 1,2 százalékponttal), az

élelmiszerek és élvezeti cikkek forgalma a tervezettnél szintén valamivel gyorsabban, — 9%-kal — nőtt, a vegyes iparcikkek forgalmazásának emelkedése (10%) viszont nem érte el az előirányzottat.

A forgalmi adó bevétel az 1968. évhez viszonyítva 1,3 milliárd forinttal emelkedett, amely a forgalomnövekedés eredménye. A 100 forint kiskereskedelmi forgalomra és lakossági szolgáltatásra jutó forgalmi adó 13,80 forint, ami 0,40 forinttal kevesebb az 1968. évinél. A csökkenés az 1969. év során végrehajtott árintézkedések és forgalmi adó kulcs összevonások következménye.

Az importált termékek nemzetközi árarányainak a hazai termelési és fogyasztói árakhoz való közelítését, kereskedelempolitikai irányítását és devizatakarékossági célokat szolgáló **vám és import-forgalmi adó** összege 9,3 milliárd forint, amely 5,1%-kal — 502 millió forinttal — kisebb az előirányzatnál. A költségvetési bevétel elmaradása az import-forgalom számítottól eltérő struktúrájából, valamint a relációnkénti összetétel változásából adódott.

Az **amortizáció** költségvetést megillető része 5,4 milliárd forint. A központosítás az elszámolt összes amortizáció 24,1%-ára terjedt ki, az egy évvel korábbi 23,3%-hoz képest. Az ebből származó költségvetési bevétel — a tanácsokat és szövetkezeti központokat megillető 290 millió forint figyelembevételével — a tervezettől 500 millió forinttal — 8,1%-kal — elmaradt. Ennek oka a számítottnál kisebb állóeszközállomány, ami az üzembe nem helyezett beruházások növekedésére, s a meglevő, de gazdaságosan már nem működtethető állóeszközök — előző évhez képest — fokozottabb mérvű selejtezésére vezethető vissza. A lemaradás lényegében az iparban volt, ahol különösen a gépipari és a vegyipari, valamint a bányászati ágazat amortizációja jelentős mértékben kisebb a tervezettnél.

A központosított amortizáció 1969. évi növekedése — 281 millió forint — az átlagos állóeszközállomány emelkedésével arányos.

Egyéb vállalati befizetések címén a költségvetés bevétele 2,6 milliárd forint volt. A bevételekből az állami tulajdonban levő telkek egyszeri igénybevételi, valamint használati díja 608 millió forint, az állami gazdaságok által fizetett földadó 259 millió forint, az erdőhasználati járulék pedig 215 millió forint. Az adópótlék és bírság összege 384 millió forint. Az előirányzatok kialakítása során még nem volt figyelembe vehető a vállalatok által fizetett behozatali engedély-illeték összege, amely 557 millió forint.

A **mezőgazdasági termelőszövetkezetek** összes közvetlen költségvetési befizetése mintegy 3 milliárd forint, ami 222 millió forinttal (8,1%-kal) meghaladta az előirányzottat. Az adóbefizetéseknél 12,4%-os a túlteljesítés, ugyanakkor a társadalombiztosítási járuléknál 4%-os a lemaradás. A túlteljesítés a jövedelemadónál — elsősorban a termelőszövetkezeti jövedelmek terven felüli növekedése miatt — és a forgalmi adónál — a kiegészítő tevékenységek vártnál dinamikusabb fejlődésével összefüggésben — jelentkezett. A támogatás jellegű 623 millió forintos kenyérgabona kedvezmény — a többlettermeléssel arányosan — közel 30%-kal haladta meg a tervezettet. A társadalombiztosítási járulék címén a termelőszövetkezetek az előirányzott 730 millió forint helyett 701 millió forintot fizettek be.

A **lakosság adó-, illeték-, vám-, társadalombiztosítási és nyugdíjjárulék befizetése** 738 millió forinttal (9,3%-kal) nagyobb az előirányzatnál, és így összege 8,6 milliárd forint. (Az 1968. évi tényszámot 801 millió forinttal — 10,2%-kal — haladta meg.)

A lakosság adó-, illeték- és vámbefizetéseinél elért többletbevételnek csaknem fele (142 millió forint) az illetékekből származott. Az ingatlanforgalom — elsősorban az üdülőtelkek forgalma — és az ingatlanárak emelkedése, valamint az illetékalapok adóhatósági kimunkálásának fokozott gondossága hozzájárult az illetékbevételek növekedéséhez. A költségvetési bevételt emelte, hogy a döntőbizottsági eljárások gyakoribbá váltak, így nőtt az eljárási illeték. Ilyen irányban hatott egyes iparjogvédelmi illetékek felemelése is.

A hatékonyabb jövedelemszabályozás érdekében 1969. január 1-ével az általános jövedelemadó kulcsai módosultak, a vidéki szolgáltató-javító kisiparosok és magánkereskedők adóterhe csökkent. Ennek eredményeként a kisebb jövedelműek adói mérséklődtek, a nagyobb jövedelműeké viszont emelkedtek. A jövedelemadó bevételek 30 millió forint összegű emelkedését eredményezte az, hogy a munkaviszonyon kívül végzett tevékenységekért, valamint a másodállású és mellékfoglalkozású alkalmazottak részére az előző évihez képest nagyobb összeget fizettek ki az állami és a szövetkezeti szervek.

A lakosság áruellátásának javítása céljából forgalmi adó kötelessé vált a kisipari termékeknek a szocialista gazdálkodó szervek részére történő értékesítése (kivéve a nagy- és a külkereskedelmi vállalatoknak történő értékesítést). E mellett forgalmi adó kulcs módosítás is történt annak érdekében, hogy a kisipari termékek fogyasztói ára kövesse az állami és szövetkezeti ipar által előállított termékek fogyasztói ármozgásait. (A többletbevétel 19 millió forint.)

A borforgalmi adóból keletkezett többletbevételt (36 millió forint) a kedvező bortermés és a megfelelő értékesítési lehetőség biztosította. A honvédelmi hozzájárulásból származó többletbevétel (54 millió forint) a fizetésre kötelezettek tervezettnél nagyobb létszámával és jövedelmük emelkedésével függ össze. A vámbevétel is nőtt 16 millió forinttal a gépkocsi behozatal miatt.

A társadalombiztosítási és nyugdíjjárulék címén — a jövedelmek növekedésével összhangban — 406 millió forinttal (10,9%-kal) nagyobb összeg folyt be az előirányzatnál.

A **költségvetési szervek befizetéseinél**, melyek összege meghaladta az 5 milliárd forintot, 409 millió forint (8,8%) a túlteljesítés. Ez a költségvetési szervek által végzett szolgáltatások térítési díjának előirányzottnál nagyobb mértékű emelkedésére vezethető vissza. A társadalombiztosítási járulékbevételi többlet a tervezettnél nagyobb összegű bérkiáramlással függ össze.

A **nemzetközi kapcsolatokból eredő befizetések** összege 4,3 milliárd forint, amely 2,7 milliárd forinttal elmaradt az előirányzattól. Az év közben a nemzetközi pénzügyi kapcsolatok elszámolásában végrehajtott konstrukció-változás miatt 1,4 milliárd forinttal csökkent a költségvetés bevétele. A nyújtott kormányhitelek törlesztéséből 288 millió forinttal kevesebb folyt be az esedékességi időpontok eltolódása következtében. Az export céghitelek törlesztései a tervezettnél kisebb mértékben realizálódtak és ezért 216 millió forint bevétel elmaradt. A nem kereskedelmi bevételek 440 millió forinttal, a vegyes jogcímű bevételek pedig 393 millió forinttal kedvezőtlenebbül alakultak a számításba vettnél. A bevételi elmaradást csak kis részben pótolta az igénybe vett kormányhitelekből származó 54 millió forint többletbevétel.

Az **egyéb befizetések** közel 6 milliárd forint összegéből 4 milliárd forint a népgazdaság állóalapjai növelését szolgáló, tartósnak minősített hitelforrások terhére — terven felül — felvett államháztartási fejlesztési kölcsönből, 400 millió forint pedig az 1968. évben folyósított, fel nem használt és a költségvetésbe visszafizetett beruházási fedezetből adódott. A többi tétel általában az előirányzatnak megfelelően alakult. Az előirányzatnak megfelelően befolyt bevételek közül a legnagyobb tétel (928 millió forint) az Országos Takarékpénztár befizetése a szövetkezeti lakásépítési akció pénzügyi fedezetének részbeni biztosítására.

III.

Az állami költségvetés kiadásai

Az 1969. évi állami költségvetés 156,9 milliárd forintos kiadása 934 millió forinttal (0,6%-kal) haladta meg a tervezettet. A költségvetési szervek feladatainak ellátását 65,1 milliárd forint szolgálta, 9,4%-kal több az 1968. évinél és 0,9%-kal a tervezettnél; részaránya azonban az előző évi 42,3%-ról 41,5%-ra csökkent. Az összes kiadás növekedési ütemét jelentősen meghaladta a vállalatok és szövetkezetek részére nyújtott támogatás, valamint a mezőgazdasági termelőszövetkezeteknek kifizetett beruházási ártámogatás. E két területen az előirányzatnál 2,5 milliárd forinttal több kiadás terhelte a költségvetést, melyre a tartalék csak részben nyújtott fedezetet.

Felhalmozási kiadások

A gazdasági növekedés ütemét, fő irányait, a termelés technikai színvonalának fejlődését nagymértékben meghatározó **állóeszközfejlesztés** az év folyamán meggyorsult, s az éven belüli megvalósítási ütem is egyenletesebbé vált.

A gazdaságpolitikai feladatok megvalósítására, valamint a vállalatok, szövetkezetek beruházási célokra mobilizálható pénzforrásaira figyelemmel a terv a beruházásokat 73—74 milliárd forintban határozta meg. Az 1969. évi beruházási tevékenység a számítottnak megfelelően mintegy 8%-kal bővült és teljes összege 74,6 milliárd forintot tett ki. Figyelembe véve a tervben számítottnál magasabb — 2,6—3%-os — árszínvonal emelkedést, a beruházás volumene változatlan áron azonos az előirányzottal. A beruházási kereslet és kínálat összhangja nem volt biztosított, s így az áremelkedés többletköltségeket okozott (építőipari felárak, akadályoztatási költségek stb.).

Az 1969. évi beruházási teljesítésből az ipar 31,4 milliárd forintot (42,1%), a mező-, erdő-, vízgazdálkodás 15,7 milliárd forintot (21%), a szállítás-hírközlés 9,5 milliárd forintot (12,7%), a kereskedelem 2,9 milliárd forintot (3,9%), az építőipar 1,8 milliárd forintot (2,5%), az egészségügyi és szociális, kulturális, valamint a lakásellátás és egyéb szolgáltatások együttesen 13,3 milliárd forintot (17,8%) képviselt. A termelő, valamint a forgalmi ágazatok beruházási teljesítése általában a tervben számított részarányt nem érte el, a nem termelő ágazatok együttes, valamint a mező-, erdő-, vízgazdálkodás részesedése a tervet jóval meghaladta.

Az állami költségvetést terhelő 35,1 milliárd forint **felhalmozási kiadás**ból az állami és vállalati — szövetkezeti körbe tartozó **beruházásokhoz a költségvetés hozzájárulása** mintegy 20,7 milliárd forint, a tanácsok fejlesztési alap kiegészítése 7,3 milliárd forint, a beruházások üzembehelyezésével kapcsolatos forgóalap növelés több, mint 2,2 milliárd forint, a központi készletezés pedig kereken 318 millió forint. A mezőgazdasági termelőszövetkezeti támogatások között 4,6 milliárd forinttal szerepel beruházásaikhoz való állami hozzájárulás. Felhalmozási célokra együttesen az állami költségvetés 35,1 milliárd forintot fordított, ami összességében 1,8 milliárd forinttal több az előirányzatnál. Ebből 1,9 milliárd forint a mezőgazdasági termelőszövetkezetek beruházási, 402 millió forint a tanácsi fejlesztési alap támogatási, 62 millió forint pedig a forgóalap többletszükséglet, a beruházások költségvetési kiadása viszont 619 millió forinttal kisebb a tervezettnél.

A beruházások további pénzügyi forrását képezte a gazdálkodó szervek 29,9 milliárd forint saját alapja, a Hitelpolitikai Irányelvekben meghatározott feltételek alapján felvett 8,1 milliárd forint hitel, valamint a 6,5 milliárd forint összegű állami kölcsön.

Érvényesült az a célkitűzés, hogy tovább csökkent a nagyberuházások száma. A vállalati

és szövetkezeti döntési körbe tartozó beruházások pedig bővültek és kiválasztásuk gondosabb volt. Az állami beruházások részaránya 54,1%-ról 51,1%-ra mérséklődött, a vállalati és szövetkezeti beruházásoké pedig — fejlesztési kölcsönnel megvalósuló beruházásokat is ideértve — 45,9%-ról 48,9%-ra nőtt. Az állami beruházások teljesítése nem érte el a tervezettet, míg a vállalati és szövetkezeti beruházásoknál 9,3%-os a túlteljesítés. A vállalati beruházások körében az állami szektorban 4%-os a lemaradás, a szövetkezeti szektorban 67%-os a túlteljesítés.

Az 1969. évi beruházások anyagi-műszaki tartalma lényegesen eltért az előirányzattól. Az építési tervteljesítés 106%-os, ami részben azzal függ össze, hogy az építőipari árszínvonal a számítottat meghaladó mértékben emelkedett, másrészt a fenntartási jellegű építési munkák aránya tovább csökkent. A gépberuházások arányának remélt növekedése nem következett még be. A gépberuházások volumene az 1967. évi magas színvonalat nem érte el, de az 1968. évit 17%-kal meghaladta. Az 1969. évi belföldi gépbeszerzések értéke 2 milliárd forinttal, az import-gépbeszerzések pedig 2,6 milliárd forinttal maradtak el a tervezettől.

Az egyedi nagyberuházások 1969. évi teljesítése 15,4 milliárd forint, ami az összes beruházásnak 20,6%-a. A finanszírozási szerződések aktualizált éves üteméhez viszonyított teljesítés csak 89%-os, ami az előző évi lemaradások pótlását és a többletmunka költségeinek magas arányát jelzi. A befejezésre tervezett egyedi nagyberuházásoknál mintegy 561 millió forint összegű teljesítés húzódik át az 1969. évet követő időszakra. Az 1969. évben befejezésre tervezett 22 beruházás közül 13 elkészült. Kilenc beruházás — amelyek közül 3 már az 1968. évi befejezésre tervezettek között is szerepelt — továbbra is befejezetlen maradt. Lényeges a lemaradás a Dunamenti Hőerőmű, a Csepeli Fémmű, a Kismotor és Gépgyár, a Péti Nitrogénművek, valamint a Budapesti III. sz. Házgyár beruházásainál. Megvalósult még kettő, eredetileg 1968. évi és egy 1970. évi befejezésre tervezett beruházás is. Az 1969. évben 8 új egyedi nagyberuházás kivitelezése kezdődött meg, amelyből kettőnél a megvalósulás üteme jól haladt, a többinél azonban lemaradás tapasztalható.

A nem kellő ütemű megvalósítások, illetve üzembehelyezési elmaradások, részben különféle technológiai berendezések késedelmes átadására, megvalósítás közbeni tervmódosításokra, valamint a próbaüzemeltetések során felmerülő műszaki hibákra vezethetők vissza.

Az üzembehelyezéseknek a harmadik ötéves tervidőszak alatti alakulását vizsgálva megállapítható, hogy az 1966. évi és az 1967. évi fokozatos mértékű növekedés után 1968. évben az üzembehelyezések jelentősen emelkedtek; az 1969. évi 60,9 milliárd forint értékű, ami 4,4 milliárd forinttal haladja meg az előző évit. Az egyedi nagyberuházások kétharmada azonban több év óta megvalósítás alatt áll.

Az egyedi nagyberuházások 1969. évben üzembe helyezett értéke 11,1 milliárd forint, amelyből 2,2 milliárd forint a tárgyévben befejezett 16 beruházás, 8,9 milliárd forint pedig rész-üzembehelyezés. Az év folyamán több jelentős beruházás fejeződött be, így pl. a komlói 920 ezer tonna/év teljes kapacitású Zobák mélyművelésű bányaüzem, az Ózdi Kohászati Üzemek acélmű átépítése, az évi 200 ezer tonna többletkapacitást biztosító TVK Nitrogénműtrágyagyár intenzifikáló beruházása. Az élelmiszeriparban befejeződött a Győri Hűtőház, a Szigetvári és Nagyatádi Konzervgyárak beruházása, amely együttesen 100 vg/év gyorsfagyasztott áru, 5.944 vg/év konzerváru és 1.000 vg/év hűtőtértöbblet kapacitást biztosított. A felsőoktatás színvonalának emeléséhez jelentősen hozzájárul a gödöllői Agrártudományi Egyetem, valamint a debreceni Kossuth Lajos Tudomány Egyetem — amely utóbbinak terv szerinti befejezési határideje 1970. év lett volna — beruházásának befejezése.

A célcsoportos állami beruházások teljesítése 16,4 milliárd forint, ami — az évközi módosításokat és előző évi alapmaradványt is figyelembe véve — 90%-os teljesítésnek felel meg. (A célcsoportos beruházások az összes beruházási teljesítésből 22%-os részarányt képviseltek.) A lemaradás döntően a közúti közlekedési úthálózat fejlesztés, a vasúti járműbeszerzés, a földgázvezeték-rendszer bővítés és a sütőipar fejlesztése területén mutatkozik. A célcsoportos beruházások ütemes megvalósítását akadályozta a szűkös építőipari kapacitás. Az ipari körzetek kommunális fejlesztésének elhúzódásához a beruházások előkészítési fokának alacsony szintje is hozzájárult.

A célcsoportos állami beruházások év folyamán üzembe helyezett értéke 13,2 milliárd forint. A célcsoportos állami beruházások keretében többek között elkészült a Sió-torkolati

mű II. szakasza, átadásra került a Peresi és Szeghalmi belvízrendszer. A szállodaipar kapacitása bővült, a Balaton mellett a Marina Szálló, az Auróra Szálló és a Touring Hotel, valamint a Hajdúszoboszlói Délibáb és a Harkányi Szálló befejezésével. Az 1969. évben jelentősen bővült a gabonatároló kapacitás, a tervezett 10.000 vg helyett 12.813 vg kapacitású tárolótér került átadásra.

Az egyéb állami beruházások teljesítése 6,3 milliárd forint (93,4%), ami az összes beruházási teljesítés 8,5%-a. Az egyéb állami beruházások körében 4,7 milliárd forint beruházást helyeztek üzembe. A teljesítést hátráltatta az a körülmény, hogy a felügyeleti szervek az új beruházási célokat késedelmesen hagyják jóvá és a kivitelezők nehezen vállalják el a kisvolumenű munkákat.

Az állami beruházások körében megvalósuló 38,1 milliárd forint fejlesztéshez az 1969. évben a gazdálkodó szervek saját alapjukból 8,1 milliárd forinttal járultak hozzá, ami 15,4%-kal meghaladja a számításba vett mértéket.

A vállalati és szövetkezeti kategóriába tartozó beruházások 1969. évi teljesítése 36,5 milliárd forint, az előirányzottnál 9,3%-kal magasabb. A vállalati beruházások pénzügyi fedezetét képezték a gazdálkodó szervek beruházási célra felhasznált alapjai 21,8 milliárd forint összegben, a fejlesztésre igénybevett 8,1 milliárd forint hitel, továbbá az állami költségvetés — mezőgazdasági termelőszövetkezeti beruházási támogatást is tartalmazó — 6,6 milliárd forint összegű hozzájárulása.

A vállalati beruházások körében a szinttartási szükségletek kielégítése képvisel általában nagyobb hányadot, mint a fejlesztés jellegű beruházások. Az állami vállalatok fejlesztési alapból megvalósuló, vállalati kezdeményezésű beruházásának átlagosan 80%-a termelő jellegű.

A termelő jellegű beruházások 50-60%-a dinamikus szinttartás jellegű. Az ágazatok többségében a vállalatok fejlesztési elképzeléseit korlátozta a pénzhiány, s túlnyomó részük hitel igénybevétele nélkül nem tudott fejleszteni. Hitel nélkül csak a legszükségesebb, a termelés biztonságához nélkülözhetetlen állóeszközök pótlását, kisebb rekonstrukciós jellegű beruházásokat, a piaci impulzusokhoz való alkalmazkodás szükséges technikai szintentartását tudták elvégezni. Ezt igazolja az élénkülő selejtezés. Csak néhány nagyvállalat volt képes kizárólag saját forrásból jelentős fejlesztések megvalósítására. A fejlesztési kölcsönnel megvalósuló beruházások teljesítése 151 millió forint, ami nem éri el a szerződés szerinti éves ütemet.

Az 1968. január 1-én megvalósítás alatt állt — volt értékhatár feletti — beruházásokra történt teljesítés az eredeti finanszírozási szerződésekben előirányzott összeget 500 millió forinttal meghaladta. A 252 volt értékhatár feletti beruházásból 1969. december 31-én még folyamatban volt 85 beruházás, ebből 51 beruházásnak már részben 1968. évben, illetve 1969. évben be kellett volna fejeződnie. Az üzembehelyezési késedelmek jelentékeny termeléskiesést okoznak.

A vállalati és szövetkezeti beruházások 1969. évben üzembe helyezett értéke 31,9 milliárd forint; legtöbb üzembehelyezés ebben a kategóriában volt. A beruházások 55%-a építési jellegű (1968. évben ez az arány 63% volt), 43%-a gép (az előző évi 29%).

Az 1969. évi Hitelpolitikai Irányelvek az éves beruházási hitelkeretet 7,6—8,5 milliárd forintban, a felhasználás lehetőségét pedig ezen belül 7,6 milliárd forintban határozta meg. Az éves előirányzat determináltsága — az előző években engedélyezett hitelek figyelembevételével — meghaladta a 60%-ot. A szűk hitelezési lehetőség miatt felmerült problémák enyhítését szolgálta az éves hitelkeret 900 millió forinttal való megemelése. Ez a fizetési mérleget javító beruházások növelését, valamint olyan szocialista importgépek beszerzését tűzte ki célul, amelyek nem, vagy csak minimális mértékben járnak építési igénnyel, és ugyanakkor nem szabadítanak fel vállalati saját forrást építési jellegű beruházásokra, továbbá meghatározott célú felhasználásra szolgált (pl. belkereskedelmi hiánycikkek termelésének fokozására, ipartelepítésre stb.). A biztosított lehetőségeknek megfelelően élénkült a vállalatok hitelek iránti kereslete, főleg a szállítás-hírközlés ágazatokban, a kereskedelemben, az iparon belül a vegyiparban és a könnyűiparban. Az év folyamán a 8,1 milliárd forint hitelfolyósításból 4,6 milliárd forint a hosszúlejáratú, s 3,5 milliárd forint a középlejáratú hitelek összege. A benyújtott hitelkérelmekből megállapítható, hogy a beruházások előkészítése és az anyagi-műszaki megalapozása még mindig nem kielégítő.

Az 1969. évben a hitelek részaránya az összes finanszírozási források között nem nőtt, ha-

nem inkább valamelyest csökkent. Ebben szerepe volt egyes vállalatok csökkent hitelképességének is. A hitelpolitika az 1969. évben is a hatékony, gyors megtérülést igérő fejlesztési célokat segítette, a tőkés piacokon is versenyképes termelés bővítését, a vidék fokozottabb ütemű iparosítását, a lakossági szolgáltatások fejlesztését, a kereskedelemben hiányzó tartós fogyasztási cikkek termelésének növelését támogatta.

Az 1969. évben az állami vállalatok körében 4,9 milliárd forint összegű — 1,2 milliárd forint tárgyévi ütemű — 204 hosszúlejáratú hitel került engedélyezésre. A hitelek nagyrésze az ipar fejlesztését segíti elő. A preferált területeken a jogcímek szerinti megoszlást tekintve legnagyobb hányadot (46,1%) a fizetési mérleg javítását szolgáló beruházásokhoz engedélyezett hitelek képviselik, a mezőgazdaságban a nagyüzemi hústermelésre, talajjavításra, gyümölcs- és hűtőtárolók fejlesztésére adott hitelek részaránya 7,1%, a lakossági igények kielégítését célzó javító-szolgáltató tevékenység preferált hitele azonban igen alacsony (3,3%). A kivételesen (nem preferált célra) engedélyezett hosszúlejáratú hitelek aránya 17,9% (900 millió forint); jórészt államközi megállapodáson alapuló fejlesztések megvalósítását szolgálják. A hosszúlejáratú hiteleknél elsősorban a jövedelmező, a hatékony és a gyorsan megtérülő fejlesztésekhez történő hitelnyújtás a jellemző. Ezt igazolja a hiteligénylésekben kalkulált átlagosan 27%-os eszközarányos nyereség. Az átlagos hitelezési időtartam 80 hónap, az ipart és a kereskedelmet kivéve azonban ez valamennyi ágazatban az átlag alatt maradt. Középlejáratú hitel 2,5 milliárd forint összegben — közel 1,8 milliárd forint tárgyévi ütemmel — került engedélyezésre, átlagosan 30 hónapos hitelezési időtartammal.

Az 1968. évhez viszonyítva a hitelezési időtartam növekedése azzal volt összefüggésben, hogy csökkentek a vállalatoknál azok a fejlesztési lehetőségek, amelyek kis ráfordításokkal nagy eredményt hoznak (pl. szűk keresztmetszetek feloldása), ugyanakkor a vállalatok jelentős részének a már korábban igénybe vett hitelek törlesztési terheit is viselni kell. A vállalatok hitelképességét tekintve erős differenciálódás és — nem csekély számban — a vállalatok hosszútávú eladósodása érzékelhető.

A beruházási vásárlóerő emelkedése nem találkozott kínálati oldalról olyan növekedéssel, ami összetételében is kielégítette volna az igényeket. A beruházási piac sok tekintetben krónikus feszültséget tükröz. Főként az építőipar (pl. szak-, szerelőipar, mélyépítés) kapacitáshiánya és anyagellátási problémák gátolják az egyensúly kialakulását, a fejlesztési pénzeszközök optimális hasznosítását.

A beruházási piac sajátossága, hogy a közgazdasági szabályozásra lassabban reagál és különösen a kínálat rugalmatlanabb. Az anyaghiányt a növekvő importtal és a készletek nagyarányú felhasználásával az 1969. évben sem lehetett elkerülni. Az egyensúlyhiányt jelzi az építőipari áremelkedés, a kivitelezések átlagos időtartamának növekedése is. Az év során csak kevés számú egyedi nagyberuházás megvalósítása kezdődött el. A beruházási hitelpolitikában is bizonyos visszafogás érvényesült. Az építési piac egyensúlyának megteremtésében igen fontos eszköz az építőipari termelés jelentős emelése.

A vállalatok és szövetkezetek támogatása

Állami visszatérítés címén a költségvetés 13,1 milliárd forintot juttatott a vállalatoknak, 594 millió forinttal (4,8%-kal) többet a tervezettnél.

Az állami visszatérítésben részesülő exportforgalom hányada az 1969. év során mindkét viszonylatban csökkent; rubel elszámolású viszonylatban 61%-ról 52,4%-ra, dollár elszámolású relációban 65%-ról 63%-ra.

A támogatásban részesülő export deviza kitermelése rubel viszonylatban 0,5 Ft/rubellel kedvezőtlenebb ugyan a tervezettnél, de az 1968. évinél 0,9 Ft/rubellel jobb. A devizakitermelés javulása a támogatásban nem részesülő forgalom arányának növekedéséből és az állami visszatérítés mértékének csökkenéséből adódott. A fajlagos állami visszatérítési kiadások előző évinél kedvezőbb alakulása összefügg azokkal a központi intézkedésekkel, amelyek az államközi, valamint versenytárgyalások során a jobb devizakitermelésű vállalatok előnyben részesítését, továbbá az egyedi támogatáscsökkentések révén a hatékonyság javulását mozdították elő. A dollár elszámolású viszonylatban a devizakitermelés — főként a támogatásban részesülő termékek forgalmának mérséklődésére — mind az előző évihez (2,4 Ft/dollár), mind a tervezetthez (0,6 Ft/dollár) viszonyítva számottevően javult.

A devizakitermelés alakulásából megfigyelhető, hogy — elsősorban dollár viszonylatban — 1969. évben is a forgalom jelentős hányada (kb. 20%-a) 20 Ft/dollár feletti támogatásban részesült.

Az állami visszatérítés hatása az 1969. évben is kedvezőnek minősíthető, elsősorban azért, mert a többi pénzügyi szabályozóval együtt elősegítette a forgalom jelentős emelkedését. Az elért eredményeket jól jellemzi, hogy ha az 1969. évi forgalom azonos áruszerkezetben és az 1968. évi fajlagos támogatással valósul meg, a költségvetés állami visszatérítési kiadása mintegy 3,3 milliárd forinttal magasabb lenne.

Termelési árkiegészítés és dotáció címén a vállalatokat — főként árpolitikai okok miatt — 9,3 milliárd forint illette meg, amely 7,5%-kal alacsonyabb az előirányzottnál, az 1968. évinél azonban 73 millió forinttal (0,8%-kal) több.

A termelési árkiegészítés és dotáció jellegű támogatások mintegy 70%-a a mezőgazdasági termelést, fejlesztést segítette. Így a mezőgazdasági gépek, gépalkatrészek, műtrágyák és növényvédőszerek forgalmazásával kapcsolatos támogatás 4,1 milliárd forint, a tbc mentes tej, tejszín magasabb felvásárlási ára miatt pedig 243 millió forint. A mezőgazdaság ipari takarmányellátásával 445 millió forint kapcsolatos, míg az állami gazdaságok üzemviteli és talajjavítási támogatására 824 millió forint szolgált. A gyapjú felvásárlás támogatása 418 millió forint volt. Jelentős még a kohókoksz termeléssel (478 millió forint), a szállítás-hírközlés dollárszerzési tevékenységével (396 millió forint), a különböző műanyagok: PVC, kaprolaktám (238 millió forint), valamint a zöldség-gyümölcs szállítási kedvezménnyel (185 millió forint) összefüggő támogatás.

A termelési árkiegészítés és dotáció összege a tervezettnél 754 millió forinttal kisebb, főként a mezőgazdasági ártámogatások alacsonyabb megvalósulása miatt, minthogy a gépbeszerzések jórésze az 1970. évre áthúzódott, valamint a javítási díjkedvezmények 50%-ról 20%-ra csökkentek.

A műtrágya felhasználás növekedése ellenére (az 1968. évben 491 kg/hektár, az 1969. évben 558 kg/hektár) a tőkés importnál elért olcsóbb beszerzési lehetőség, s a forgalom összetételének alakulása támogatás megtakarítást eredményezett. Az ipari feldolgozásra importált növényvédőszer jobb kihozatali lehetőséget biztosított, ami — a forgalom növekedése ellenére — a tervezettnél alacsonyabb támogatás folyósítását indokolta. A mezőgazdasági gépjavítási támogatások is alacsonyabbak a tervezettnél, mert a mezőgazdasági erőgépek jelentős része a gazdaságos felújításra már nem alkalmas géptípusokból áll.

Fogyasztói árkiegészítés címén a múlt évben a vállalatokat 13,1 milliárd forint illette meg, amely mindössze 89 millió forinttal (0,7%-kal) alacsonyabb az előirányzottnál.

Az élelmiszerek fogyasztói árkiegészítése a terv szerint alakult. A ruházati cikkek, tüzelőanyagok és gyógyszerek árkiegészítése azonban az előirányzatot kismértékben meghaladta. Az év során végrehajtott árnivellálás a ruházati termékek árkiegészítését a számítotthoz képest némileg csökkentette. A terv nem számolt a hazai brikett fogyasztói árának részben az árkiegészítések terhére való csökkentésével, ami 60 millió forint többletkiadást eredményezett. Az árkiegészítéses gyógyszerek forgalma is meghaladta a tervezettet.

A személyszállítás árkiegészítése 176 millió forinttal alacsonyabb a számításba vettnél. Kiadási megtakarítás a vasúti és a városi közlekedésben volt, ami azzal kapcsolatos, hogy a távolsági közlekedésben a forgalom fokozatosan a magasabb árkiegészítést igénylő vasúti forgalomról az autóbusz javára tolódik el. Ez a tendencia a tervhez képest a vasútnál támogatás megtakarítást, a távolsági autóbusznál kisebb mértékű túlteljesítést okozott. A városi közlekedésben árkiegészítés megtakarítás azért következett be, mert a magas támogatást igénylő villamosközlekedésben teljesített férőhelykilométer mutató — amely az árkiegészítés alapja — alacsonyabb a tervezettnél.

A víz- és csatornahálózat bővülése miatt a vízgazdálkodás a tervezettet meghaladó támogatásban részesült.

A fogyasztói árkiegészítés összege — a forgalom növekedése miatt — az 1968. évi teljesítést 131 millió forinttal (1%-kal) haladta meg. A 100 forint kiskereskedelmi forgalomra és lakossági szolgáltatásra jutó fogyasztói árkiegészítés azonban 9,20 forint, amely 0,70 forinttal alacsonyabb az 1968. évinél. Ez összefügg azzal, hogy a magasabb árkiegészítés igényű élelmiszer forgalom és a személyszállítás növekedési üteme kisebb az átlagosnál.

Az import termékek áránál alacsonyabban számításba vett feldolgozási, illetve fogyasztói árak különbözetének kiegyenlítésére szolgáló **import-árkiegészítés** több mint 2 milliárd forint, ami 102,5%-kal magasabb az előirányzottnál és 36,5%-kal haladja meg az 1968. évben folyósított 1,5 milliárd forintot. Az előirányzathoz viszonyított 1 milliárd forint összegű többletkiadásból közel 700 millió forint a vámsemlegesítés és vámmentesség megszüntetését ellensúlyozó (hús, takarmány alapanyag, kakaóbab, műanyag alapanyagok, sör-import) árkiegészítés. A további 300 millió forint többletkiadás az előirányzatot meghaladó fogyasztási cikk, műanyag alapanyag és építőanyag importtal kapcsolatos.

Egyéb vállalati támogatás 3,9 milliárd forint összegéből a kőolajkutató fúrások támogatása 1,3 milliárd forintot tett ki, az állami lakások lakbérbevételből nem fedezhető állagmegóvására fordított költségvetési támogatás meghaladta az 1,5 milliárd forintot, a kereskedelempolitikai alap pedig 315 millió forintot képviselt. Az uránkutatás, gyártmányfejlesztés, valamint forgóalap rendezés címén adott támogatás együttes összege 281 millió forint.

A mezőgazdasági termelőszövetkezetek beruházási és üzemviteli támogatására, valamint kedvezményeire a költségvetés az 1969. évben 7,2 milliárd forintot biztosított (az évek közti pénzforgalmi áthúzódások különbözetének betudásával), amely 37,6%-kal meghaladta az előirányzatot.

Az 1969. évben beruházási ártámogatásra 4,2 milliárd forint, üzemviteli támogatásra 2,6 milliárd forint került felhasználásra. Az előbbi 55%-kal meghaladta az előirányzatot, az utóbbi terv szerint alakult.

A költségvetés a mezőgazdasági termelőszövetkezetek építési és telepítési beruházásaihoz 3.670 millió forinttal, bekötőút-, villamos távvezeték és hírközlővezeték építéséhez 509 millió forinttal járult hozzá. Az üzemviteli támogatásból 1.100 millió forint a kedvezőtlen adottságú termelőszövetkezetek segítésére, 786 millió forint a szarvasmarhatenyésztés fejlesztésére, 435 millió forint pedig talajjavításra szolgált.

A mezőgazdasági termelőszövetkezetek beruházási ártámogatásának — előző évhez viszonyított — közel kétszeresére való emelkedése szoros kapcsolatban van a szövetkezetek beruházási tevékenységének élénkülésével, az építési tevékenység felgyorsulásával, amit lehetővé tett a tervezettnél magasabb összegben realizálódó termelőszövetkezeti fejlesztési alap összege. A beruházási saját források növekedése a költségvetésben előirányzott 2,7 milliárd forint beruházási ártámogatással szemben mintegy 1,5 milliárd forinttal nagyobb összegű kiadást okozott. A beruházások növekedésében kedvező helyzetet teremtett a termelőszövetkezeti saját építőipari kapacitások bővülése és rugalmasságának fokozódása. Az ártámogatási előirányzat jelentős túllépése azzal is összefügg, hogy a terv évek óta irreálisan alacsony összegben veszi számításba a mezőgazdasági termelőszövetkezetek beruházási tevékenységét, fejlesztési alapjuk várható mértékét. Az építési beruházások iránti nagyfokú érdeklődést az is kiváltotta, hogy az év második felében sokhelyütt ismertté váltak az ártámogatás mértékének 1970. január 1-től való csökkentésére vonatkozó állami intézkedések. A termelőszövetkezetek beruházási igényeit mindezek ellenére sem lehetett kielégíteni.

A mezőgazdasági termelőszövetkezetek fejlesztési alapjaiban koncentrált saját erő 43,8%-ról 44,3%-ra, volumenben pedig 2.513 millió forintról 4.081 millió forintra nőtt. Minthogy a beruházások iránya a magasabb támogatási vonzattal járó állatférőhelylétesítés felé tolódott el, a beruházási ártámogatás összege gyorsabb ütemben (40,4%-ról 44,1%-ra) emelkedett az 1969. évben. A termelőszövetkezetek összegszerűleg nagyobb (az 1968. évi 906 millió forinttal szemben 1.072 millió forint), arányában azonban kisebb (az 1968. évi 15,8%-kal szemben 11,6%) bankhitelt vettek igénybe az előbbi két forrás kiegészítésére.

A mezőgazdasági termelőszövetkezetek bruttó jövedelme 26,7 milliárd forintra (20,1%-kal) emelkedett. A gazdasági tevékenység eredményeként az 1969. évben mintegy 60,2 milliárd forint halmozott termelési érték jött létre, ami az előző évihez viszonyítva 15%-kal több. Ennél kisebb mértékben, mintegy 10%-kal nőttek a ráfordítások (az élőmunkaráfordítás munkanapokban 5%-kal, a tagok és alkalmazottak munkadíja, valamint az egyéb bérjellegű kifizetések 19,5%-kal, az anyag- és anyagjellegű ráfordítások 8%-kal) jelezve a hatékonyabb gazdálkodást. A költségszint 4%-kal csökkent az előző évihez képest. Az egy munkanapra jutó termelési érték 12%-kal emelkedett.

A szövetkezetek alaptevékenységre jutó árbevétele 39,7 milliárd forint, 13%-kal haladta

meg az előző évit; ebből a növénytermelés árbevétele mintegy 23 milliárd, az állattenyésztésé több mint 16 milliárd forint. Az 1969. évben az alaptevékenységen kívüli tevékenységből származó árbevételek különösen nagy ütemben (38%-kal) nőttek. A 13,4 milliárd forintos árbevételből, ipari termelésből, termékelőállításból 3,1 milliárd forint (előző évinél 38%-kal több) az építőipari termelésből, szolgáltatásból mintegy 5 milliárd forint (amely 53%-kal haladja meg az előző évi szintet), a közlekedési tevékenységből 1,1 milliárd forint (ez 18%-kal magasabb az előző évinél), a bel- és külkereskedelmi tevékenységből 2,9 milliárd forint (ami 41%-kal több az előző évinél) realizálódott.

A mezőgazdasági alaptevékenység és a kiegészítő tevékenység együttes összege egyúttal mutatja a szövetkezetek fejlődésének új vonásait is, amelyben az ipari és a mezőgazdasági munka kiegészíti egymást, a tagok és alkalmazottak foglalkoztatása egyenletesebbé válik és a mezőgazdasági termelőszövetkezetek sokoldalú tevékenységet folytató üzemekké válnak. A melléktevékenységek színvonalának alakulását még csak kismértékben befolyásolták a Kormány által hozott évközi intézkedések, amelyek az e téren jelentkező kedvezőtlen jelenségeket kívánták visszaszorítani.

A termelőszövetkezetek nyereségének 82%-a az alap-, 18%-a kiegészítő tevékenységből származott, s így az 1969. évben mintegy 2 százalékponttal csökkent az alaptevékenység súlya a nyereségben. Ez összefügg a két tevékenységi forma eltérő növekedésével. Az alaptevékenységből származó nyereség 9,6%-kal, a kiegészítő tevékenységből realizált nyereség pedig 19,4%-kal nőtt. Figyelemre méltó, hogy az építőipari tevékenység nyeresége a termelőszövetkezetekben 32,3%-kal emelkedett és elérte az 1,2 milliárd forintot. (Ennek nagyrésze a saját vállalkozásban végzett — ártámogatásban is részesülő — beruházásokból realizálódott.)

Jelentősen bővült a termelőszövetkezetek értékesítési kapcsolata. Bár a termelőszövetkezetek termékeik döntő hányadát (85-90%-át) a hagyományos állami és szövetkezeti kereskedelem (felvásárló szervezet) útján értékesítik, mégis az egymásközti és a szabadpiaci forgalom mintegy 35%-kal bővült az előző évihez képest. A tagok és alkalmazottak részére nyújtott szolgáltatások és áruértékesítés színvonala is jelentősen nőtt, mintegy 4,7 milliárd forinttal emelkedett (26%-kal haladta meg az 1968. évit). Szélesedett a tagok és alkalmazottak kapcsolata a szövetkezetek által végzett szolgáltatásokban és árueladásban.

A termelés és az árbevétel növekedését meghaladó ütemben nőtt a szövetkezeti felosztható jövedelem. Mindezt mutatja, hogy a termelőszövetkezetek az elmúlt évinél 12%-kal nagyobb összegű, összesen 18 milliárd forint részesedési alapot képeztek, amelynek 86%-át év közben munkadíjként és alkalmazotti munkabérként számolták el a termelési költségek között. Az évvégi részesedés az előző évivel azonos ütemben, 12%-kal nőtt. A munkadíj és a részesedés aránya a részesedési alapon belül az előző évihez képest nem változott.

A szövetkezetek — figyelembe véve az ár- és támogatáspolitikát — nagymértékben növelték jövedelem felhasználásukban a fejlesztési alapot. A fejlesztési alap az előző évi 4,5 milliárd forintról 6,3 milliárd forintra emelkedett, amely 40%-kal magasabb az előző évinél. A felhalmozás és a fogyasztás aránya ennek megfelelően a felhalmozás javára változott, mert a felosztható jövedelmen belül a felhalmozás aránya közel 4 százalékponttal magasabb az előző évinél. A szövetkezetek 35%-kal több szociális alapot és 38%-kal nagyobb összegű kulturális alapot képeztek, így az e célra szolgáló pénz- és egyéb eszközök 847 millió forintra nőttek. A szövetkezetek biztonsági alapja az 1969. év végén 4 milliárd forint volt, amely az éves felosztható jövedelem 15%-a. A biztonsági alap színvonala jelentős mértékben meghaladja a korábbi évek szintjét.

A közös gazdaságok az 1969. évben 8,6 milliárd forint értékű beruházást valósítottak meg, amely az előző évinél mintegy 3,5 milliárddal nagyobb. A beruházási tevékenység meghaladta az előirányzottat és ezen belül jelentősen nőtt a beruházásokhoz nyújtott állami ártámogatások aránya. A termelőszövetkezeti beruházások különösen az építés területén növekedtek összefüggésben azzal is, hogy a beruházási ártámogatások rendszere a mezőgazdasági üzemeket elsősorban az építési — ezen belül is a szakosított szarvasmarha- és sertéstelepek — megvalósítására ösztönözte. Az üzemek helyenként indokolatlanul is háttérbe szorították a gépi beruházásokat, melynek negatív hatása egyrészt a géppark állagának romlásában, másrészt a gépesítési színvonal stagnálásában jelentkezett.

A gazdasági-pénzügyi eredmények általános javulása mellett a 3 ezer termelőszövetkezetből 129 volt veszteséges, főként a kevésbé átgondolt fejlesztési tevékenység következtében. A mérleg szerinti veszteség és az alaphiány együttes összege mintegy 200 millió forint.

A belföldi államkölcsönök címén kifizetett összeg 30 millió forinttal kevesebb a tervezettnél. A kisorsolt kötvények és nyereményeik egy részét a jogosultak nem váltották be az 1969. évben.

A nemzetközi kötelezettségekkel kapcsolatos kiadások 158 millió forinttal (1,7%-kal) alatta maradtak az előirányzatnak. A szocialista országoktól felvett hosszúlejáratú kölcsönök törlesztésére fordított összeg 760 millió forinttal magasabb az előirányzatnál. A hitelfolyósításoknál viszont 849 millió forinttal kisebb összeg került felhasználásra.

Az egyéb kiadások tényszáma 1,7 milliárd forinttal alatta maradt az előirányzatnak. Ebből 1,3 milliárd forint a más fejezeteknél és a tanácsoknál felhasznált tartalék, a különbözet pedig különféle feladatok pénzügyi fedezeteinél elért megtakarítás. Az előirányzott összegből 1,4 milliárd forint egyes népgazdasági feladatok finanszírozásával kapcsolatban az Országos Takarékpénztárt megillető kamatra, építőipari árkiegészítésre és költségtérítésre, 377 millió forint a társadalmi szervezetek támogatására, 357 millió forint a beruházási államkölcsön fedezete után átvállalt kamatra, 205 millió forint a száj- és körömfájás betegséggel kapcsolatban levágott állatok után megállapított kártérítésre, 147 millió forint az állami tartalékok kezelése miatt felmerült készletezési költségre, a különbözet pedig számos kisebb pénzügyi feladat megvalósítását szolgálta.

A költségvetési szervek kiadásai

A költségvetésből finanszírozott szervezetek által ellátott feladatokra fordított kiadások összege 65.115 millió forint volt, ami az előző évi kiadásokat 5.602 millió forinttal (9,4%-kal) haladta meg.

A költségvetési szervek kiadásai — a fegyveres testületek pénzügyi szükségleteire történő ráfordítások nélkül — 53.144 millió forintot tettek ki. A kiadások az előző évinél 4.294 millió forinttal, 8,8%-kal magasabbak. A teljesítésen belül közel 800 millió forint az az összeg, amit a tanácsok fejlesztési alapjaikba utaltak át. Ezt leszámítva a növekedés üteme mérsékeltebb (7,8%).

Az 1969. év végén a költségvetési szervek pénzmaradványa közel 4,3 milliárd forintot tett ki, ami 35%-kal magasabb, mint az előző évben. A pénzmaradvány növekedésében főleg a tanácsok előző évinél lényegesen nagyobb bevételi többlete, valamint a gazdálkodás során elért megtakarítások emelkedése éreztette hatását, de közrejátszott ebben az 1970. évre áthúzódó pénzügyi kötelezettségek növekedése is.

A szociális és egészségügyi kiadásokra jutó összeg kereken 27 milliárd forint volt, ami az előző évinél 2,3 milliárd forinttal (9,3%-kal), az előirányzatnál pedig 385 millió forinttal több. E kiadásokból a társadalombiztosítási juttatások teljesítésére 19,5 milliárd forint, az egészségügyi és szociális feladatokra 7,5 milliárd forint jutott.

A társadalombiztosítási kiadások az 1968. évihez képest 1,8 milliárd forinttal — 9,9%-kal — növekedtek.

A társadalombiztosítási kiadásokon belül a nyugdíjak összege 9,5 milliárd forint volt, ami nagyjából a tervezettnek felel meg és 729 millió forinttal (8,3%-kal) magasabb az előző évinél. A nyugdíjkiadások többlete a nyugdíjasok számának 4,2%-os, illetőleg a nyugdíjak átlagának 3,8%-os növekedéséből adódik. A nyugdíjasok számának emelkedése némileg alacsonyabb volt az utóbbi években tapasztalt és az előirányzat megállapításánál is figyelembe vett növekedésnél (5%). A nyugdíjak egy főre jutó havi átlaga 819 forintról 850 forintra nőtt, ami a nyugdíjas állományon belül a magasabb ellátásra jogosultak arányának növekedésére vezethető vissza.

Az állami nyugdíjfolyósításokon felül a Termelőszövetkezeti Nyugdíjalapból, a kisipari szövetkezeti tagok, a kisiparosok és az ügyvédek nyugdíjalapjából folyósított ellátások összege 1,8 milliárd forint volt. Az állami és egyéb nyugdíjasok száma együttesen már elérte az 1.350 ezer főt.

A családi pótlék folyósítások összege 2,6 milliárd forintot tett ki, ami az előző évinél közel 50 millió forinttal magasabb, az előirányzatot azonban nem érte el. A családi pótlék kiadások alakulásánál többletet eredményezett a mezőgazdasági termelőszövetkezeti tagok családi pótlékának 1968. július 1-től bekövetkezett

emelése, amely az 1969. évben már teljes évi kihatással jelentkezett. A munkavállalók családi pótlékára fordított kiadások viszont tovább mérséklődtek az igényjogosult gyermekek számának csökkenése miatt.

Készpénzsegélyekre 4.852 millió forintot fordítottak. Ez az előző évinél 771 millió forinttal, az előirányzatnál pedig 347 millió forinttal volt magasabb. A kiadások növekedése a jogosultak számának, valamint az átlagkeresethez igazodó segélyeknél a bérszínvonal emelkedésének következménye. Emellett a táppénzkiadásokat az a körülmény is befolyásolta, hogy a táppénzes arány 4,9%-ról 5%-ra növekedett. Az előirányzattal szembeni többlet a táppénzkiadásoknál jelentkezik. A gyermekgondozási segélyre való igényjogosultság időtartamának a gyermek 2,5 éves kora helyett 3 éves koráig történt meghosszabbítása a segélyben részesülők számának további növekedését idézte elő. A segélyezettek száma az év végén 144 ezer fő volt, 52 ezer fővel több, mint az előző évben. Mindezek hatására a gyermekgondozási segélyekre fordított kiadások az 1968. évi 449 millió forintról 870 millió forintra növekedtek.

A gyógyszer és gyógyászati segédeszközök kiadásaira a költségvetés 2,4 milliárd forintot folyósított, ami az előző évit 208 millió forinttal meghaladta. Az új, hatékonyabb és drágább gyógyszerek fokozottabb felhasználása az egy vényre jutó gyógyszerátlagár közel 5%-os növekedésében jutott kifejezésre. Emellett az egy biztosítottra jutó vényszám is növekvő tendenciát mutat.

A társadalombiztosítási járulékbevételek 2,1 milliárd forinttal emelkedtek, ami az átlagbérek, illetve a foglalkoztatottak száma növekedésének következménye.

Az egészségügyi és szociális ellátásra fordított összeg 7.431 millió forintot tett ki. Ez 516 millió forinttal meghaladta az előző évit és megfelelt a tervezettnek. Az előző évinél nagyobb összeg elsősorban az egészségügyi intézmények hálózatának bővítését szolgálta, emellett azonban mintegy 115 millió forint keretében mód nyílt az intézmények ellátási színvonalának javítására is.

Az egészségügyi és szociális ellátás körében a kórházak és a klinikák fenntartására 3.537 millió forintot fordítottak, ami az előző évit 242 millió forinttal, az előirányzatot pedig 156 millió forinttal meghaladta. Az év folyamán közel 1.600-zal növekedett a gyógyintézeti ágyak száma.

A beszerzésekre előirányzott többlet lehetővé tette a kórházi műszerezettség javítását. Megkezdődött a modern gyógyászat követelményeinek jobban megfelelő progresszív betegápolás keretében a súlyos betegek ellátására szolgáló intenzív therápiás osztályok kialakítása, újabb kórházakban tértek át a korszerű gépi altatás, a magasnyomású sterilizáló berendezések alkalmazására. Az egyszer használatos műanyag eszközök szélesebbkörű alkalmazásával javultak a kórházi higiénia biztosításának feltételei. Lehetőség nyílott az év folyamán, mintegy 15 millió forint felhasználásával az új- és koraszülött osztályok ellátási színvonalának emelésére is. Gondot okoz azonban, hogy a kórházi épületek jelentős része régi és korszerűtlen, továbbá a felszerelés sem felel meg minden tekintetben a modern gyógyászat követelményeinek.

A fekvőbeteg intézményekben az érettségizett fiatalok elhelyezésére tervezett álláshelyek bérének nagyobb részét a munkaidőcsökkentésre tartalékolták, 600 álláshelyet pedig az intenzív részlegek munkaerő helyzetének javítására szerveztek. A munkaidőcsökkentés az egészségre ártalmas munkaköröket érinti, s annak végrehajtása a szervezeti feltételek és a munkaerőutánpótlás fokozatos biztosítása mellett jórészt az 1970. évben valósul meg.

A járóbetegellátás kiadásai 1,3 milliárd forintot tettek ki, ami 95 millió forinttal több az előző évinél. Ez nagyobbrészt a rendelőintézeti és gondozóintézeti hálózat fejlesztésének következménye. Az 1969. év folyamán mintegy 4,3%-kal növekedett a rendelő- és gondozóintézeti szakorvosi órák száma és 2,8%-kal több új orvosi körzet működött, mint az előző évben. Az év végén az orvosi körzetek száma 4.300 volt, s ebből 564 körzet gyermekorvosi feladatot látott el.

Az anya-, csecsemő- és gyermekvédelmet 813 millió forint szolgálta, 46 millió forinttal több, mint az előző évben. A tanácsi új bölcsődei férőhelyek létesítésével a költségvetésből fenntartott bölcsődei férőhelyek száma — az idénybölcsődékkel együtt — elérte a 33.200-at. A férőhelyek számának növekedése a lakásépítéshez kapcsolódó beruházások elhúzódása miatt a tervezett alatt maradt. Egyes helyeken a böl-

csődét a helyi igényeknek megfelelően napközi otthonná szervezték át. A csecsemőotthonok kihasználtsága tovább fokozódott, a hálózat viszont alig bővült.

A közegészségügyi és járványügyi feladatokra, valamint az egyéb egészségügyi intézményekre és célokra fordított összeg 806 millió forintot tett ki, ami az előző évi kiadást 161 millió forinttal haladta meg. Az év folyamán tovább fejlődött a közegészségügyi és járványügyi hálózat, növekedtek az Országos Mentőszolgálat és a vérellátó szolgálat feladatai, gyarapodott a nővérotthoni férőhelyek száma. A közegészségügyre fordított kiadások között 15 millió forint többlettel járt a gyermekek kanyaró elleni védőoltásának megszervezéséhez szükséges oltóanyag beszerzése. A vérellátásra szoruló betegek gyógyítása céljából közel 180 ezer liter vért vettek a véradóktól, 12 ezer literrel többet, mint az előző évben.

Szociális feladatokra és a szociális otthonok fenntartására 587 millió forintot fordított a költségvetés. Ez 51 millió forinttal kevesebb mint egy évvel korábban volt, mert az előző évben 100 millió forint egyszeri rendkívüli átutalás is történt a tanácsok fejlesztési alapja javára. Az előirányzathoz képest a teljesítés 3 millió forinttal magasabb. A szociális feladatok között a tervezettnél nagyobb mértékben fejlődött az öregek napközi otthonának hálózata, az év folyamán 68 ilyen új intézmény létesült. Emelkedtek a szociális segélyezésre fordított kiadások is. A segélyek növelése érdekében a rendszeres szociális segélyek maximumát a korábbi havi 250 forint helyett az özvegyi nyugdíjak alsó határának megfelelő összegben állapították meg. A szociális otthoni férőhelyek száma a tervezettnél némileg alacsonyabb, kereken 26.300 volt.

Üdültetésre a költségvetés 344 millió forintot használt fel, ami az előző évit 24 millió forinttal haladta meg. A kedvezményes szakszervezeti üdültetésben az előző évivel szemben 14.000 fővel több felnőtt (összesen 243.000 fő) és 1.400 fővel több gyermek (összesen 52.500 fő) vett részt.

A kulturális feladatok ellátására 11,9 milliárd forintot, az előző évinél 1 milliárd forinttal, az előirányzatnál pedig 248 millió forinttal többet biztosított a költségvetés. Az év folyamán folytatódott az oktatási reform végrehajtása, az egyes oktatási formák között a helyes arány kialakítása, a nagylétszámú korosztályok továbbtanulásának elősegítése, a szakmunkásképzés szélesebb elméleti ismeretekkel való megalapozása, a felsőfokon képzett szakemberek számának és részarányának növelése. Mindezek eredményeként az oktatás összes és fajlagos költségei folyamatosan növekedtek.

Az óvodák fenntartására és fejlesztésére 841 millió forint jutott, ez az előző évit 51 millió forinttal meghaladta. A férőhelyek fenntartási költségeinek mintegy 70—75%-át a költségvetés, a fennmaradó részt pedig a szülők által fizetett térítési díj fedezte. Az év folyamán közel 6.400-zal növekedett az óvodai férőhelyek száma, ami lényegesen — közel 3.000-rel — nagyobb az előző évek átlagos növekedésénél. Az intézményekben elhelyezett gyermekek száma 9.400 fővel emelkedett, s így az ellátottsági arány 52,5%-ról 54,3%-ra javult. A tanácsok és vállalatok a jövőben együttesen gondoskodhatnak óvodák létesítéséről és fenntartásáról.

Az alsófokú oktatási intézmények kiadásai 3,2 milliárd forintot, az előző évinél mintegy 150 millió forinttal többet tettek ki. Az általános iskolák tanulólétszáma mintegy 77.000 fővel csökkent. A létszám csökkenése, valamint a költségvetési előirányzat növekedése számottevően javította az oktatás személyi és tárgyi előfeltételeit. Az egy tanulócsoportra jutó tanulók száma az előző évihez viszonyítva 29,7-ről 28,1-re, az egy osztályteremre jutó tanulócsoportok száma 1,34-ről 1,33-ra, az egy tanerőre jutó tanulók száma 20,1-ről 18,5-re csökkent. Az ellátottság javításához jelentősen hozzájárult az is, hogy a tanácsok — a harmadik ötéves terv eredeti célkitűzéseivel szemben — csak minimális tanulócsoportszám csökkentést hajtottak végre.

A szakrendszerű oktatás szélesítése, a körzeti iskolahálózat és a diákotthoni férőhelyek bővítése folytán a szakrendszerű oktatásban részesülő tanulók aránya 93,5%-ról 94,3%-ra, a diákotthoni férőhelyek száma 6.138-ról közel 7.000-re emelkedett. A napközi otthoni ellátásban részesülő tanulók száma mintegy 7.000 fővel, az összes tanulók számához viszonyított aránya pedig 15,7%-ról 17,3%-ra növekedett.

A nevelőotthonok fenntartására 446 millió forintot, az előző évinél 30 millió forinttal többet fordítottak. A férőhelyek száma — a tervezettnek megfelelően — az előző évinél 300-zal több volt. A gyermek- és ifjúságvédelem terén az ellátási színvonal javítására hozott határozatok

eredményeként az év folyamán felemelték a gyermekek élelmezésére fordítható összeget és ruházati ellátásukat is javították.

A szakmunkástanuló oktatásban az új szakmunkástörvény és a szakképzést korszerűsítő reformprogram meghatározta a legfontosabb teendőket, az anyagi, technikai, személyi feltételek javítását. Gondoskodás történt olyan egységes ösztöndíjrendszer kialakításáról, mely ösztönzőbben hat a jobb tanulmányi eredmények elérésére.

A költségvetés a megnövekedett szakmunkás tanulólétszám oktatására több mint 1 milliárd forintot, az előző évinél 74 millió forinttal többet juttatott. Az 1.000 tanulóra jutó tantermi ellátottság 5%-kal, a tanulóotthoni ellátottság 3%-kal nőtt.

A szakmunkástanuló oktatásban résztvevő elsőéves hallgatók száma 90.000, az összes létszám 224.000 fő volt. Elsősorban Budapesten nem sikerült néhány, a népgazdaság számára igen fontos szakmában az első éves létszámot biztosítani. A fiatalok jelentős része — részben a munkakörülmények miatt — idegenkedett a kohász, kovács, öntő, kőműves, ács és vájár szakmáktól. Változatlanul gondot jelentett a lányok szakképzése, különösen az iparilag fejletlen területeken.

A középfokú oktatási intézmények kiadásaira az előirányzatnak megfelelően 1,4 milliárd forintot fordítottak, ami az előző évit 89 millió forinttal haladta meg. A középiskolai tanulók száma 230.800 fő volt, az osztályok száma elérte a 6.850-et. Tovább folytatódott a szakközépiskolák arányának javulása és az egységes szakközépiskolai képzés kialakítása. Az összlétszámon belül a szakközépiskolások száma 4.000 fővel emelkedett, több mint 100-zal nőtt a szakközépiskolai osztályok száma. Az egységes szakközépiskolai képzés szempontjából előrelépést jelentett, hogy az 1969/1970. tanévtől kezdve már csak szakközépiskolai első osztályokat indítottak. A középiskolai diákotthonokban mintegy 39.000 középiskolai tanuló nyert elhelyezést, ami az össztanuló létszám 16,8%-ának felel meg.

A felsőoktatási intézmények hallgatóinak száma csak kismértékben tért el a tervezettől: a nappali tagozatos hallgatók száma mintegy 1,5%-kal volt kevesebb.

Az oktatás színvonalának javítása érdekében egyre nagyobb teret kapnak a modern technikai eszközök. Több felsőoktatási intézményben létesült nyelvi laboratórium és újabb intézményekben működtettek automata számítógép egységeket. A Budapesti Műszaki Egyetemen atomreaktor segítette az oktatási és kutatási munka eredményesebbé tételét.

Az oktatás színvonalát emelik az újonnan létesített műszaki főiskolák. Az 1969/1970. tanévben már 4 műszaki főiskola és egy műszaki főiskolai kar működik.

A kollégiumi elhelyezési lehetőségek további javulása mellett, a férőhelyek száma elmaradt az előirányzattól. Ez néhány beruházás befejezésének elhúzódásával, a túlzsúfolt elhelyezés részbeni felszámolásával és néhány helyen a férőhelyek más célra való igénybevételével függ össze.

A hallgatók — elsősorban a fizikai dolgozók gyermekei — fokozottabb támogatására új ösztöndíjrendszer lépett életbe, amely lehetőséget nyújt a juttatások differenciáltabb elbírálására. Egyidejűleg a szülők jövedelmének arányában progresszív tandíj és térítési díj rendszert vezettek be.

Egy tanuló éves képzési költsége az 1969. évben az általános iskolában 1.900 forint, a gimnáziumban 3.200 forint, az ipari szakközépiskolákban 4.200 forint, a felsőoktatási intézményekben 27.000 forint volt. Egy üzemi gyakorlati oktatásban részesülő szakmunkástanuló éves képzési költsége kereken 4.000 forint. Az általános iskolai tanulók napközi otthoni ellátása tanulónként évi 3.700 forintot tesz ki, egy diákotthoni férőhely üzemelési költsége évi 8.700 forint kiadást jelent.

Az egyéb kulturális feladatokra fordított költségvetési kiadás 3,3 milliárd forint volt, ami az előző évinél 455 millió forinttal, az előirányzatnál 234 millió forinttal magasabb. E feladatokon belül a tudományos kutatásokra — a műszaki fejlesztési alapból rendelkezésre álló pénzeszközökön felül — 851 millió forint jutott. Az előző évhez képest mutatkozó többletből 20 millió forint a tanszéki kutatási bázis megerősítésére, 36 millió forint a kutatóintézetek általános fejlesztésére, 4 millió forint a tudományos minősítésre és képzésre, valamint a nemzetközi tudományos kapcsolatok kiszélesítésére szolgált. Az új épületek, laboratóriumok létesítésével, a korszerű műszerek, gépek beszerzésével a tudományos kutatás feltételei tovább javultak. A kutatóintézetek az 1969. év folyamán az előző évi 100 millió forinttal szemben több mint 200 millió forint értékben végeztek szerződéses megbízási munkát.

A tudományos kutatás megnövekedett jelentőségére tekintettel a felügyeleti szervek tartalékaikból, az előző évi pénzmaradványból bővítették a kutatás anyagi eszközeit. Az előtérbe kerülő koncentrálási törekvések megnyilvánulnak az irányításban és a különböző kutatóhelyeken folyó munka egybehangolásában. A tudományágakat irányító főhatóságoknak jelentős segítséget nyújtott a Tudománypolitikai Bizottság létrehozása és eddigi tevékenysége.

A népművelési intézményekre és feladatokra fordított 1.440 millió forint az előző évit kereken 250 millió forinttal, a tervezettet 144 millió forinttal haladta meg. A tanácsok — megértve a népművelési tevékenység társadalmi súlyát és fontosságát — saját pénzeszközeikből az eredeti tervekhez képest több mint 30%-kal nagyobb összeget adtak e célokra. A többletek a művelődési otthonok, a közművelődési könyvtárak, a múzeumok és egyes kiemelt népművelési célok anyagi megalapozását szolgálták. További, jelentős többlet — 50 millió forint — mutatkozott a Magyar Rádió és Televíziónál, amelyet a színes adás kísérleti költségei, a postaköltségek, a sugárzási díjak és a színházi közvetítési díjak növekedése indokol. A televízió előfizetők száma 100 ezer fővel haladta meg a tervezettet, s kereken 1.600 ezer főt tett ki.

A művészeti feladatok kiadása 289 millió forint volt, az előző évinél 29 millió forinttal több. Az év során rendezték egyes operaházi alkalmazottak és a színházi zenekari tagok bérét.

A sportlétesítményeknél és feladatoknál tovább nőtt a támogatások összege. A tanácsok az előző évi pénzmaradványaik terhére a helyi sportegyesületek működésére az előirányzatnál magasabb összeget fordítottak.

A költségvetési szervek által ellátott **gazdasági feladatok** kiadásai 8,2 milliárd forintot tettek ki, ami lényegében az előző évinek felel meg, a tervezettnél azonban 261 millió forinttal magasabb.

A mező- és erdőgazdasági feladatok kiadása 1,4 milliárd forint volt; ez 188 millió forinttal meghaladta az előző évit és 153 millió forinttal több az előirányzatnál. A többlet elsődlegesen az 1968—1969. évi száj- és körömfájás járvány következménye. Az állami védekezésre rendelkezésre bocsátott pótelőirányzaton felül jelentős összeg került felhasználásra az előző évi pénzmaradvány terhére is. Az erdő- és vadgazdálkodási szervezet átalakítása következtében a kiadások mintegy 15 millió forinttal növekedtek a bevételek 60 millió forintos emelkedése mellett.

Az utak és hidak fenntartására, felújítására és korszerűsítésére 3,6 milliárd forintot fordítottak, ami lényegében megfelel az előirányzottnak. Az útügyi feladatok nem teljesültek, bár ezt a pénzügyi lehetőségek nem korlátozták. A lemaradás az anyagi-műszaki kapacitás terén fennálló feszültségek és más tényezők miatt következett be.

A kivitelező építőipari vállalatok általában előtérbe helyezték a „kedvező árfekvésű" munkák végzését. Közrejátszott az elmaradásban az is, hogy mind nagyobb számban került sor községekben és a városokban az átkelési szakaszok korszerűsítésére és lényeges előrelépés történt a minőségi követelmények érvényesítésénél.

Így a tervezett, kereken 500 km helyett csak 395 km út korszerűsítése valósult meg. Lemaradt az útjavítás és a bekötőutak építése is. Az állandó pormentes burkolatú utak aránya a tervezettnél gyorsabban — 52,9%-ról 57,4%-ra — emelkedett, ez azonban nem a korszerűsítésnek, hanem kisebb értékű munkáknak — bekötőútépítések, tervszerű, megelőző, karbantartó jellegű bitumenes úthengerlések stb. — következménye.

A vízgazdálkodási kiadások 1.162 millió forintot tettek ki, ami 41 millió forinttal magasabb az előző évinél. A többlet a központi szerveknél a vízügyi létesítmények, így a belvízrendezési, folyamszabályozási objektumok fokozottabb fenntartását szolgálta, mert az árvízkárok megelőzése érdekében meg kellett gyorsítani a vízügyi létesítmények felújítását, korszerűsítését. Árvízmentesítésre az előirányzott 78 millió forinttal szemben 88 millió forintot fordítottak, a többletkiadást belső átcsoportosítás útján biztosították.

Továbbra sem sikerült megoldani a községek, városok belterületi vízelvezetését, ez előreláthatólag több éven keresztül még probléma lesz.

Az öntözhető terület 1969. évben 734.000 katasztrális holdról 769.000 katasztrális holdra növekedett, öntözés azonban ténylegesen csak 384.000 katasztrális holdon történt. Ebben a változékony időjárás, részben pedig az játszott közre, hogy egyes termelőszövetkezetek nem használták ki a lehetőségeiket, mások pedig nem rendelkeztek megfelelő öntözési szakemberekkel.

A központi és tanácsi **igazgatási szervek** kiadása az 1969. évben 2,9 milliárd forint volt, 217 millió forinttal több mint az előző évben és 79 millió forinttal meghaladta az előirányzatot is.

A központi igazgatási kiadások növekedése nagyobbrészt a külképviseleti hálózat bővítését szolgálta. Jelentős összeget — 33 millió forintot — vett igénybe az 1970. évi népszámlálás előkészítése, adatfelvételi, valamint az adatfeldolgozási munkák megszervezése.

A tanácsi igazgatási kiadások emelkedését döntően (24 millió forint) a végrehajtó bizottságok vezetőinek bérkorrekciója, illetve a tanácsi költségvetési szervek jutalmazási keretének növelése okozta. Tovább szélesedett az 1969. évben az illetményhivatali hálózat és javult a tanácsi ügyintézés irodagépekkel való ellátottsága is.

A honvédelmi kiadások összege 7.644 millió forint volt, ami az előző évinél 1.033 millió forinttal több. A kiadások a tervidőszakra célul kitűzött feladatok teljesítésével arányosan alakultak.

A rend- és jogbiztonsági feladatokra fordított kiadás 4,7 milliárd forint, amely döntően az évközi hatósági intézkedések miatt magasabb volt az eredeti előirányzatnál. Az 1968. évi felhasználást az 1969. évi tényleges kiadás 298 millió forinttal — 6,7%-kal — haladta meg. A kiadás emelkedése a harmadik ötéves tervben a beszámolási időszakra előirányzott fejlesztési célkitűzések megvalósításával függ össze.

A tanácsok gazdálkodása

A tanácsok 1969. évi gazdálkodásában a célul kitűzött feladatok megvalósítását a költségvetésben számított anyagi eszközökön túlmenően a saját és az átengedett bevételeknek a tervezettnél kedvezőbb alakulása, valamint az előző évi jelentős összegű pénzmaradvány is előmozdította. A kedvezőbb anyagi helyzet nemcsak a gazdálkodás egyensúlyát biztosította, hanem elősegítette az év közben felmerült újabb feladatok megoldását és az ellátási színvonal mértéktartó növelését.

A reform által biztosított nagyobb hatáskör fokozott felelősséggel párosult és emelkedett a gazdálkodás színvonala. A végrehajtást a tervszerűség javulása, a megfontoltabb intézkedések jellemezték. Az intézmények nagyobb gondot fordítottak tevékenységük megszervezésére, ami az eszközök tervszerűbb felhasználásában, a lakossági igények jobb kielégítésére irányuló intézkedésekben nyilvánult meg. Negatívuma a gazdálkodásnak, hogy vontatott a gazdálkodási jogköröknek az alsóbb tanácsok és az intézmények részére történő átadása.

A tanácsok 1969. évi **bevétele** az általuk tervezett 18,9 milliárd forinttal szemben 20,8 milliárd forint volt. Az 1,9 milliárd forint összegű többletből 1,1 milliárd forint a tanácsok saját és átengedett bevételeinek túlteljesítéséből, 0,4 milliárd forint a tanácsok részére átengedett építési-szerelési adóból származott, 0,4 milliárd forint pedig az új feladatokkal kapcsolatban év közben engedélyezett állami hozzájárulás. A 20,8 milliárd forint bevételi felhasználás lehetőségét 2,6 milliárd forinttal növelte az 1968. évi pénzmaradvány is, így a tanácsoknál az 1969. év végével összesen 23,4 milliárd forint bevételi forrás képződött, amelyből az 1969. évi bevételi többlet (1,5 milliárd forint) felhasználására az 1970. évben kerülhet sor.

A vállalati kezelésben levő lakóházak fenntartására és felújítására fordított összeget is magában foglaló költségvetési **kiadások** teljesítése 19,9 milliárd forint volt, a tervezett 18,9 milliárd forint előirányzatnál mintegy 1 milliárd forinttal több. A bevételi lehetőség és a kiadási teljesítés különbözeteként a tanácsok gazdálkodása az év végén 3,5 milliárd forint pénzmaradvánnyal zárult.

A pénzmaradvány a már említett bevételi többleten túlmenően kiadási megtakarításra és áthúzódó kötelezettségekre jut. A pénzmaradványnak több mint 70%-a a megyei szintű és a járási tanácsokat illeti meg, s csak mintegy 30%-a jut a városi és községi tanácsoknak.

Az 1,5 milliárd forint bevételi többletből — amelynek közel fele a Fővárosi Tanács pénzalapjait növelte — a tanácsi felügyelet alatt álló vállalatok, valamint a szövetkezetek és a minisztériumi kiskereskedelmi vállalatok többletbefizetése 1,1 milliárd forint, a termelőszövetkezetek, illetve a lakosság adóbefizetései és a költségvetési intézmények működési bevételei pedig együttesen 0,4 milliárd forint összeget tett ki.

A vállalatok és szövetkezetek többletbefizetéseiből közel 400 millió forint a tanácsok részére a Kormány döntése alapján átengedett építési-szerelési adó, 700 millió forint pedig az eszközlekötési járulék, illetményadó és nyereségadó volt; ez utóbbi főként a forgalom szfé-

rájából — elsősorban a tanácsi és minisztériumi kiskereskedelmi vállalatoktól — származott és a forgalom előirányzatnál nagyobb ütemű növekedésének, valamint a struktúra változásának következménye. Számottevő volt a nyereségadó növekedése az építőiparban is. Ugyanakkor az iparvállalatoknál közel 10%-os nyereségadó csökkenés következett be. Az eszközlekötési járulékból és az illetményadóból származó többletbevételeket a foglalkoztatottak számának jelentős növekedése, valamint a szabályozók 1969. évi részleges módosítása (egyes mentességek megszüntetése) eredményezte.

A lakossági adók közül a magánkisiparosok, kereskedők, szellemi és egyéb foglalkozásúak általános jövedelemadó befizetése, valamint a gépjárműadó befizetése alakult a vártnál kedvezőbben. Az illetékbevételekből elért többlet részben a visszterhes ingatlanvagyon átruházásokból, részben a döntőbizottságok előtti eljárások számának jelentős növekedéséből származik. A termelőszövetkezetek adóiból származó többlet legnagyobb részben a kedvező mezőgazdasági terméseredményekkel összefüggő jövedelemnövekedés következménye.

A tanácsi költségvetési szervek és intézmények kiadása 18,3 milliárd forint, a tervezettnél közel 900 millió forinttal, 5,1%-kal több. A kiadási előirányzat jelentős túlteljesítését a költségvetés összeállításánál még nem tervezhető év végi pénzmaradványokból történt felhasználás tette lehetővé. A felújításokra történt felhasználást is számításba véve, a kiadások 37,7%-a kulturális, 32,4%-a szociális és egészségügyi, 15,5%-a gazdasági, 14,4%-a pedig igazgatási, rend- és jogbiztonsági és pénzügyi lebonyolítási feladatokra jutott.

A szociális és kulturális célokra történt felhasználás 8,5%-kal haladta meg az előző évit. A többletből az intézményi hálózat bővítésén túl az ellátási színvonal kisebb mértékű emeléséről is gondoskodás történt.

A gazdasági és kommunális feladatokra fordított kiadás az 1968. évit 280 millió forinttal, 11,6%-kal haladta meg. Az urbanizációs folyamat erősödése, a nagyközségek létrehozása együtt járt a lakosság kommunális igényeinek gyors növekedésével. A tanácsok a kommunális ellátás javítását alapvető feladatuknak tekintették. A közvilágítási, parkosítási, tereprendezési célokra, vízkárelhárításra, belterületi vizek levezetésére, közkutak felújítására, karbantartására tervezett fejlesztést az előző évi pénzmaradványból jelentősen növelték.

A kétségkívül tapasztalható erőfeszítések ellenére gondot okoz a közművesítés, a belterületi utak, utcák megfelelő kiépítése, az utak pormentesítése, a tanácsi hidak felújítása, rekonstrukciója, a közvilágítás további korszerűsítése és a zöldterület-gazdálkodás fokozódó szükségleteinek kielégítése.

A tanácsok **fejlesztési alap** felhasználása során az eszközök koncentráltabb hasznosítására, a feladatok gazdaságosabb megvalósítására törekedtek. Előrehaladás történt a területi koordinációban, egyre hatékonyabban valósult meg a társadalmi összefogás a különböző forrású beruházási pénzeszközök felhasználásában.

A kedvező jelenségek mellett a fejlesztési tevékenységre fékezően hatott a kapacitáshiány. A tanácsok — bár anyagi lehetőségük ezt megengedte volna — még mindig nem fordítottak kellő gondot az építőipari szervezeteik bővítésére. Az építőipari hatósági árváltozás hatása tovább gyűrűződött, nőtt a szabadáras munkák aránya, s ez párosulva a kapacitáshiánnyal, az építőipari árak fokozatos emelkedését idézte elő.

A fejlesztési alap bevétele 17.553 millió forint, ami 21%-kal több a tanácsok által 1969. évre tervezettnél. A kiadások összege 12.305 millió forint, 5,6%-kal kevesebb a számítottnál. Mivel a tárgyévi bevételek növekedési üteme meghaladta a kiadásokét, az elmúlt év végi 4,8 milliárd forintos pénzmaradvány 5,2 milliárd forintra nőtt.

A pénzmaradványból 2.617 millió forint a jogszabály alapján fedezetigazolással összefüggésben elkülönített, 610 millió forint pedig a tanácsok által tartós betétként elhelyezett pénzeszköz. A kapacitáshiány miatt részben a célcsoportos, részben az egyéb beruházásoknál felhasználatlan pénzeszköz összege 1,5—1,8 milliárd forintra becsülhető.

A fejlesztési alap valamennyi bevételi forrásánál jelentős a túlteljesítés, mert a tanácsok nem kellő gondossággal mérték fel az év folyamán várható bevételeiket, illetve egyes bevételek pontosan nem is tervezhetők.

A helyi bevételek összege — az előző évi pénzmaradvánnyal és bankhitellel együtt — 7,1 milliárd forinttal szemben 8,3 milliárd forintra teljesült. A többlet nagyrésze az 1968. évi költségvetési pénzmaradvány fejlesztési célokra történt átcsoportosításából, házhelyek és házingat-

lanok értékesítéséből, az ipartelepítéssel összefüggő területigénybevételi díj befizetésekből és egyéb olyan bevételekből adódik, amelyeknél a tanácsok kezdeményezésének jelentős szerepe van. Az állami támogatás összege 502 millió forinttal volt több a tervezettnél, amit terven felüli szövetkezeti lakások építésére és a Metró árkülönbözetének fedezésére kaptak a tanácsok.

A fejlesztési alap bevételei az év folyamán 2,1 milliárd forint átvett beruházási pénzeszközzel kiegészültek. E pénzeszközöket a központi költségvetési szervek, vállalatok és egyéb szervezetek adták át a tanácsok részére koordinációs, közös beruházások megvalósítása érdekében, részben pedig azért, mert a beruházás bonyolítása a tanácsi fejlesztési alap keretében célszerűbbnek látszott.

A központi költségvetési szervektől átvett pénzeszköz megközelítőleg 600 millió forint, a vállalatoktól és egyéb szervezetektől átvett pénzeszköz pedig mintegy 1.500 millió forint. A beruházási eszközök átáramlása a tanácsi fejlesztési alapba évről évre növekvő tendenciát mutat és összhangban van azzal a célkitűzéssel, hogy a jövőben a tanácsok lássák el a területfejlesztés koordináló szerepét is.

Az 1969. évben lényegesen növekedett a fejlesztési alap felhasználása az 1968. évhez képest és növekedett az üzembehelyezett létesítmények száma is. A kiadások 87%-a beruházásra, 13%-a felújításra és egyéb, főként a fejlesztési tevékenységgel összefüggő célokra, valamint vállalatfejlesztésre nyert felhasználást.

A beruházási kiadásokból a tervezett 678 millió forinttal szemben 1.200 millió forintot egyedi nagyberuházások építésére használtak fel. A Fővárosi Tanács hatékony gazdálkodásának eredményeként meggyorsult e beruházások kivitelezése, lehetővé vált a Metró I. szakaszának ez év április 4-i átadása.

A célcsoportos beruházások a kiadások 51%-át reprezentálják, összesen 6.292 millió forint összegben. Lakásberuházásra és a kapcsolódó létesítményekre 4,7 milliárd forintot fordítottak. Az 1969. évben 15.712 darab állami bér- és szövetkezeti lakás építése fejeződött be, 19.252 darab lakás építése pedig az év végén folyamatban volt.

Az 1969. évi népgazdasági tervben tervezett 61—63 ezer lakásból az év folyamán 61.800 lakás került műszakilag átadásra. Ebből 19 ezer lakás állami erőforrásból, 42.800 lakás pedig magánerőből valósult meg. Az állami lakásépítésen belül a tanácsi bér- és szövetkezeti lakásépítés aránya 5,4%-kal alatta maradt a számítottnak. A magánlakásépítés területén bekövetkezett fejlődés különösen kedvező képet mutat az OTP saját beruházásban kivitelezésre került társasházi lakások és a kölcsöntámogatással megvalósuló családi ház építkezéseknél.

A lakásépítés területi megoszlása eddig nem követte arányosan a szükségletek alakulását. Az elmúlt időszak alatt az épített összes lakásoknak közel fele (47%-a) jutott a városokra. A magánlakás építés kb. 70%-a községekben valósult meg. Így a városok lakáshelyzete nem javult a kívánt mértékben. Ezért a következő középtávú tervidőszakban a lakásépítés területi arányaiban a városok és kiemelt települések javára lényeges javulást kell elérni.

Közművesítésre, vízkárelhárításra több mint 1 milliárd forint a felhasználás. E fejlesztések biztosítják az állami lakásépítés víz-csatorna közműellátását. Több jelentős beruházás fejeződött be, így a csongrádi, a tapolcai, a mosonmagyaróvári csatorna építése, Debrecenben a Teleki úti főgyűjtőcsatorna, a balassagyarmati vízműbővítés, a szekszárdi víz- és szennyvízcsatorna építése. Kórházépítésre 290 millió forint a felhasznált összeg. Átadásra került a kazincbarcikai 450 ágyas, a dombóvári 452 ágyas, a zalaegerszegi 254 ágyas kórház. Középiskolai tanterem és műhelyterem építésére közel 200 millió forint került kifizetésre. Befejeződött többek között a dunaújvárosi 13 tantermes és 5 műhelytermes, a leninvárosi 13 tantermes és 3 műhelytermes, a zalaegerszegi 16 tantermes szakközépiskola, a dorogi 12 tantermes és a nyíregyházi 16 tantermes gimnázium építése. A sütőipar fejlesztésére 75 millió forintot használtak fel.

Egyéb kommunális, egészségügyi, kulturális célokra 3.960 millió forint került felhasználásra, ami számos kisebb, de az ellátási szinvonal szempontjából mégis lényeges beruházás megvalósítását tette lehetővé. Vállalatfejlesztésre 853 millió forint jutott, ebből mindössze 131 millió forintot használtak fel az építőipari vállalatok fejlesztésére, költségvetési üzemek létesítésére. E juttatással az építőipari kapacitás valamelyest nőtt ugyan, de hatása még nem érezhető.

A központi költségvetésből az ipar arányos területi fejlesztésére és a szénbányászatból fel-

szabaduló munkaerők foglalkoztatására 250 millió forint, iparkitelepítési célra pedig 100 millió forint állami támogatás került felhasználásra. Az iparfejlesztési célt szolgáló eszközök az 1968-1970. években — kiegészülve a vállalatok hozzájárulásával — 38.000 fő foglalkoztatását teszik lehetővé.

* * *

Az 1969. évi gazdálkodás, valamint az 1970. év eddig eltelt időszaka alapján a hatékonyság további javulása figyelhető meg. Az 1970. év elején életbe léptetett intézkedések eredményesnek bizonyulnak: a növekedési ütem gyorsul, a munka termelékenysége emelkedik, a létszámgazdálkodást már a takarékosságra való törekvések is motiválják. A belkereskedelem rendelései és készletei az előző évinél magasabbak; a fogyasztói piacot a választékban is bővülő kínálat és alapvetően a kiegyensúlyozottság jellemzi. A külkereskedelmi forgalom dinamikus növekedése tovább tart. Nem történt azonban alapvető fordulat abban, hogy a műszaki-technikai színvonal emelése, az új korszerű termékek gyártásának gyorsütemű bevezetése és értékesítése széleskörűen meghonosodjék, a mindennapi munka gyakorlatává, természetes folyamattá váljék.

Az 1970. év várható gazdasági eredményei a negyedik ötéves terv szempontjából megalapozó jellegűek. A népgazdaság hatékonyságának várt általános javulása, a szabályozórendszer további tökéletesítése, az állami költségvetés pozíciója terén is bizonyos javulást igér.

* * *

ÖSSZESÍTÉSEK

AZ 1969. ÉVI ÁLLAMI KÖLTSÉGVETÉS

(Ezer

Bevételek	Előirányzat	Teljesítés
Vállalatok (szövetkezetek) befizetései		
Eszközlekötési járulék	25,100.000	23,522.072
Illetményadó	5,030.000	4,831.924
Társadalombiztosítási járulék	10,770.000	11,409.281
Nyereségadó	43,000.000	41,808.527
Termelési adó	9,700.000	9,249.785
Forgalmi adó	20,000.000	19,974.648
Vám és import-forgalmi adó	9,800.000	9,298.371
Központosított amortizáció	5,900.000	5,414.653
Egyéb befizetések	1,300.000	2,564.085
Mezőgazdasági termelőszövetkezetek befizetései		
Forgalmi, jövedelem- és egyéb adók	2,020.000	2,271.020
Társadalombiztosítási járulék	730.000	700.889
Lakosság befizetései		
Adók és illetékek	4,160.000	4,492.836
Társadalombiztosítási és nyugdíjjárulék	3,740.000	4,145.508
Költségvetési szervek befizetései		
Központi szervek befizetései	2,092.825	2,321.714
Tanácsi szervek befizetései	1,301.702	1,405.699
Társadalombiztosítási járulék	1,260.000	1,336.308
Nemzetközi pénzügyi kapcsolatokból eredő befizetések	7,000.000	4,344.498
Egyéb befizetések	1,315.000	5,956.973
Bevételek főösszege	**154,219.527**	**155,048.791**
Összesítés:		
Bevételek főösszege	154,219.527	155,048.791
Kiadások főösszege	155,929.527	156,863.706
Hiány	1,710.000	1,814.915

VÉGREHAJTÁSÁNAK MÉRLEGE

forintban)

Kiadások		Előirányzat	Teljesítés
Felhalmozási kiadások			
Beruházások költségvetési fedezete		21,300.000	20,681.066
Tanácsi fejlesztési alaphoz nyújtott támogatás		6,864.000	7,266.000
Beruházásokkal kapcsolatos forgóalap kiegészítés		2,200.000	2,262.000
Központi készletezés		336.000	318.460
Vállalatok (szövetkezetek) támogatása			
Állami visszatérítés		12,500.000	13,093.745
Dotáció és termelési árkiegészítés		10,020.000	9,265.749
Fogyasztói árkiegészítés		13,200.000	13,111.067
Import-árkiegészítés		1,000.000	2,024.556
Egyéb támogatások		4,100.000	3,908.192
Mezőgazdasági termelőszövetkezetek támogatása			
Állami támogatás		5,200.000	7,156.821
Termelőszövetkezeti Nyugdíjalap kiegészítés		100.000	.
Költségvetési szervek kiadásai			
Szociális és egészségügyi kiadás		26,603.832	26,970.899
A teljesítésből:			
Társadalombiztosítási kiadás	19,539.942		
Szociális és egészségügyi ellátás	7,430.957		
Kulturális kiadás		11,522.061	11,836.650
Védelmi kiadás		8,029.600	7,644.127
Rend- és jogbiztonsági kiadás		4,601.702	4,716.028
Igazgatási kiadás		2,854.746	2,931.899
Gazdasági feladatok kiadása		8,034.427	8,222.154
Felújítási és egyéb kiadás		2,869.891	2,793.571
Belföldi államkölcsönök visszafizetése		600.000	570.000
Nemzetközi kötelezettségekkel kapcsolatos kiadások		9,400.000	9,241.879
Egyéb kiadások		4,593.268	2,848.843
Kiadások főösszege		**155,929.527**	**156,863.706**

A VÁLLALATOKTÓL SZÁRMAZÓ BEVÉTELEK

(Millió

Megnevezés	Ipar	Építőipar	Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, vízgazdálkodás	Szállítás és hírközlés
Bevételek				
Eszközlekötési járulék				
előirányzat	16.054	936	274	4.379
teljesítés	15.621	896	257	4.112
Illetményadó				
előirányzat	2.798	640	150	699
teljesítés	2.679	640	117	683
Társadalombiztosítási járulék				
előirányzat	5.855	1.235	599	1.350
teljesítés	6.153	1.421	664	1.446
Nyereségadó				
előirányzat	23.365	4.057	703	2.500
teljesítés	19.570	3.783	1.139	2.303
Termelési adó				
előirányzat	3.742	1	5	70
teljesítés	3.648	480	87	205
Forgalmi adó				
előirányzat	7.712	10	100	333
teljesítés	7.946	94	131	379
Vám és import-forgalmi adó				
előirányzat	349	158	.	.
teljesítés	216	12	.	1
Központosított amortizáció				
előirányzat	5.497	212	36	.
teljesítés	5.010	188	37	.
Egyéb befizetések				
előirányzat	452	.	531	1
teljesítés	762	58	478	3
Bevételek összesen				
előirányzat	**65.824**	**7.249**	**2.398**	**9.332**
teljesítés	**61.605**	**7.572**	**2.910**	**9.132**

1) Az állami vállalatok, a kisipari szövetkezetek, az általános fogyasztási és értékesítő szövetkezetek, valamint a szövetkezeti vállalatok adatait tartalmazza.
2) A 800 millió Ft beruházási járulék a népgazdasági ágak között utólagosan felosztásra került.
3) Népgazdasági ágakra fel nem osztott termelési adó.
4) Ebből: behozatali engedély illeték 557 millió Ft, adópótlék és bírság 315 millió Ft.

NÉPGAZDASÁGI ÁGANKÉNT[1])

forintban)

Kereskedelem	Egészségügyi, szociális és kulturális ellátás	Lakásellátás és egyéb szolgáltatások	Pénzügy, igazgatás, egyéb	Összesen	Pénzforgalmi áthúzódás		Költségvetési (pénzforgalmi) előirányzat, illetve teljesítés
					az előző évről	a következő évre	
3.245	48	64	. [2])	25.000	+ 700	— 600	25.100
2.325	41	52	.	23.304	+ 471	— 253	23.522
624	34	85	.	5.030	+ 100	— 100	5.030
642	36	84	.	4.881	+ 134	— 183	4.832
1.354	80	231	66	10.770	.	.	10.770
1.411	77	247	66	11.485	+ 995	— 1.071	11.409
5.550	56	247	6.422	42.900	+ 3.300	— 3.200	43.000
8.866	75	286	5.826	41.848	+ 2.588	— 2.628	41.808
4.204	22	16	1.840[3])	9.900	+ 500	— 700	9.700
4.529	31	54	.	9.034	+ 998	— 782	9.250
11.497	1	47	.	19.700	+ 1.000	— 700	20.000
11.386	4	40	.	19.980	+ 1.100	— 1.105	19.975
9.193	.	.	.	9.700	+ 900	— 800	9.800
9.433	.	.	.	9.662	+ 863	— 1.227	9.298
132	12	11	.	5.900	.	.	5.900
169	12	9	.	5.425	— 14	+ 4	5.415
32	.	.	284	1.300	.	.	1.300
366	3	2	892[4])	2.564	.	.	2.564
35.831	**253**	**701**	**8.612**	**130.200**	**+ 6.500**	**— 6.100**	**130.600**
39.127	**279**	**774**	**6.784**	**128.183**	**+ 7.135**	**— 7.245**	**128.073**

A VÁLLALATI TÁMOGATÁSOK

(Millió

Megnevezés	Ipar	Építőipar	Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, vízgazdálkodás	Szállítás és hírközlés
Támogatások				
Állami visszatérítés				
előirányzat	10.320	.	136	.
teljesítés	10.425	7	173	.
Dotáció és termelési árkiegészítés				
előirányzat	2.856	50	930	693
teljesítés	2.632	27	826	776
Fogyasztói árkiegészítés				
előirányzat	4.574	3	602	4.394
teljesítés	4.581	4	686	4.200
Import-árkiegészítés				
előirányzat	.	.	.	.
teljesítés	.	.	.	.
Egyéb támogatások				
előirányzat	1.405	.	.	41
teljesítés	1.801	35	3	54
Támogatások összesen				
előirányzat	**19.155**	**53**	**1.668**	**5.128**
teljesítés	**19.439**	**73**	**1.688**	**5.030**

[1]) Az állami vállalatok, a kisipari szövetkezetek, az általános fogyasztási és értékesítő szövetkezetek, valamint a szövetkezeti vállalatok adatait tartalmazza.

NÉPGAZDASÁGI ÁGANKÉNT[1])

forintban)

Kereskedelem	Egészségügyi, szociális és kulturális ellátás	Lakásellátás és egyéb szolgáltatások	Pénzügy, igazgatás, egyéb	Összesen	Pénzforgalmi áthúzódás		Költségvetési (pénzforgalmi) előirányzat, illetve teljesítés
					az előző évről	a következő évre	
2.230	14	.	.	12.700	+ 2.500	— 2.700	12.500
2.447	18	4	.	13.074	+ 2.643	— 2.623	13.094
5.212	220	.	59	10.020	+ 500	— 500	10.020
4.544	148	3	35	8.991	+ 548	— 273	9.266
3.374	178	175	.	13.300	+ 500	— 600	13.200
3.563	178	171	.	13.383	+ 33	— 305	13.111
940	60	.	.	1.000	+ 100	— 100	1.000
2.121	5	.	.	2.126	+ 95	— 197	2.024
1.000	.	5	1.649	4.100	+ 300	— 300	4.100
416	7	1.568	24	3.908	.	.	3.908
12.756	**472**	**180**	**1.708**	**41.120**	**+ 3.900**	**— 4.200**	**40.820**
13.091	**356**	**1.746**	**59**	**41.482**	**+ 3.319**	**— 3.398**	**41.403**

A KÖLTSÉGVETÉSI ÉS A TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁSI SZERVEK ELŐIRÁNYZATAI ÉS AZOK TELJESÍTÉSE

A KÖLTSÉGVETÉSI SZERVEK KIADÁSAI KÖLTSÉGHELYENKÉNT, ALÁGAZATONKÉNT ÉS ÁGAZATONKÉNT

(Ezer forintban)

Megnevezés	Előirányzat[1]			Teljesítés[2]		
	Központi szervek	Tanácsi szervek	Összesen	Központi szervek	Tanácsi szervek	Összesen
Földtani kutatás	222.000	.	222.000	237.824	.	237.824
Ipargazdasági feladatok	14.214	.	14.214	13.343	.	13.343
Ipar összesen	236.214	.	236.214	251.167	.	251.167
Építésügyi feladatok	12.030	.	12.030	10.748	.	10.748
Városfejlesztési feladatok	18.130	.	18.130	16.157	.	16.157
Lakás- és kommunális gazdálkodási feladatok	2.560	.	2.560	2.051	.	2.051
Építőipari ipargazdasági feladatok	6.300	.	6.300	6.388	.	6.388
Egyéb építőipari feladatok	5.210	.	5.210	4.447	.	4.447
Építőipar összesen	44.230	.	44.230	39.791	.	39.791
Állattenyésztés	266.316	1.303	267.619	264.412	607	265.019
Apaállattartás	.	12.013	12.013	.	9.902	9.902
Állategészségügyi feladatok	145.715	21.263	166.978	232.361	25.251	257.612
Állategészségügyi intézetek	41.092	204	41.296	39.390	229	39.619
Állategészségügyi állomások	91.921	.	91.921	91.250	.	91.250
Minősítési feladatok	37.645	.	37.645	45.333	.	45.333
Növényvédelem	88.135	.	88.135	92.159	.	92.159
Vadgazdálkodás	7.310	.	7.310	53.204	.	53.204
Erdőgazdálkodás	42.544	.	42.544	47.292	.	47.292
Mezőgazdasági célfeladatok	242.200	5.830	248.030	211.155	5.326	216.481
Gazdaságok és mezőgazdasági üzemek	100	12.933	13.033	100	13.659	13.759
Földmérés és földnyilvántartás	219.210	.	219.210	256.844	.	256.844
Egyéb mezőgazdasági feladatok	2.359	.	2.359	2.218	.	2.218
Mező- és erdőgazdaság összesen	1,184.547	53.546	1,238.093	1,335.718	54.974	1,390.692
Utak, hidak	2,515.000	1,059.000	3,574.000	2,509.927	1,104.050	3,613.977
Kompok, révek	.	4.630	4.630	.	4.600	4.600
Autófelügyelet	13.950	.	13.950	13.289	.	13.289
Egyéb közlekedési feladatok	4.070	10.000	14.070	4.404	15.802	20.206
Közlekedés összesen	2,533.020	1,073.630	3,606.650	2,527.620	1,124.452	3,652.072
Piackutatás	4.956	.	4.956	5.456	.	5.456
Idegenforgalom	92.400	12.477	104.877	110.871	19.200	130.071
Üdülőhelyi feladatok	.	19.995	19.995	.	17.485	17.485
Piacok és vásárok	.	29.415	29.415	.	30.908	30.908
Nemzetközi gazdasági kapcsolatok	106.106	.	106.106	99.229	.	99.229
Egyéb kereskedelmi feladatok	42.162	.	42.162	31.771	.	31.771
Kereskedelem összesen	245.624	61.887	307.511	247.327	67.593	314.920
Minőségellenőrzés	15.860	11.232	27.092	16.040	11.331	27.371
Mérésügyi szolgálat	28.500	.	28.500	28.309	.	28.309
Áruraktározás	7.050	.	7.050	6.701	.	6.701
Szabványügyi szolgálat	20.000	.	20.000	19.116	.	19.116
Számítástechnikai és adatszolgáltatási feladatok	44.828	.	44.828	68.760	.	68.760
Költségvetési üzemek	25.807	13.687	39.494	27.264	27.709	54.973

1) A minisztériumok, valamint a tanácsok által saját hatáskörben megállapított előirányzatokat tartalmazza.
2) Az egyes költséghelyeknél az előirányzatokat meghaladó teljesítések fedezetét a központilag kezelt előirányzatok és tartalékok biztosították.

A KÖLTSÉGVETÉSI SZERVEK KIADASAI KÖLTSÉGHELYENKÉNT, ALÁGAZATONKÉNT ÉS ÁGAZATONKÉNT

(Ezer forintban)

Megnevezés	Előirányzat			Teljesítés		
	Központi szervek	Tanácsi szervek	Összesen	Központi szervek	Tanácsi szervek	Összesen
Kisegítő gazdaságok	.	15.942	15.942	.	16.305	16.305
Egyéb gazdasági feladatok	41.180	9.948	51.128	44.741	6.775	51.516
Egyéb gazdasági tevékenység összesen	183.225	50.809	234.034	210.931	62.120	273.051
Közvilágítás	.	367.185	367.185	.	391.370	391.370
Parkfenntartás	.	220.170	220.170	.	220.810	220.810
Köztisztaság	.	264.796	264.796	.	277.620	277.620
Lakásgazdálkodás	.	52.292	52.292	.	80.026	80.026
Egyéb kommunális feladatok	.	152.011	152.011	.	98.727	98.727
Város- és községrendezés	.	63.969	63.969	.	70.187	70.187
Város- és községgazdálkodás összesen	.	1,120.423	1,120.423	.	1,138.740	1,138.740
Vízügyi szolgálat	858.000	.	858.000	857.312	.	857.312
Belvízelvezetés	.	100.661	100.661	.	99.304	99.304
Vízkárelhárítás és vízrendezés	.	58.949	58.949	.	64.746	64.746
Községi vízművek, közkutak	.	63.405	63.405	.	51.664	51.664
Fürdők, strandok	.	21.932	21.932	.	26.569	26.569
Egyéb vízgazdálkodási feladatok	64.784	5.916	70.700	57.860	4.266	62.126
Vízgazdálkodás összesen	922.784	250.863	1,173.647	915.172	246.549	1,161.721
Gazdasági ágazat összesen	5,349.644	2,611.158	7,960.802	5,527.726	2,694.428	8,222.154
Kórházak	227.677	2,069.000	2,296.677	233.297	2,174.615	2,407.912
Gyermekkórházak	4.470	97.150	101.620	4.403	108.471	112.874
Tbc gyógyintézetek	137.611	233.527	371.138	139.187	233.972	373.159
Ideg- és elmegyógyintézetek	51.910	17.683	69.593	55.895	17.880	73.775
Egyéb gyógyintézetek	67.495	7.076	74.571	71.120	7.377	78.497
Rendelőintézeti fekvőbeteg kivizsgálás	.	728	728	.	642	642
Kórházak és egyéb fekvőbeteg intézetek összesen	489.163	2,425.164	2,914.327	503.902	2,542.957	3,046.859
Klinikák	451.963	.	451.963	480.893	.	480.893
Klinikai intézetek	9.708	.	9.708	4.281	.	4.281
Orvostovábbképzés	5.197	.	5.197	5.095	.	5.095
Klinikák összesen	466.868	.	466.868	490.269	.	490.269
Szakorvosi rendelés	51.750	604.266	656.016	52.225	605.328	657.553
Tbc gondozóintézeti rendelés	.	123.790	123.790	.	120.745	120.745
Ideggondozóintézeti rendelés	.	9.804	9.804	.	8.972	8.972
Egyéb gondozóintézeti rendelés	.	30.702	30.702	.	28.771	28.771
Mozgó szakorvosi szolgálat	.	8.681	8.681	.	8.155	8.155
Ernyőképszűrő szolgálat	.	37.526	37.526	.	33.439	33.439
Tbc tenyésztési decentrumok	200	7.957	8.157	152	7.443	7.595
Alkoholelvonó állomások	.	3.469	3.469	.	2.760	2.760
Üzemegészségügyi szolgálat	.	50.060	50.060	.	45.204	45.204
Pályaalkalmassági vizsgálat (MÁV)	2.049	.	2.049	2.099	.	2.099
Egyéb egészségügyi feladatok (MÁV)	12.259	.	12.259	12.041	.	12.041

A KÖLTSÉGVETÉSI SZERVEK KIADÁSAI KÖLTSÉGHELYENKÉNT, ALÁGAZATONKÉNT ÉS ÁGAZATONKÉNT

(Ezer forintban)

Megnevezés	Előirányzat			Teljesítés		
	Központi szervek	Tanácsi szervek	Összesen	Központi szervek	Tanácsi szervek	Összesen
Általános körzeti orvosi szolgálat	.	360.788	360.788	.	370.493	370.493
Gyermekkörzeti orvosi szolgálat	.	34.399	34.399	.	31.932	31.932
Üzemi körzeti orvosi szolgálat	.	13.946	13.946	.	13.876	13.876
Járóbetegellátás összesen	66.258	1,285.388	1,351.646	66.517	1,277.118	1,343.635
Szülészeti ellátás	.	3.592	3.592	.	2.597	2.597
Szülőotthonok	.	44.577	44.577	.	43.694	43.694
Csecsemőotthonok	2.220	110.297	112.517	2.213	112.052	114.265
Állandó területi bölcsődék	.	349.957	349.957	.	334.439	334.439
Hivatali bölcsődék	11.865	3.703	15.568	11.503	3.547	15.050
Idénybölcsődék	.	13.971	13.971	.	10.858	10.858
Hatnapos bölcsődék	963	10.663	11.626	869	9.319	10.188
Egészségügyi gyermekotthonok	41.410	23.892	65.302	40.677	23.858	64.535
Iskolaegészségügy	.	24.121	24.121	.	21.825	21.825
Védőnői szolgálat	.	90.154	90.154	.	83.746	83.746
Anya- és gyermekvédelem egyéb feladatai	.	112.028	112.028	.	111.632	111.632
Anya-, csecsemő- és gyermekvédelem összesen	56.458	786.955	843.413	55.262	757.567	812.829
Közegészségügyi és járványügyi intézetek	50.961	38.357	89.318	59.064	49.577	108.641
Közegészségügyi és járványügyi szervezet	.	119.748	119.748	.	107.762	107.762
Vegyes közegészségügyi és járványügyi feladatok	12.950	.	12.950	18.617	.	18.617
Egészségügyi felvilágosítás	6.139	1.994	8.133	6.661	1.538	8.199
Közegészségügy és járványügy összesen	70.050	160.099	230.149	84.342	158.877	243.219
Mentőszolgálat	137.358	.	137.358	142.127	.	142.127
Vérellátás	28.413	109.640	138.053	30.009	98.328	128.337
Munkaképességcsökkenés orvosi elbírálása	10.640	.	10.640	13.440	.	13.440
Nővérszállás, orvosszállás	1.528	7.508	9.036	1.232	8.346	9.578
Egyéb egészségügyi intézetek	52.032	.	52.032	40.284	.	40.284
Egyéb egészségügyi intézmények összesen	229.971	117.148	347.119	227.092	106.674	333.766
Egészségügyi feladatok	78.844	182.382	261.226	58.137	170.502	228.639
Egészségügyi fejlesztések	92.605	10.847	103.452[1]	.	.	.
Egészségügyi célok összesen	171.449	193.229	364.678	58.137	170.502	228.639
Szociális gondozás	5.600	131.578	137.178	3.937	133.216	137.153
Öregek napközi otthona	.	27.788	27.788	.	27.049	27.049
Vakok és siketek szövetségei	6.140	.	6.140	6.052	.	6.052
Átmeneti munkásszállók	.	2.100	2.100	.	2.300	2.300
Egyéb szociális feladatok	.	3.340	3.340	.	3.353	3.353
Rehabilitációs foglalkoztatás	.	557	557	.	513	513
Szociális feladatok összesen	11.740	165.363	177.103	9.989	166.431	176.420

[1]) Az előirányzat év közben az egyéb költséghelyekre került átszervezésre.

A KÖLTSÉGVETÉSI SZERVEK KIADÁSAI KÖLTSÉGHELYENKÉNT, ALÁGAZATONKÉNT ÉS ÁGAZATONKÉNT

(Ezer forintban)

Megnevezés	Előirányzat			Teljesítés		
	Központi szervek	Tanácsi szervek	Összesen	Központi szervek	Tanácsi szervek	Összesen
Általános szociális otthonok	3.389	132.067	135.456	3.356	127.646	131.002
Szociális betegotthonok	.	241.304	241.304	.	248.334	248.334
Csökkent munkaképességűek szociális otthonai	30.441	.	30.441	31.536	.	31.536
Szociális otthonok összesen	33.830	373.371	407.201	34.892	375.980	410.872
Hivatali üdülők	27.016	13.749	40.765	26.713	14.880	41.593
Hétvégi pihenők	2.485	1.140	3.625	2.142	1.720	3.862
Éjjeli szanatóriumok	6.248	.	6.248	6.339	.	6.339
MÁV szanatóriumok	5.830	.	5.830	5.798	.	5.798
Szakmunkástanulók üdültetése	11.650	.	11.650	10.900	.	10.900
Tanácsi gyermeküdülők	.	6.739	6.739	.	6.470	6.470
Középiskolai tanulók táborozása	.	794	794	.	741	741
SZOT éves felnőtt üdülők	124.400	.	124.400	119.332	.	119.332
SZOT időszakos felnőtt üdülők	34.991	.	34.991	34.745	.	34.745
SZOT gyógyüdültetés	58.413	.	58.413	59.753	.	59.753
SZOT gyermeküdültetés	31.539	.	31.539	31.416	.	31.416
SZOT hajóüdültetés	13.657	.	13.657	14.624	.	14.624
Egyéb üdülők	8.398	.	8.398	8.876	.	8.876
Üdültetés összesen	324.627	22.422	347.049	320.638	23.811	344.449
Családi pótlék	2,700.000	.	2,700.000	2,599.478	.	2,599.478
Családvédelem összesen	2,700.000	.	2,700.000	2,599.478	.	2,599.478
Táppénz	2,680.000	.	2,680.000	3,074.717	.	3,074.717
Terhességi és gyermekágyi segély	630.000	.	630.000	603.927	.	603.927
Gyermekgondozási segély	890.000	.	890.000	870.463	.	870.463
Egyéb társadalombiztosítási készpénzsegély	305.000	.	305.000	302.675	.	302.675
Társadalombiztosítási készpénzsegélyek összesen	4,505.000	.	4,505.000	4,851.782	.	4,851.782
Gyógyszer	2,006.616	.	2,006.616	2,196.567	.	2,196.567
Gyógyászati segédeszközök	127.000	.	127.000	137.489	.	137.489
Egyéb gyógyászati szolgáltatás	62.000	.	62.000	67.197	.	67.197
Gyógyszerellátás és gyógyászati szolgáltatás összesen	2,195.616	.	2,195.616	2,401.253	.	2,401.253
Nyugdíjak és járadékok	9,550.000	.	9,550.000	9,501.594	.	9,501.594
Nyugdíjak és egyéb ellátás összesen	9,550.000	.	9,550.000	9,501.594	.	9,501.594
Társadalombiztosítási feladatok	186.300	.	186.300	185.835	.	185.835
Társadalombiztosítási feladatok összesen	186.300	.	186.300	185.835	.	185.835
Szociális és egészségügyi ágazat összesen	21,057.330	5,529.139	26,586.469	21,390.982	5,579.917	26,970.899

A KÖLTSÉGVETÉSI SZERVEK KIADÁSAI KÖLTSÉGHELYENKÉNT, ALÁGAZATONKÉNT ÉS ÁGAZATONKÉNT

(Ezer forintban)

Megnevezés	Előirányzat			Teljesítés		
	Központi szervek	Tanácsi szervek	Összesen	Központi szervek	Tanácsi szervek	Összesen
Óvodák	.	8.399	8.399	.	8.092	8.092
Napközi otthonos óvodák	3.378	801.971	805.349	3.416	799.998	803.414
Nyári napközi otthonos óvodák	.	12.681	12.681	.	9.735	9.735
Hivatali napközi otthonos óvodák	16.566	3.857	20.423	16.327	3.784	20.111
Óvodák összesen	19.944	826.908	846.852	19.743	821.609	841.352
Általános iskolák	23.372	2,173.265	2,196.637	24.699	2,259.666	2,284.365
Általános iskolai napközi otthonok	9.576	714.868	724.444	8.326	684.991	693.317
Általános iskolai diákotthonok	.	56.230	56.230	.	53.567	53.567
Általános iskolai tanulószobák	.	3.848	3.848	.	2.773	2.773
Dolgozók általános iskolai oktatása	.	19.737	19.737	.	15.765	15.765
Gyógyítva nevelő iskolai oktatás	.	81.831	81.831	.	82.194	82.194
Gyógypedagógiai intézeti ellátás	.	95.100	95.100	.	96.909	96.909
Továbbképző iskolák	.	5.172	5.172	.	3.316	3.316
Alsófokú oktatás összesen	32.948	3,150.051	3,182.999	33.025	3,199.181	3,232.206
Nevelőotthonok	38.652	249.612	288.264	39.245	248.774	288.019
Gyermekvédő otthonok	.	48.247	48.247	.	48.916	48.916
Nevelőszülőkhöz kihelyezettek ellátása	.	75.474	75.474	.	77.009	77.009
Javító-nevelő intézetek	25.973	.	25.973	24.350	.	24.350
Egyéb bentlakásos intézmények	7.124	.	7.124	7.428	.	7.428
Nevelőotthonok összesen	71.749	373.333	445.082	71.023	374.699	445.722
Szakmunkástanulók elméleti oktatása	258.690	21.174	279.864	254.397	18.833	273.230
Szakmunkástanulók tanműhelyei	215.530	.	215.530	223.802	.	223.802
Szakmunkástanulók üzemi gyakorlati oktatása	243.276	.	243.276	229.348	.	229.348
Szakmunkástanuló otthonok	144.838	6.224	151.062	154.283	6.551	160.834
Szakmunkásképzési célfeladatok	15.094	30.282	45.376	14.685	29.914	44.599
Mezőgazdasági tanulók oktatása	.	109.703	109.703	.	107.290	107.290
Szakmunkástanulók oktatása összesen	877.428	167.383	1,044.811	876.515	162.588	1,039.103
Gimnáziumok	19.333	375.367	394.700	18.416	382.616	401.032
Ipari szakközépiskolák	25.597	71.994	97.591	29.405	74.226	103.631
Mezőgazdasági szakközépiskolák	.	22.318	22.318	.	24.039	24.039
Közgazdasági szakközépiskolák	3.007	50.955	53.962	2.965	52.589	55.554
Egyéb szakközépiskolák	24.337	23.507	47.844	24.688	27.490	52.178
Középfokú technikumok	173.785	.	173.785	174.755	.	174.755
Egészségügyi szakoktatás	15.199	38.913	54.112	14.962	38.054	53.016
Középiskolai diákotthonok, kollégiumok	114.050	237.384	351.434	112.104	230.091	342.195
Középiskolai tanulószoba, menza, externátus	9.399	101.520	110.919	7.537	94.184	101.721
Dolgozók középiskolai oktatása	30.097	28.456	58.553	27.409	25.285	52.694
Középfokú oktatás összesen	414.804	950.414	1,365.218	412.241	948.574	1,360.815
Egyetemek	922.079	.	922.079	926.453	.	926.453
Tanárképző főiskolák	84.923	.	84.923	86.136	.	86.136
Egyéb főiskolák	44.932	.	44.932	85.678	.	85.678
Felsőfokú technikumok, szakiskolák	199.210	.	199.210	156.297	.	156.297

A KÖLTSÉGVETÉSI SZERVEK KIADÁSAI KÖLTSÉGHELYENKÉNT, ALÁGAZATONKÉNT ÉS ÁGAZATONKÉNT

(Ezer forintban)

Megnevezés	Előirányzat			Teljesítés		
	Központi szervek	Tanácsi szervek	Összesen	Központi szervek	Tanácsi szervek	Összesen
Tanító-, óvónőképző és egyéb tanintézetek	54.477	.	54.477	52.541	.	52.541
Külföldiek és külföldön tanulók oktatása	54.957	.	54.957	57.931	.	57.931
Felsőfokú diákotthonok, kollégiumok	139.422	.	139.422	123.294	.	123.294
Felsőfokú oktatás összesen	1,500.000	.	1,500.000	1,488.330	.	1,488.330
Bentlakásos tanfolyamok	14.332	2.922	17.254	14.243	2.887	17.130
Egésznapos tanfolyamok	305	3.222	3.527	287	2.758	3.045
Egyéb tanfolyami képzés	7.775	7.954	15.729	9.896	7.626	17.522
Mezőgazdasági tanfolyamok	17.620	28.073	45.693	16.580	20.795	37.375
Alsófokú zenei oktatás	.	63.253	63.253	.	61.036	61.036
Gyors- és gépíró iskolák	.	9.802	9.802	.	9.723	9.723
Tanfolyamok összesen	40.032	115.226	155.258	41.006	104.825	145.831
Kutatóintézetek	595.614	.	595.614	638.254	.	638.254
Tanszéki kutatások	120.599	.	120.599	120.476	.	120.476
Egyéb kutatóhelyek	30.694	.	30.694	32.247	.	32.247
Általános tudományos feladatok	55.284	.	55.284	54.263	.	54.263
Kutatást kiegészítő tevékenység	5.832	.	5.832	6.097	.	6.097
Tudományos intézetek és feladatok összesen	808.023	.	808.023	851.337	.	851.337
Rádió, televízió, távirati iroda	620.880	.	620.880	673.923	.	673.923
Országos jellegű tudományos és szakkönyvtárak	68.775	.	68.775	78.997	.	78.997
Egyetemi könyvtárak	45.219	.	45.219	43.055	.	43.055
Közművelődési könyvtárak	.	124.014	124.014	.	136.433	136.433
Hálózati feladatokat ellátó művelődési házak	.	40.247	40.247	.	47.034	47.034
Művelődési otthon jellegű intézmények	.	64.744	64.744	.	89.740	89.740
Múzeumok	56.552	47.405	103.957	61.850	58.285	120.135
Műemlékvédelem	46.900	.	46.900	45.144	.	45.144
Levéltárak	7.463	6.862	14.325	7.325	8.443	15.768
Állatkertek, vidámparkok	.	15.457	15.457	.	18.154	18.154
Egyéb népművelési intézmények	8.903	221	9.124	11.178	37	11.215
Népművelési célfeladatok	99.025	43.695	142.720	102.196	58.586	160.782
Népművelési intézmények és feladatok összesen	953.717	342.645	1,296.362	1,023.668	416.712	1,440.380
Színházak	21.523	99.002	120.525	26.119	118.234	144.353
Szabadtéri színpadok	.	7.012	7.012	.	14.504	14.504
Zenei intézmények	66.540	1.350	67.890	83.830	1.197	85.027
Egyéb művészeti intézmények	3.359	.	3.359	3.874	.	3.874
Művészeti célfeladatok	46.112	.	46.112	40.934	.	40.934
Művészeti intézmények és feladatok összesen	137.534	107.364	244.898	154.757	133.935	288.692
Sportcélok támogatása	207.850	2.222	210.072	219.473	7.942	227.415
Sportlétesítmények és intézmények	22.410	8.856	31.266	22.018	8.437	30.455
Sportlétesítmények és feladatok összesen	230.260	11.078	241.338	241.491	16.379	257.870

A KÖLTSÉGVETÉSI SZERVEK KIADÁSAI KÖLTSÉGHELYENKÉNT, ALÁGAZATONKÉNT ÉS ÁGAZATONKÉNT

(Ezer forintban)

Megnevezés	Előirányzat			Teljesítés		
	Központi szervek	Tanácsi szervek	Összesen	Központi szervek	Tanácsi szervek	Összesen
Nemzetközi kulturális kapcsolatok	23.560	.	23.560	28.047	.	28.047
Művelődési célfeladatok	74.141	257.199	331.340	33.242	272.646	305.888
Általános kulturális célfeladatok	70.702	.	70.702	73.972	.	73.972
Országos kulturális és tudományos kapcsolatok	32.751	.	32.751	37.105	.	37.105
Kulturális támogatás összesen	201.154	257.199	458.353	172.366	272.646	445.012
Kulturális ágazat összesen	5,287.593	6,301.601	11,589.194	5,385.502	6,451.148	11,836.650
Védelmi ágazat összesen	8,029.600	.	8,029.600	7,644.127	.	7,644.127
Ügyészségek	90.920	.	90.920	92.462	.	92.462
Bíróságok	222.468	.	222.468	231.692	.	231.692
Központi Döntőbizottság	10.169	.	10.169	10.451	.	10.451
Jogbiztonság összesen	323.557	.	323.557	334.605	.	334.605
Önkéntes tűzoltóság	.	25.311	25.311	.	22.158	22.158
Helyi polgári védelem	.	32.231	32.231	.	31.874	31.874
Rendbiztonság összesen	.	57.542	57.542	.	54.032	54.032
Belügyi testületek	3,525.000	.	3,525.000	3,670.117	.	3,670.117
Munkásőrség	211.460	.	211.460	186.558	.	186.558
Vám- és pénzügyőrség	129.780	.	129.780	129.457	.	129.457
Büntetésvégrehajtás	344.300	.	344.300	341.259	.	341.259
Rendészet összesen	4,210.540	.	4,210.540	4,327.391	.	4,327.391
Rend- és jogbiztonsági ágazat összesen	4,534.097	57.542	4,591.639	4,661.996	54.032	4,716.028
Minisztériumok	713.918	.	713.918	723.286	.	723.286
Országos hatáskörű szervek	44.826	.	44.826	47.301	.	47.301
Központi igazgatási szervek	411.631	.	411.631	436.465	.	436.465
Tanács és VB	.	1,475.209	1,475.209	.	1,522.693	1,522.693
Tanácsi hivatalok	.	65.503	65.503	.	68.868	68.868
Igazgatási szervek összesen	1,170.375	1,540.712	2,711.087	1,207.052	1,591.561	2,798.613
Nemzetközi feladatok	76.956	.	76.956	70.749	.	70.749
Központi igazgatási feladatok	5.600	.	5.600	7.131	.	7.131
Tanácsi igazgatási feladatok	.	59.191	59.191	.	55.406	55.406
Igazgatási feladatok összesen	82.556	59.191	141.747	77.880	55.406	133.286
Igazgatási ágazat összesen	1,252.931	1,599.903	2,852.834	1,284.932	1,646.967	2,931.899
Felújítási alap	1,346.466	1,106.611	2,453.077	918.945	1,102.019	2,020.964
Tartalék	268.970	210.808	479.778[1]	.	.	.
Költségvetési pénzmaradványból a fejlesztési alapba átutalt összeg	.	.	.	.	772.607	772.607
Pénzügyi lebonyolítás ágazat összesen	1,615.436	1,317.419	2,932.855	918.945	1,874.626	2,793.571
Együtt	**47,126.631**	**17,416.762**	**64,543.393**	**46,814.210**	**18,301.118**	**65,115.328**

1) Az előirányzat év közben az egyéb költséghelyekre került átszervezésre.

A KÖZPONTI SZERVEK KÖLTSÉGVETÉSÉNEK

(Ezer

Megnevezés	Bevételek	
	Előirányzat	Teljesítés
Országgyűlés és Népköztársaság Elnöki Tanácsa	430	895
Minisztertanács	3.547	4.827
Népköztársaság Ügyészsége	606	1.463
Központi Népi Ellenőrzési Bizottság	.	211
Magyar Testnevelési és Sportszövetség	550	583
Magyar Tudományos Akadémia	6.770	24.330
Országos Tervhivatal	350	833
Munkaügyi Minisztérium	106.500	111.302
Központi Statisztikai Hivatal	2.700	10.705
Külügyminisztérium	36.142	29.382
Belügyminisztérium	56.356	54.548
Honvédelmi Minisztérium	100.000	123.788
Pénzügyminisztérium	6.819	7.910
Igazságügyminisztérium	131.632	135.210
Kohó- és Gépipari Minisztérium	13.622	9.770
Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság	5.263	10.953
Nehézipari Minisztérium	29.100	35.578
Országos Anyag- és Árhivatal	10.986	37.898
Központi Földtani Hivatal	100	5.354
Könnyűipari Minisztérium	6.600	9.159
Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium	124.912	167.473
Belkereskedelmi Minisztérium	4.700	5.066
Külkereskedelmi Minisztérium	4.066	8.076
Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium	9.100	15.945
Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium	45.070	38.717
Országos Vízügyi Hivatal	2.280	10.876
Magyar Rádió és Televízió	1,025.963	1,089.043
Művelődésügyi Minisztérium	71.225	82.296
Egészségügyi Minisztérium	66.036	61.705
SZOT Társadalombiztosítási Főigazgatóság	16,630.000	17,729.718
Üdültetés	91.400	90.086
Központi szervek összesen	18,592.825	19,913.700
Népgazdasági elszámolások	134,325.000	133,729.392
Együtt	**152,917.825**	**153,643.092**

[1]) A minisztériumok által saját hatáskörben megállapított előirányzatokat tartalmazza.

VÉGREHAJTÁSA FEJEZETENKÉNT

forintban)

Kiadások		Átlaglétszám (fő)		Béralap	
Előirányzat	Teljesítés	Előirányzat[1])	Teljesítés	Előirányzat	Teljesítés
38.171	38.352	173	177	5.200	5.669
95.545	95.639	792	748	30.260	29.726
98.200	100.341	2.034	1.933	66.775	65.836
30.800	31.673	551	562	18.200	18.780
306.200	320.292	219	196	6.320	6.358
511.371	522.715	410	403	12.716	12.737
53.470	54.406	682	635	32.800	30.088
819.470	809.114	10.747	10.193	309.920	288.359
165.314	187.392	2.606	2.539	79.205	78.769
308.398	326.540	1.199	1.207	86.674	89.751
3,736.460	3,856.675	.	.	.	.
8,029.600	7,644.127	.	.	.	.
219.130	234.908	1.102	1.092	41.821	43.267
617.141	622.261	5.838	5.707	156.097	152.493
208.400	148.484	2.376	1.586	84.008	61.921
160.730	159.478	1.185	1.138	42.790	40.713
182.000	170.929	1.905	1.680	66.378	60.571
34.000	17.455	250	214	10.122	8.998
262.530	283.366	49	48	1.889	1.952
88.000	81.198	1.162	1.084	41.150	40.049
2,168.800	2,324.788	17.023	15.883	480.000	451.222
190.389	212.918	1.355	1.270	46.350	45.677
319.600	316.543	1.343	1.310	71.742	71.531
195.310	182.794	1.170	1.112	39.920	38.182
2,817.971	2,811.583	4.050	3.933	124.795	122.058
978.225	967.747	355	341	13.578	13.293
633.052	682.054	2.925	2.859	99.070	87.886
1,794.329	1,789.098	18.098	17.292	511.117	486.487
2,028.700	1,937.179	27.528	24.764	689.900	653.459
19,155.025	19,560.576	4.588	4.546	105.730	102.680
325.800	323.585	4.184	3.909	78.394	76.368
46,572.131	46,814.210	115.899	108.361	3,352.921	3,184.880
90,451.985	90,180.522	.	.	.	.
137,024.116	**136,994.732**	**115.899**	**108.361**	**3,352.921**	**3,184.880**

A TANÁCSOK KÖLTSÉGVETÉSI ELŐIRÁNYZATAI ÉS AZOK TELJESÍTÉSE

A FŐVÁROS, MEGYÉK, MEGYEI JOGÚ VÁROSOK

(Ezer

Megnevezés	Helyi bevételek	
	Előirányzat[1]	Teljesítés
Budapest főváros	4,006.204	4,697.946
Baranya megye	334.719	361.955
Bács-Kiskun megye	714.980	772.944
Békés megye	603.074	625.832
Borsod-Abaúj-Zemplén megye	488.107	529.391
Csongrád megye	477.312	477.633
Fejér megye	423.528	427.597
Győr-Sopron megye	465.202	498.793
Hajdú-Bihar megye	476.903	509.201
Heves megye	361.428	380.980
Komárom megye	299.617	330.399
Nógrád megye	202.021	271.860
Pest megye	791.561	889.863
Somogy megye	425.180	485.184
Szabolcs-Szatmár megye	482.759	582.355
Szolnok megye	557.311	572.562
Tolna megye	347.000	361.368
Vas megye	332.576	350.841
Veszprém megye	433.397	445.529
Zala megye	310.468	346.810
Debrecen megyei jogú város	142.000	164.516
Miskolc megyei jogú város	160.144	196.959
Pécs megyei jogú város	150.245	153.417
Szeged megyei jogú város	171.100	184.407
Tartalék	.	.
Együtt	**13,156.836**	**14,618.342**

[1] A tanácsok által saját hatáskörben megállapított előirányzatokat tartalmazza.

[2] Nem tartalmazza a pénzmaradványból képzett tartalék fedezetét 2,549.801 ezer forintot.

BEVÉTELEI FŐBB JOGCÍMENKÉNT ÉS MEGYÉNKÉNT

forintban)

Állami hozzájárulás		Bevételek összesen	
Előirányzat	Teljesítés	Előirányzat	Teljesítés
476.997	523.582	4,483.201	5,221.528
213.688	226.784	548.407	588.739
173.321	198.425	888.301	971.369
159.460	184.804	762.534	810.636
353.019	369.411	841.126	898.802
90.621	109.340	567.933	586.973
239.561	268.044	663.089	695.641
333.980	342.401	799.182	841.194
131.556	153.831	608.459	663.032
231.435	252.736	592.863	633.716
232.747	240.568	532.364	570.967
300.567	305.829	502.588	577.689
227.217	253.307	1,018.778	1,143.170
225.316	250.963	650.496	736.147
409.235	431.395	891.994	1,013.750
216.348	255.459	773.659	828.021
167.221	185.934	514.221	547.302
297.350	307.556	629.926	658.397
310.300	321.677	743.697	767.206
194.928	206.767	505.396	553.577
142.806	146.460	284.806	310.976
350.461	360.709	510.605	557.668
159.417	161.837	309.662	315.254
108.158	114.113	279.258	298.520
30.000	.	30.000	.
5,775.709	**6,171.932**	**18,932.545**	**20,790.274[2])**

A FŐVÁROS, MEGYÉK, MEGYEI JOGÚ VÁROSOK

(Ezer

Megnevezés	Költségvetési szervek kiadásai		Vállalati kiadások	
	Előirányzat[1])	Teljesítés	Előirányzat[1])	Teljesítés
Budapest főváros	3,549.094	3,891.880	934.107	934.843
Baranya megye	543.366	540.882	5.041	5.008
Bács-Kiskun megye	860.320	859.537	27.981	30.608
Békés megye	755.590	763.727	6.944	6.910
Borsod-Abaúj-Zemplén megye	812.519	849.469	28.607	34.192
Csongrád megye	555.642	565.621	12.291	12.287
Fejér megye	632.551	648.479	30.538	34.557
Győr-Sopron megye	716.252	750.261	82.930	82.986
Hajdú-Bihar megye	603.149	622.307	5.310	5.310
Heves megye	568.939	596.909	23.924	40.500
Komárom megye	508.481	533.752	23.883	23.897
Nógrád megye	467.681	571.780	34.907	16.896
Pest megye	1,001.745	1,074.720	17.033	25.103
Somogy megye	633.530	660.495	16.966	22.466
Szabolcs-Szatmár megye	886.957	932.072	5.037	8.135
Szolnok megye	754.264	793.809	19.395	19.394
Tolna megye	505.252	492.966	8.969	13.392
Vas megye	590.191	602.014	39.735	46.814
Veszprém megye	720.622	746.974	23.075	25.460
Zala megye	486.055	510.255	19.341	21.335
Debrecen megyei jogú város	249.750	268.190	35.056	37.069
Miskolc megyei jogú város	471.035	499.814	39.570	45.570
Pécs megyei jogú város	263.941	269.115	45.721	45.700
Szeged megyei jogú város	249.836	256.090	29.422	29.424
Tartalék	30.000	.	.	.
Együtt	**17,416.762**	**18,301.118**	**1,515.783**	**1,567.856**

[1]) A tanácsok által saját hatáskörben megállapított előirányzatokat tartalmazza.

KIADÁSA, ÁTLAGLÉTSZÁMA ÉS BÉRALAPJA MEGYÉNKÉNT

forintban)

Kiadások összesen		Átlaglétszám (fő)		Béralap	
Előirányzat[1])	Teljesítés	Előirányzat[1])	Teljesítés	Előirányzat	Teljesítés
4,483.201	4,826.723	52.571	49.663	1,313.506	1,266.083
548.407	545.890	8.627	8.449	205.732	200.277
888.301	890.145	14.499	13.935	347.050	327.651
762.534	770.637	12.458	12.178	291.500	281.592
841.126	883.661	13.590	13.072	325.801	307.714
567.933	577.908	9.032	8.774	215.751	207.783
663.089	683.036	10.064	9.843	243.872	236.513
799.182	833.247	11.307	10.462	273.424	262.754
608.459	627.617	10.377	10.189	245.114	235.599
592.863	637.409	8.932	8.855	213.551	206.812
532.364	557.649	9.269	8.681	211.652	201.764
502.588	588.676	6.993	6.702	167.141	159.974
1,018.778	1,099.823	17.307	16.792	415.630	400.327
650.496	682.961	10.357	9.901	239.740	228.154
891.994	940.207	15.123	14.831	358.094	352.822
773.659	813.203	12.720	12.471	300.766	290.396
514.221	506.358	8.147	7.764	191.860	175.763
629.926	648.828	9.213	8.559	216.259	208.363
743.697	772.434	11.606	11.183	277.848	262.781
505.396	531.590	7.622	7.485	181.705	174.502
284.806	305.259	3.190	3.159	80.724	79.122
510.605	545.384	6.512	6.644	159.111	157.649
309.662	314.815	3.868	3.745	90.367	85.633
279.258	285.514	3.556	3.364	85.704	83.802
30.000	.	.	.	.	.
18,932.545	**19,868.974**	**276.940**	**266.701**	**6,651.902**	**6,393.830**

A FŐVÁROS, MEGYÉK, MEGYEI JOGÚ VÁROSOK

(Ezer

Bevételek	Előirányzat[1])	Teljesítés
Költségvetési szervek működési bevételei	1,310.422	1,405.699
Lakosság adói, valamint a tanácsok által beszedett illetékek és díjak	2,350.670	2,568.555
Mezőgazdasági termelőszövetkezetek földadója, jövedelemadója és gépjármű adója	1,374.039	1,423.206
Tanácsi vállalatok illetményadója, eszközlekötési járuléka és kereskedelmi adója	2,662.300	2,893.539
Tanácsi vállalatok nyereségadójából a tanácsokat megillető összeg	3,131.600	3,305.609
Minisztériumi kiskereskedelmi vállalatok illetményadója, eszközlekötési járuléka és nyereségadója	500.500	664.627
Kisipari szövetkezetek illetményadója	365.455	406.382
Kisipari szövetkezetek nyereségadójából a tanácsokat megillető összeg	738.650	767.242
Általános fogyasztási és értékesítő szövetkezetek illetményadója	159.800	207.626
Általános fogyasztási és értékesítő szövetkezetek nyereségadójából a tanácsokat megillető összeg	563.400	597.823
Építési-szerelési adó	.	378.034
Állami hozzájárulás	5,775.709	6,171.932
Maradvány az 1968. év végén	.	2,549.801
Bevételek főösszege	**18,932.545**	**23,340.075**
Összesítés:		
Bevételek főösszege	18,932.545	23,340.075
Kiadások főösszege	18,932.545	19,868.974
Bevételi többlet, illetőleg pénzmaradvány	.	**3,471.101**

[1]) A tanácsok által saját hatáskörben megállapított előirányzatokat tartalmazza.

BEVÉTELEI ÉS KIADÁSAI JOGCÍMENKÉNT

forintban)

Kiadások		Előirányzat[1])	Teljesítés
Gazdasági kiadás		2,611.158	2,694.428
Szociális és egészségügyi kiadás		5,529.139	5,579.917
Kulturális kiadás		6,301.601	6,451.148
Rend- és jogbiztonsági kiadás		57.542	54.032
Igazgatási kiadás		1,599.903	1,646.967
Pénzügyi lebonyolítási kiadás		1,317.419	1,874.626
Költségvetési szervek kiadásai összesen		17,416.762	18,301.118
A teljesítésből:			
helyi utak, hidak fenntartási kiadásai	1,104.050		
igazgatási szervek béralapja	944.860		
egyéb költségvetési szervek béralapja	5,448.970		
Vállalati egyéb kiadások		1,515.783	1,567.856
A teljesítésből:			
vállalati kezelésben levő lakóházak felújításához és fenntartásához nyújtott támogatás	1,552.229		
Kiadások főösszege		**18,932.545**	**19,868.974**

A FEJLESZTÉSI ALAP BEVÉTELEI

(Ezer

Bevételek	Előirányzat[1])	Teljesítés
Kommunális adó	837.500	882.900
Lakosság községfejlesztési hozzájárulása	430.500	460.700
Tanácsi vállalatok értékcsökkenési leírásának meghatározott hányada	166.500	187.900
Telekhasználati és igénybevételi díj	40.300	128.500
Költségvetési pénzmaradvány	203.400	799.900
Házhely, házingatlan értékesítésből származó bevétel	208.300	286.000
Termelőszövetkezetek hozzájárulása	10.900	11.000
Egyéb bevételek	198.300	573.600
Helyi forrás összesen	**2,095.700**	**3,330.500**
Állami támogatás	6,714.000[2])	7,216.000[3])
Bankhitel	251.700	127.400
Előző évi pénzmaradvány	4,798.500	4,798.500
Átvett beruházási pénzeszköz	681.700	2,080.200
Bevételek főösszege	**14,541.600**	**17,552.600**
Összesítés:		
Bevételek főösszege	14,541.600	17,552.600
Kiadások főösszege	13,039.000	12,305.300
Tartalék, illetve pénzmaradvány	**1,502.600**	**5,247.300**

[1]) A tanácsok által saját hatáskörben megállapított előirányzatokat tartalmazza.

[2]) 150 millió forint tartalék nélkül.

[3]) Nem tartalmazza a bányavidékeken történő ipartelepítés 50 millió forint támogatási összegét.

ÉS KIADÁSAI JOGCÍMENKÉNT

forintban)

Kiadások		Előirányzat[1])	Teljesítés
Egyedi nagyberuházás		678.000	1,200.100
Célcsoportos beruházások		7,572.300	6,291.600
A teljesítésből:			
lakás (kapcsolódó létesítményekkel együtt)	4,704.300		
víztermelés-elosztás, csatornázás és vízkárelhárítás	1,024.400		
kórházak	289.500		
középiskolai tantermek és műhelytermek	198.300		
sütőipar	75.100		
Egyéb beruházások és egyéb kiadások		4,788.700	4,813.600
Kiadások főösszege		**13,039.000**	**12,305.300**

TARTALOMJEGYZÉK

Oldal

Törvényjavaslat a Magyar Népköztársaság 1969. évi költségvetésének végrehajtásáról 3
A törvényjavaslat indokolása 13

Összesítések

Az 1969. évi állami költségvetés végrehajtásának mérlege 46
A vállalatoktól származó bevételek népgazdasági áganként 48
A vállalati támogatások népgazdasági áganként 50

A költségvetési és a társadalombiztosítási szervek előirányzatai és azok teljesítése

A költségvetési szervek kiadásai költséghelyenként, alágazatonként és ágazatonként 55
A központi szervek költségvetésének végrehajtása fejezetenként 62

A tanácsok költségvetési előirányzatai és azok teljesítése

A főváros, megyék, megyei jogú városok bevételei főbb jogcímenként és megyénként 66
A főváros, megyék, megyei jogú városok kiadása, átlaglétszáma és béralapja megyénként .. 68
A főváros, megyék, megyei jogú városok bevételei és kiadásai jogcímenként 70
A fejlesztési alap bevételei és kiadásai jogcímenként 72